

68. évf., 2014. IV. 10., ára 100 dinár

13-14

Jó Pajtás

*Első születésnapját ünnepli
az óbecsei Than Emlékház*

Húsvéti fények, illatok, hímes tojások

Ó, a húsvét! Ha rá gondolok, most is feszült várakozást érzek, bizsergető örömet, a tavaszi zsongásban valami – csodavárás! Mint gyermekkoromban...

Meleg fények lobbannak fel a sötétből: sok-sok... rengeteg meg-megrebbenő parányi gyertyaláng, amely hirtelen felszikkázik a zsúfolásig telt templomban. Tömjénillatot érzek és a sercegő gyertyák olvadó viaszzagát. Felzúg az orgona, s nemcsak az énekkar, mindenki énekel: „Alleluja, örvendezzünk, Krisztus Jézus föltámadt!” Hazafelé menet mindenki kellemes húsvéti ünnepeket kíván egymásnak. Fehéren világítanak a frissen meszelt házak, a kerítéseken kíváncsian átbújik az aranyeső lombja, a virágoskertekből árad a jácint-, nárcisz- és nefelejcsillat. A barack- és cseresznyefák fehér-rózsaszín szirmairól már hazaröppentek a vidoran sürgölődő, döngicsélő méhek, s a feltámadó langyos szellőben a hulló szirmok lassú havazással varázsolják mesefehérré a földet. Mindenünnen langyos föld- és tavaszillat árad felénk, fejünk felett pedig az éjszótét égboltról biztatón hunyorognak, szikkáznak ránk a csillagok.

Otthon szegfűszeges, fahéjas borleves vár, főtt sonka, kolbász, tojás, és édesapa minden családtagja számára mézbe mártja az alma-szeleteket, a diót és a fokhagymagerezdeket, úgy nyújtja szeretettel felénk. Minden az ünnep évszázados szertartása szerint történik, megszokottan és összetartozón, és ez olyan jó. Egy család vagyunk, hát a nyuszt is együtt várjuk másnap, s ő, a kis huncut, sokszor siet – ő, olyan sok gyerekhez kell eljutnia, hát futtában szertedobálja a hímes, olykor még meleg (!) hímes tojásokat: fák tövébe, bokrok aljára, fűcsomók közepébe, magyarázzák az anyémek, mire én, kis kosárámmal a karomon, többször is átfésülöm értük a kertet. Hiába mondogatják a szüleim, hogy elég lesz már, nem hiszik, hogy több is akadna, én konok vagyok és kitartó. „Honnan tudjátok? Én még azért keresgélek kicsit.”

De már itt is a hétfő, a locsolkodás napja. Az asztalra édesanya már kikészítette a vaníliaillatú linzerkarikákat, diós és mákos patkót, kókuszlisztbe forgatott fűgegyót (én hengergettem meg őket nagy óvatosan, édesanya megengedte, hogy segítsék), s köztük, a díszhelyen, a sok színes, szalonnabőrtől fényes húsvéti tojás. Jaj, lesz-e locsolóm? Én még olyan kicsi vagyok, óvodába is csak jövőre íratnak be (már alig várom!), és csak nemrég költöztünk ide, engem itt tán nem is ismer senki. Kalapál a szívem, amikor mégis megnyírkordul a kapu, és beóvakodik rajta két pirosuló fülű, lenyalt hajú leányke. Egyikük – a szeplős magasabb – kicsit ismerős, láttam már vagy kétszer az utcánkban görkorizni. Megáll előttem, mint a cövek, és már fújja is:

– Kerek erdön jártam,
Kék ibolyát láttam,
El akart hervadni,
Meg szabad-e locsolni?

Parányi üvegecskét halász elő a zsebéből, s már hullik is rám a kölnipermet, még a fülem is tele lesz vele, nem merem kirázni.

A másik fiú el-elakad, kétszer is belekezd a mondókájába:

– Ákom-bákom berkenye,

Szagos húsvét reggele... szagos húsvét reggele... reggele... szagos...

Nagyokat nyel, rám mered (szép seprős szempillája van), homlokán apró verejtékcseppek kezdenek gyöngyözni.

– Leöntjük a virágot... – könyörül meg rajta apám, mire a fiú felragyog, és sietve elhadarja a versike maradékát:

– Leöntjük a virágot,
Visszük már a kalácsot!

Nem sajnálja a kölnijét, szemem, nyakam, új kis ruhám eleje is úszik a pacsulijától, de ki bánja? Fülleg éré szájjal, gebeszkedve nyúlok fel az elég magas asztalra, és viszem eléjük a tojással teli üvegtálat, amely frissen szedett fűvel van kibélelve. „Jaj, el ne ejtsd!” – kiált fel anyám, de én vigyázok, hogyne vigyáznék, mit képzel rólam, hisz én már nagy kislány vagyok, engem, életemben először, már meglocsoltak a legények. „Válasszatok!” mondom magabiztosan a fiúknak.

Szép Húsvét! Hallasz engem? Én most is, az idén is – várlak! Vágyom a virág- és tavaszillatot, sokszínű hímes tojásaidat, gyertyafényes tiszta meghittségedet, a hozzád fűződő jól ismert dalokat, versikéket, a süteményeidet, összetartó családmelegedet. Akkor is, ha a mézes almát már nem az apám, hanem a férjem és a fiaim nyújtják felém, akkor is, ha már nem keresem a nyuszt tojásait a bokrok alján, s ha talán már nem akad locsolóm. (Bár ki tudja?) Te már örökre az én – a mi – húsvétunk maradsz, „akire” évről évre számítok, számítunk. Konokul és nagyon! Mert nélküled szegényebbek lennénk egy immár hozzánk nőtt, mélyen belénk ivódott felejthetetlen élménnyel.

Jódal Rózsa

Áldott húsvéti ünnepeket kívánunk minden olvasónknak, barátunknak, a szülőknek és a pedagógusoknak, valamint a terjesztőknek és a lap támogatóinak.

A Jó Pajtás következő száma a tavaszi szünidő után, április 24-én jelenik meg, dupla terjedelemben.

Lennert Móger Tímea

Mesés vidék

Ákombákom cérnahíd,
senki sincsen, aki hív,
ha belé is görnyedek,
észrevétlen átmegyek,
a magány kerek város,
körbeéri a világot.

Vers-táj

Megy a szekér, hús a ló,
mégis hajósinasnak
szegődik a szó.
Mindegy vitorla vagy batár,
szélnek feszül a táj.

A versmondás szépsége

Játszva tanultak az óbecsei Samu Mihály iskola szavalóversenyén

Az óbecsei Samu Mihály Általános Iskolában március 20-án szavalótáborot szerveztek, ahol a nyári Szép Szó táborosok: **Markov Konrád, Varnyú Adél** és **Kiss Karina** voltak a táborvezetők.

Valójában a Szép Szó táborban elsajátított gyakorlatokat, játékokat mutatták be magyartanáruk, Józsa Zsuzsanna felügyelete mellett. A táborban 23 tanuló játszott két órán át, élvezte a situációs játékokat, nyelvtörő mondókákat... Volt sok nevetés, a gyerekek nagyon jól érezték magukat. A játék mellett jutott idő a szavalóversenyre való fölkészülésre is. A verseket a Jó Pajtás Szűcs Imre szavalóversenyére kiadott Ezüsttulipán című kötetből válogatták. Felhangzott **Harkai Vass Éva, Bogdán József, Fehér Ferenc, Sinkovics Péter, Tari István, Pap Jó-**

zsef, Csik Mónika... verse. S mint minden szavalóverseny, ez is eredményhirdetéssel végződött. A Konrád, Adél és Karina összetételű zsűri a következő döntést hozta: **1. Bruszin Nikita, 2. Kovács Emese, 3. Szécsényi Gabriella.** Elismerő oklevelet és könyvjutalmat kaptak. Különdíjat érdemelt: **Nagy Kornél, Rapcsányi Sztella** és **Kovács Orsolya.** Ők az elismerő oklevél mellé origamiscsomagot kaptak.

Hogy milyen volt táborvezetőként foglalkozni a verskedvelőkkel, elmesélték a táborvezetők:

– Én már két éve szavalok – mondja Konrád –, a Szép Szó táborban sok mindent megtanultunk, s ezt igyekeztünk átadni a verskedvelőknek. Láttam, hogy felszabadultan játszottak, élvezték a játékot. Különösen az „Ez neked bableves” című situációs játék nagyon tetszett mindenkinek.

– Tetszett, hogy most én foglalkozhattam a táborosokkal – jelenti ki Adél. A légzés- és a kiejtésgyakorlatok is hasznosak.

Már hírül adtuk, hogy Karina továbbjutott a tartományi szavalóversenyre, s most is értőn foglalkozott az iskolatársaival.

– Jó volt újra átélni, bemutatni azokat a gyakorlatokat, melyeket a Szép Szó táborban megtanultam. Ezek a játékok arra is jók, hogy fölvidítsák a gyerekeket, így könnyebben legyőzik az izgalmakat. Önbizalmat kapnak, hogy ha kiállnak majd szavalni, ne legyen lámpalázuk – fejezi be beszélgetésünket Karina.

A gyerekek szórakozva, játékosan sajátították el a versmondás technikáját, s ismerkedtek a vajdasági magyar költészettel. Lehet, hogy közülük többen is ott lesznek a nyári Szép szó táborban.

K. E.

A szavalóverseny győztesei

Játék, nevetés

A Bili, bili Bob játék

Április 11-én 11-től 11-ig

Versmaraton a magyar költészet napján

Nagyon sok vers hangzik el április 11-én, a magyar költészet napján iskolákban, a rádióban, a televízióban, s a művelődési otthonokban is a verseké a nap. 1964 óta ünnepeljük ezen a napon a magyar költészetet. Ekkor határozták el, hogy József Attila születésnapja legyen ünnepnap, egyúttal a magyar költészet napja.

És azzá lett. Számomra különösen emlékezetes nap, mert anyai nagymamám is ezen a napon született, 1905. április 11-én. Az idén József Attilával a 109. születésnapjukat töltönnék be. Nagymamám nem lett költő, de jóval hosszabb élettel áldotta meg a sors, mint nagy költőnket. József Attila mindössze 32 évet élt, és páratlan képességekkel volt megáldva. Versei ma is elemzés tárgyát képezik. Sokan költeményei által döbbennek rá a világ nagy dolgaira, vagy neki köszönhetően értik meg: mitől szép és mély igazán a vers.

1998-ban a költészet napját például tizennégy költő úgy ünnepelte, hogy közösen írtak egy szonettkoszorút (a szonettkoszorú 14 szonettből áll). Volt év, amikor Budapesten versmaraton rendeztek április 11-én, és 96 költő olvasta fel saját költeményeit, mindezt a tévé is közvetítette. Máskor egynapos költészeti könyvvásárt szerveztek. Ismét egy másik évben Guinness-rekordot döntött 760, főként középiskolás diák Miskolc-Lillafüreden, amikor egyszerre szavalták el *József Attila Óda* című versét a költészet napja alkalmából. Azért a lillafüredi függőkertben, mert ez az Óda keletkezésének helyszíne. József Attila a táj ihletésében itt írta versét 1933-ban.

A rekordkísérlet nyilvános volt, bárki elmehe-tett szavalni. A középiskolásokon kívül számos idős és fiatal is megjelent az eseményen. A résztvevők, akik többségükben költészet- és irodalomrajongók, igazán lelkesek voltak. Nem véletlenül, hiszen ezen a helyen emléktábla és a költő szobra hívja fel a figyelmet a vers keletkezésére, amelyet József Attila 1933 júniusában Lillafüreden írt.

Az idén több mint száz kortárs magyar költő olvassa fel verseit április 11-én a költészet napja alkalmából szervezett negyedik Versmaratonon, amelynek most először a felső tagozatos és középiskolás diákok is részesei lehetnek. A korábbi évekhez hasonlóan 12 órán keresztül, délelőtt 11-től este 11-ig váltják egymást a magyar költők a budapesti Thália Színház Mikroszínpadán, így ünnepelve a magyar költészet napját. A rádió munkatársai által vezetett Versmaratonon óránként öt-öt költő szerepel verseivel a színpadon, köztük Juhász Ferenc, Iancu Laura, Tamás Menyhért vagy Ágh István. Korábban is előfordult, hogy egy-egy költő, például a határon túlról, nem tudott személyesen részt venni, ezért telefonon jelentkezett be, ez azonban a hangmi-

nőség miatt nem mindig bizonyult jó megoldásnak, így ezúttal inkább előre rögzített Skype-üzenetekkel hidalgák át a távolságot. Újdonság, hogy a Kossuth Rádió honlapján az egész rendezvényt élőben közvetítik, de az is, hogy bármely felső tagozatos és középiskolás osztály bekapcsolódhat a Versmaratonba. Előre elküldött e-mailben vagy videóüzenetben kérdéseket tehetnek fel a költőknek, ezeket a színpadon kivetítik. A legérdekesebb kérdéseket feltevő osztályok dedikált versesköteteket kapnak, és arra is lehetőségük nyílik, hogy személyesen találkozzanak az érintett művésszel.

A nagy rendezvényeken túl az iskolákban magyarórákon rendre megemlékeznek a költészet ünnepnapjáról.

N-a

Sok kép között élek

Interjú Tolnai Ottóval

apácák igen komoly, szinte mitikus hősök is voltak ugyanakkor.

– Hány gyerekeknek való könyvet írt?

– Ezek: az Ördögfej, Elefántpuszi, Rokokókó, Cápácskám: apu! (Az Ördögfej szerb kiadásához írtam volt egy kis utolsó fejezetet, amit szeretek.)

– Hallottam, hogy kedveli a festészetet, és könyvet is írt róla. Láttam is a Kalapdobozt, amely nemrégien jelent meg. Melyik a kedvenc képe?

– Sok kép között élek. Az egyiken zöld tenispályát látni, szabályos csokozással, valamint egy fehér kutyát, amely méltóság-teljesen benyújtja két elülső lábát a pálya vonalán belülre, akár egy mitológiai állat, a falikárpitok egyszarvúja. De van például egy Milan Konjović-kép is, egy virágcsendélet. Olyan, mint egy virágexplózió, egy pozitív atomrobbanása a pompás virágcsokornak, amely üde, kék, vörös és lila festékrögökkel, festékcsimbókkal teljes. Minden évszakban, a nap szakaszaiban más-más színek gyúlnak ki rajta. Már csak azért is meg kellett említenem Milan Konjović nevét, hiszen jártál a róla elnevezett képtárban, mert ha édesapádra gondolkodok, mindig ott látom Őt, abban a képtárban.

Zámbó Illés, 6. osztály, Bácskertes

Szerettem volna a Jó Pajtásba és az Iskola honlapjára rövid interjút készíteni Tolnai Ottó Kossuth-díjas vajdasági íróval, de gondoltam, hogy ezt én magam nem tudom elérni. Ezért megkértem anyukámat, hogy segítsen. Ő közvetítette. Ottó bácsi válasza végül nagyon meghatott, mert apukámról is megemlékezett.

– Olvastam, de még nem végig az Ördögfej című regényét. Milyen volt a gyerekkora azonkívül, amit leírt?

– Gyerekkorom a Tisza, édesapám boltja, a templom, a vasútállomás, a disznópiac, a postakert, a focipálya, valamint a templom között játszódtam. Játék volt tehát valóban, jóllehet a halászsok, a kisiparosok, a postások, a focisták, valamint a plébános és az

Ez a lillafüredi tábla jelzi József Attila Óda című versének keletkezési helyét.

Tavalyi ottjártamkor felújítási munkálatok zajlottak a környékén

Az úgynevezett mozgó ünnepek közé tartozik a kereszténység nagy ünnepe, a húsvét, melyet a tavaszi napéjegyenlőség utáni első holdtöltét követő vasárnapon tartunk meg. Az idén április 20-ára esik húsvét vasárnapja.

Ekkor ér véget az egykor olyan szigorúan betartott negyvennapos nagyböjt, ekkor emlékezünk meg Jézus Krisztus kínhaláláról, és ünnepeljük a természet tavaszi újjáéledését. Jézus feltámadását mindenhol megünneplik a keresztények. A történet szerint nagypénteken keresztre feszítették, családja a zsidó szokásnak megfelelően eltemette egy barlangban, amelyet az Olajfák hegyén, a domboldalba ástak. A sír bejáratát nehéz kővel zárták le. Mivel másnap szombat volt, a tízparancsolat szerint a pihenés napja következett. Jézus családja és tanítványai vasárnap tértek vissza a sírhoz, és meglepődve látták: üres a sír. Egy angyal állt ott, és ő mondta: Jézus feltámadt.

A kereszténység nagy ünnepe, a húsvét

A Biblia szerint Jézust a zsidó pészah első napján tartóztatták le. Az utolsó vacsorán Jézus és tanítványai a pészah előestéjén szokásos széderestet ünnepelték, megtörve az élesztő nélkül sült kenyeret (maceszt), és megitták az előírt több pohár bort. Sok nyelven ma is így nevezik a húsvétot: Paste (román), Påske (norvég), Paszcha (görög, orosz), Páscoa (portugál), Pascua (spanyol), Pasqua (olasz), Paque (francia), Påsk (svéd). Több európai nyelven a teuton (norsze) Óstra istennő ünnepének nevéből ered a húsvét elnevezése: Oster (német), Easter (angol).

Az istennőt szimbolizálta a tojás és a nyuszi, ez utóbbit Németországban kezdtek el húsvéti szimbólumként használni

az 1800-as években, és onnan terjedt el a világon.

A húsvét legismertebb szimbóluma a tojás, a termékenységet, az új életet jelenti. Általában színesen kerül az ünnepi asztalra, piros vagy hímes tojást már az ősi Babilonban is készítettek. Magyar hagyományok szerint a húsvéti asztal elképzelhetetlen sonka nélkül. A főtt tojások mellett a sonka tormával, friss tavaszi zöldségekkel, frissen sült sós kaláccsal mennyei eledel, különösen azoknak, akik szigorúan tartották az ünnepet megelőző negyvennapos böjtöt. A húsvéti sonka úgy a legfinomabb, ha a főzés előtti este hideg vízbe áztatjuk, másnap pedig finom puhára főzzük.

Aharangok Rómába mennek – tartja a mondás, és valóban: nagycsütörtökön megszűnik a harangozás, és legközelebb nagyszombaton szólal meg újra. Liturgikus eredetű szokás a nagycsütörtöki lábmosás (célja, hogy alázatra nevelje a hatalmasokat) és a pilátuségetés, amikor egy Pilátust jelképező szalmabábút égetnek el. Nagycsütörtököt zöldcsütörtöknek is nevezték, és aznap a jó termés reményében spenótot főztek.

Nagypéntek Jézus kereszthalálának napja, a böjt és a gyász ideje. Ezt a napot a népi babona szerencsétlennek tartotta, amikor tilos volt mindenféle állattartással, földműveléssel kapcsolatos munka, ilyenkor nem gyújtottak tüzet, nem sütöttek kenyeret (merthogy kővé vált volna), nem fontak, nem szóttek. Azonban úgy hitték: aki nagypénteken, napfelkelte előtt megfürdik, azon nem fog majd a betegség. Az ilyen, ún. nagypénteki aranyvíznek szépségvarázsló erőt is tulajdonítottak.

Nagyszombati tevékenységnek számított a féregűzés, amely az egész nagyhéthez kötődő nagytakarítás része, de ugyanígy e nap szokása volt a ház körülseprése, hogy a boszorkányokat, kígyókat, békákat elhajtás. Jellegzetes szertartás volt ilyenkor a tűzszentelés, a keresztelő víz szentelése. A nagyszombaton megtartott feltámadási körmenet jellegzetesen közép-európai, magyar, német és osztrák szertartás.

Húsvétvasárnap ünnepli a kereszténység Jézus feltámadását. Ehhez a naphoz is munkatilalom kapcsolódott: nem sepertek, nem főztek, nem hajtották ki, és nem fogták be az állatokat. Már a 10. század óta húsvéti szertartásnak számít a sonka,

Nagyheti népszokások

bárány, kalács, tojás, bor megszentelése a templomban. A húsvéti bárány Jézust jelképezi. A tojás az élet, az újjászületés jelképe. A sonka a paraszti élet gazdasági és kultikus rendje szerint vált jellegzetes húsvéti étellé. Sok helyen használták mágikus célokra a szentelt ételek maradékait: a kalács morzsáját a tyúkoknak adták, hogy sok tojást tojjanak, máshol pedig tűzbe vetették a maradékot, hogy a túlvilágiaknak is jusson a szentelt ételből.

Húsvétvasárnapra virradó éjszaka volt szokás a Jézuskeresés, amikor meg kellett találni a faluban elrejtett Krisztus-szobrot. A húsvéti határjárás célja egyházi jelentése mellett a tavaszi vetések mágikus védelme volt. A zöldágjárás a természet

megújulását jelképező énekes játék volt, a kakaslövés pedig a farsanghoz, lakodalmakhoz és aratáshoz is köthető népi szokás, de a húsvét egyik jellegzetességének is számított.

A gyerekeknek talán legemlékezetesebb népszokás a húsvéti ünnepkörből a húsvéthétfői locsolkodás. Alapja a víz tisztító, termékenységszimbóló erejébe vetett hit. Eredete a keresztelésre utal, valamint arra a legendára, amely szerint a Jézus feltámadását hirdető jeruzsálemi asszonyokat a zsidók locsolással akarták elhallgattatni. A népszokások szerint a férfiak ilyenkor sorra járták a házakat, és különböző énekek, versek kíséretében locsolták meg a nekik ezért cserébe tojást adó lányokat.

A világ legértékesebb tojásai

III. Sándor orosz cár minden húsvét hét-főjének reggelén egy apró, drágakövekkel díszített, láncra fűzhető tojást ajándékozott Maria Fjodorovna cárnénak. 1885-ben azonban összedugta a fejét udvari ékszerészével, Fabergé mesterrel, és megbeszélték, hogy ezúttal valami rendkívüli, valami egyedülálló ajándék készüljön a cárné részére. Az eredmény olyan lenyűgöző lett, a különleges darab annyira megtetszett a fenséges megrendelőnek és a megajándékozottnak, hogy a dologból hagyomány lett, és amikor húsvét előtt a cár az újabb megrendeléssel állított be az ékszerészhez, az csak annyit mondott: „Felséged meg lesz elégedve!”

Milyen is volt ez a csoda? Carl Fabergé mester egy parányi fehér zománctoajt készített, amely kinyitható volt, és az aranylő héjban egy arany tyúkocskára üldögélt, a tyúkocskó ugyancsak kinyitható volt, és belőle egy gyémántkorona bukkant elő. Persze a cárné meglepődött, egyenesen elkápráztatta a pazar ajándék! A mester minden húsvétra szállította a kicsi remekműveket az udvarnak. Szentpétervári üzlete addig is a legelőkelőbb körök kedvence volt, de ezután portékái a legkeresettebb ajándékoknak számítottak.

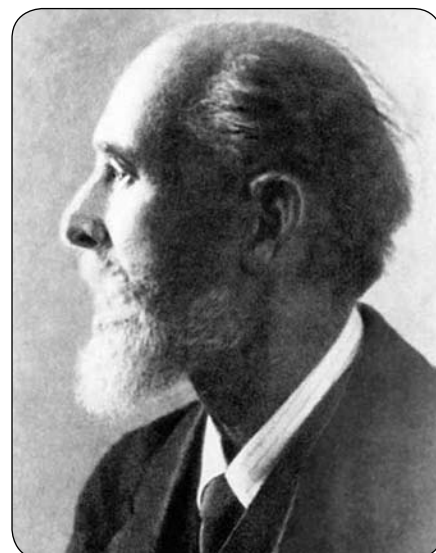
A mives tojások azonban csak a cári családnak készültek. Évekig évente egyetlen darabot formáztak, majd amikor III. Sándor cár fia, II. Miklós megnősült, kettőt, egyet a cárnénak és egyet a menyecskének. A tojások mindegyike különböző, a cári család életének fontosabb eseményeit, anekdotáit mutatta be, drágaköves virágokat, állatalakokat, figurális csoportokat, hajót, vonatot rejtettek. A gyönyörű darabok csillagászati áron kerültek a cárhoz, de árukat nem elsősorban a felhasznált nemes anyagok, az arany, a gyémánt, a drágakövek, hanem a mives kidolgozás indokolta.

A mester valószínűleg maga tervezte a darabokat, irányította a munkát, a többi elvégezték kiváló, gondosan kiválasztott munkatársai. Az első néhány darab után a meghökkenés, a különlegesség vezérelte, csodás ötleteken törte a fejét, és egy-egy tojást hónapokig, vagy akár évekig tökéletesített. Így készülhetett el olyan páratlan

alkotás, mint amelyet II. Miklós felesége, a fiatal Alexandra cárné kapott: egy aranszínben tündöklő, 12,7 cm magas tojás, tetején gyémántokkal kirakott monogrammal, benne a koronázási hintó apró másolata. Vagy a transzszibériai expresszvonat beindítását megörökítő alkotás, amelyen ezüst-sáv fut körbe Oroszország térképével, rajta az egyes állomások nevével, belül pedig a vonat valóságos változatával. Körülbelül ötven csodatojás készült a Romanov család számára, ám közbeszólt a történelem. Az 1917-es októberi forradalom, az uralkodó meggyilkolása után nem készült több. Fabergé is bezárta üzletét, és Svájcba menekült, ott is halt meg 1920-ban.

A remekművek közül eddig negyvenhét bukkant elő, ezeken a készítésük évszáma is szerepel. Tíz a Kreml fegyvertárában, nyolc európai gyűjteményekben, így például az angol királynő kincstárában van, a többi Amerikába került. Ragyogásukból mit sem veszítettek, és ha egy-egy kiállításon feltűnnek, az érdeklődés óriási.

Carl Fabergé

Mesterségem jelmeze

A pályaválasztás minden végzős diák számára nagy kihívás, éppen ezért az iskolákban az utóbbi időben igyekeznek minden segítséget megadni ahhoz, hogy a fiatalok minél több szakmát közelebbről megismerjenek, s így határozottabb elképzelésük legyen, mivel szeretnének felnőttként foglalkozni, s ahhoz melyik középiskolát kell választaniuk. Nemcsak az osztályfőnöki órákon volt téma a pályaválasztás, megpróbálták azt más tantárgyakkal is összekötni, továbbá a gyerekek ellátogattak néhány szabadkai vállalatba, gyárba, az önkormányzatba, és közelebbről is megismerkedtek egy-egy hivatással, hogy ez is segítse a döntésüket.

Hogy a pályaválasztás terhéért valamelyest, ha nem is könnyebbé, de szórakoztatóbbá tegyék, a szabadkai Majsai Úti iskola és a Đuro Salaj iskola egy közös jelmezbált szervezett hetedikes és nyolcadikos tanulóinak számára, ahol mindenki annak öltözött be, amilyen foglalkozást választana, s pár szóban be is számolt az általa választott szakmáról. Könyvelők, menedzserek, újságírók, testőr, szemészedők, rendőrök, tanárok is voltak a tömegben, de a jelmezes diáksereg között feltűnt egy zöld arcú lány, sőt általános tetszést aratott a Cézár jelmez is. Talán viselője uralkodó lesz, ha nagy lesz, ami kissé szokatlan, de nem példátlan foglalkozás, nekünk viszont sikerült egy leendő agysebészrel, egy étterem-tulajdonossal, egy autó-villanyszerelővel és egy zenésszel beszélgetnünk.

Kovács Júlia

A nyolcadikos **Kovács Júlia** szakácsnőnek öltözött be, bár inkább étterem-tulajdonosként tudná magát elképzelni.

– Főleg az döntött, hogy könnyű volt összeállítani ezt a jelmezt, viszont még én sem tudom, milyen pályát választok. Gimnáziumba iratkoznék, mert akkor még lesz négy évem, hogy gondolkozzam ezen, és azután biztosabban el tudjam dönteni, mivel is szeretnék foglalkozni.

Rabata Ervin

A hetedikes **Vetstein Tamás** talán autó-villanyszerelő lesz, mint az édesapja és akkor együtt dolgozhatnak majd a műhelyben, habár még nem teljesen biztos abban, hogy ezzel foglalkozna.

– Igazából informatikára szeretnék menni, de lehetséges, hogy autó-villanyszerelő leszek, hiszen már tudok róla ezt-azt, és én szoktam megjavítani az autórádiókat. Mondjuk azt a részét el tudom képzelni, hogy az autókban lévő fedélzeti számítógép javításával foglalkozzam, ez pedig már kapcsolódik az elektronikához és az informatikához is.

A hetedik osztályos **Vidaković Boris** agysebésznek öltözött be, de mint mondja, nem tudná magát orvosként elképzelni.

– Nem szeretnék orvos lenni, de könnyű volt beszerezni a fehér köpenyt, a sztetoszkópot és az orvosi szájmascskot, a biológiaszertárból pedig kaptam egy agyat. Igazából ügyvéd vagy informatikus szeretnék lenni, de főleg ez utóbbi áll hozzám közel.

Rabata Ervin is hetedikes, így bár még lenne ideje dönteni, de ő máris tudja, hogy gitározna egy zenekarban.

– Több mint egy éve foglalkozom zenével, és a középiskola után zeneakadémiára szeretnék járni. A rockzene, a metál és a hardrock, vagyis a zúzós zene áll hozzám közel, s simán el tudom képzelni, hogy hivatásos zenész leszek, és a mostani zenekarral megyünk majd koncertezni.

Vetstein Tamás

Vidaković Boris

Sztojánovity Livia

Asztalos, ács legyek?

Dzsepettó apó vésője nyomán a fatuskó megelevenedett, és Pinokkió szökkenet elő belőle. Ha a valóságban nem is szólal meg, de a fának éltében, holtában „lelke” van, s ezt minden igazi asztalos tudja, és értő munkával felszínre is hozza.

El kell csak menni egy asztalosműhelybe, beszippantani a frissen gyalult deszka illatát, és fújni a forgácsot. Ha nincs fából a szívetek, megérezitek, milyen szép a fával dolgozni – írja a kolozsvári Napsugár.

Felsorolni is nehéz, hányféle, fához kötődő mesterség közül választhatok. Az erdész az erdő rendjének őre. Sok egyéb mellett felügyeli a fakitermelést és az erdőtelepítést. Fontos ez, mert a hajdani favágó a fejszével, fűrészsel még csak néhány fát, a mai gépesített, nagyüzemi fakitermelés ripsz-ropsz egész erdőségeket dönt ki. Ahhoz pedig évek kellene, hogy a régi helyén új erdő sarjadjon. Ma már a favontatók, -úszatók, tutajosok munkáját is többnyire gépek végzik. A fűrésztelepen vastagabb, vékonyabb deszkákat, léceket, gerendákat vágnak a rönkökből. A forgácsot, hulladékfát, ágakat megőrlik, a fűrészport ragasztóval keverik, lemezé préselik. A legtöbb bútort ma már ilyen farostlemezből készülni, de felületét vékony, tetszetős falemezzel borítják, furnérozzák.

Erdőt „esznek” a papírgyárak is, de a cellulózból, melynek a fa az alapanyaga, nemcsak papír készül. Fontos iparág ez – most is papírt tartasz a kezvedben –, de aki a fát szereti, ne papírgyárba menjen dolgozni, hiszen az állatbarát sem a húsfeldolgozóban keres munkát. Gondolj a fákra, amikor a papírt gyűrod, dobod, pazarlod!

A nagy tudású hajóácsok ma már csak csónakot, de évezredek óta hatalmas hajókat, gályákat építettek. Őket az acéltestű hajók, a bogárnok, kerekesekek, a kocsi-, szekér- és hintógyártókat a gépkocsik, a zsidélfaragókat a cseréptetők elterjedése fosztotta meg munkájuktól. A nemes italok, főleg a borok továbbra is fahordóban készülnek – kádárokra tehát „szép, új” világunknak is szüksége van.

A leghíresebb hangszerkészítő mester, az olasz Antonio Stradivari 300 évvel ezelőtt összesen 1100 hegedűt, hárfát, csellót és gitárt készített el, melyekből 650 maradt fenn. Egyik hegedűjét 2006-ban 3,5 millió dollárért adták el.

Évezredek óta fontos mesterség az ácsé, aki a ház tartóvázát, oldal- és tetőgerendáit és az állványokat faragja, ácsolja, szerkeszti egybe. Az épületasztalos ajtót, ablakot, padlót, faburkolatot, az asztalos bútorokat készít – régen műhelyben, ma óriási gyárakban. A műbútorasztalosok, fafaragók, népi díszítőmesterek ma is kézi szerszámokkal faragják, mintázzák bútoraikat, dísztárgyaikat, a szobrászok pedig művészi alkotásait. A restaurátor a műkincsek orvosa. A fából készült alkotások égnek, korhadnak, kopnak, szű, gomba rágja őket. A restaurátor tisztítja, javítja, kipótolja őket, helyreállítja régi pompájukat. A fahangszerek készítői is alkotómunkát végeznek, még akkor is, ha gyárban, sorozatban hajlítják a kecses hegedűt vagy gitárt, hiszen tudás és lélek is kell ahhoz, hogy szépen szóljon a hangszer. Bármelyiket választod a felsoroltak közül, szép és régi lesz a mesterséged, hiszen már az első ember is az

Hol tanulhattok tovább?

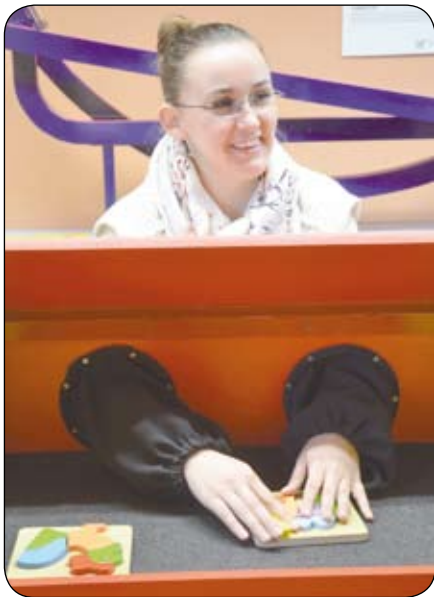
A szakmunkásképzésnek nagy hagyománya van Vajdaságban, a famegmunkálással kapcsolatos szakmák azonban már rég leépültek. Temerinben például a nyolcvanas évekig sok asztalost képeztek, mert az akkor még jól gazdálkodó Jávor Bútorgyár munkát biztosított nekik. A gyár tönkretétele óta sem munka, sem asztalosképzés. Sok szakmával ez a helyzet, így az egész tartományban alig-alig képeznek szakmunkásokat, viszont munkájukra szükség van. Ha szakmát szeretnél tanulni, akkor a műszaki középiskolákban vagy szakmunkásképzőkben érdeklődj, milyen szakokat terveznek nyitni a számodra sorsdöntő tanévben.

ágot hegyesre törte, a lombot fődéllé fonta, a rönköt öblörsre égette. Később kő-, majd fémszerszámokkal vágta, faragta, fúrta, csiszolta a fát. Kezdetben indával kötözte, aztán szeggel, vaspánttal, ékkel, enyvvvel illesztette össze a darabokat. A fűrész egyiptomi találmány, akárcsak az összecukható és a támlás szék. Az egyszerű ágy fa fejtartóval csupán alvárszolgálat, nem naphosszat tartó étkezésre, heverészésre, mint a görögöknél és a rómaiaknál. Az állatláb formájú lábak indulásra készen, előre mutattak.

Ismerd meg, és szeresd a fát, hisz olyan, mint mi: nincs két egyforma köztük! A tölgy kemény, a fenyő puha, a haboskőrís művészi rajzolatú, az ébenfa fekete, a cédrus dacol az idővel. Egyik hajlékony, másik törik, hasad vagy faragható. És mindnek más az erezte.

Különleges asztalostudás kellett a szarkofág elkészítéséhez, mely az emberi test formáját követte, dombormű, képirás és színes rajzok díszítették. Az olajfestéket Egyiptomban, a lakkot Indiában használták először. Az ott honos lakkfából csapolták. Színe eredetileg fekete és vörös, de már az ókorban arany-, ezüst és gyöngyházport kevertek bele. Mezopotámia fában szegény, ércekben gazdag volt. Ezért csupán a bútorok, oszlopok, kapuk tartóvázát ácsolták fából, s ezt domborított réz- és bronzlemezekkel borították, aranyveretekkel díszítették. A középkorban mesterfalvakba majd céhekbe tömörültek az egy szakmához értők, s a reneszánsz tovább finomította az ókorban már ismert asztalostechikákat. A lombfűrész, a furnérvágó gép feltalálása általánossá tette a furnérozást. Az olcsóbb alapfát értékesebb furnérlappal borították, amelybe beleágyazták az intarziát, a csont-, gyöngyház- és teknőcberakást. A gépesítés első lépése, az esztergályozás a fúróval egyidős, és a tengely körül elforduló darab szabályos faragását jelenti. A döntő lépést a kézműves termeléstől a nagyüzemi sorozatgyártás felé 150 évvel ezelőtt a német Michael Thonet tette meg azzal, hogy feltalálta a gőzléssel hajlított fából készült bútort, melyből olcsón, géppel akárhányat lehet készíteni. Ez az elődje a mai fém- és műanyag csőbútoroknak.

Jártatok-e a Budapest melletti Csodák Palotájában? Ha igen, akkor el tudjátok képzelni, milyen is az óbecsei Than Emlékház. Az intézmény elnevezése azt sejteti, hogy neves emberek szülőházát alakították át emlékházzá. S ez így is van. Csodaszépre felújították Than Károly és Than Mór (ejtsd: Tán) szülőházát a neves óbecsei körforgalomtól, a színház épületétől alig száz méterre, a Tisza folyó irányában. Az eredeti, a 19. században épült ház már olyan rossz állapotban volt, hogy renoválni nem lehetett, ezért lebontották, majd újra felépítették. Rendeltetése szerint ezentúl a tudásban, a kreativitásban, és a szépségben rejlő lehetőségeknek a bemutatására szolgál, legalábbis a Than Fivérek Értelmiségi Kör így képzelte el, és elképzelését fáradtságosan ugyan, de el is érte.

Kirakni, vakon? Képzeld, lehetséges!

A szárazkapu-bejáratos ház bal oldalán kapott helyet a testvérpárnak szentelt egy-egy emlékszoba, jobbra pedig (és ahol csak lehet) interaktív játékokat helyeztek el. Címoldalunkon az intézmény legújabb játékeszközét láthatjátok. Nézzétek csak meg: a csőből kiáramló levegővel irányítható a levegőben levő labda, melyet karikákon is átlebegtethetünk, ha elég ügyesek vagyunk.

Mi így köszöntjük az emlékházat első születésnapján!

Tavaly április 12-én adták át hivatalosan is a romépületből palotává varázsolt emlékházat. Azóta sok-sok vajdasági kiránduló diák csodálta meg. Mint mondják, az épületben egy fedél alatt kapott helyet a művészet és tudomány. Minthogy Móról festőművész, öccséből, Károlyból pedig vegyész lett, az emlékház kicsit mindkettőjük emlékét ápolja. Károly 14 éves korában beállt a honvédhadseregbe, és a szabadságharc kamasz hőségéből kora legtöbb csatát megjárt vegyészprofesszora lett. Legmaradandóbb tevékenysége a gyógyszerészek kémiai oktatásának megszervezése, a magyar nyelvű szakirodalom megteremtése, az általános és fizikokémia meghonosítása, a Magyar Kémiai Folyóirat megalapítása volt. Tanított a belgrádi és a bécsi egyetemen is. Nevéhez

Csoda csoda hátán

Első születésnapját ünnepli az óbecsei Than Emlékház

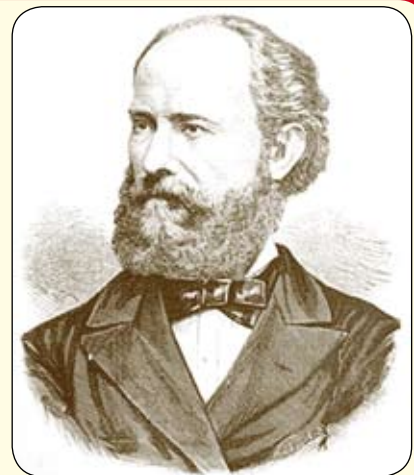
Épületromból csodálatos emlékház épült

kötődik az analitikai mérőoldat faktorbeállító anyagának, a kálium-bikarbonátnak és kálium-bijodátnak (az úgynevezett Than-só) a bevezetése. Közegészségi tekintetben igen fontos munkát végzett: 1885-ben Budapest vízzel való ellátása ügyében, majd az orosz pestisveszély alkalmával hatékony módszer dolgozott ki a fertőtlenítésre. Károly emlékére létesítettek az egykori szülőházában egy optikai, fizikai és kémiai törvényszerűségeket bemutató állandó kiállítást. Mór, a neves tör-

téneti és arcképfestő (Barabás Miklós festőnövendéke is volt) életét ugyancsak befolyásolta a szabadságharc. Leverése után pedig komolyan elhatározta, hogy művészi pályára lép. Bécsbe utazott, később Párizsba, onnan pedig Olaszországba, ahol több évet töltött, míg a 60-as évek elején visszatért hazájába, és Budapesten nyitott műtermet. Még Bécsben festette a Jelenet egy magyar csárdában, Magyar pusztta tavasszal, Nyáry Lőrinc elfogatása 1552 című képeit, és Párizsban rajzolta híres Mohá-

Than Mór

Than Károly

A Than testvérpár emlékét őrzi az 1995-ben alakult Than Fivérek Értelmiségi Kör is, amely megalakulása óta több elnök vezetésével sokat tett azért, hogy a ház újjászülethessen. A ház végső külalakját és belső tartalmát három fázisban nyeri el. Az első szakasz munkálatai 2010-ben kezdődtek a Tartományi Nagyberuházási Alap támogatásával, tavaly pedig a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma biztosította a pénzt a munkálatok befejezéséhez. Remények szerint a harmadik fázis a nyárra megvalósul, és az udvari részben szoborpark és nyári színpad kap helyet, egy-egy irodahelyiséget pedig a pályázati írók és a Than Fivérek Értelmiségi Kör számára is biztosítanak. A kör csaknem két évtizedes igyekezete valósul meg ezáltal.

Leonardo hídját egyetlen szög nélkül fel lehet építeni. A hidat a lécek között ható erők és ellenerők tartják össze. Leonardo da Vinci nem csupán képzőművész, de kiváló mérnök és feltaláló is volt. 1480-ban olyan szállítható híd tervezésén kezdett gondolkodni, amelyet szerszámok nélkül föl lehet építeni

csi csatáját, mely másolatok útján is nagyon ismeretessé vált. 1867-ben a francia fővárosban Fata morgánájával keltett nagy feltűnést.

Than Mór az akadémizmus és historizmus mestere. Érdekes, hogy Kossuth Lajos felkérésére ő készítette el az első magyar postabélyeg terveit, és ő álmodta meg a szabadságharc új bankjegyeinek, a Kossuth bankóknak a képeit is. 1862-ben elsőként festett képeket Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményéhez. Ekkor festette szülővárosa, Óbecse temetőkápolnájának oltárképét, a Szent Mihályt, valamint a szerb szabadságharc egyik eseményét megörökítő Karagyorgye halála című képét is. Az évek során számtalan hazafias szellemiségű művet alkotott, több nagyméretű freskót festett a budapesti Vigadóban, és a Magyar Nemzeti Múzeum lépcsőházának fríze is az ő keze munkáját dicséri. Művei megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galéria és több magyarországi múzeum gyűjteményében. Aki ellátogat Óbecsére, a központban lévő katolikus plébániatemplomban is ritka kincsekre lel: a tekintetet rögtön rabul ejti az a csodálatos fő-

Melyik sínen ér előbb célba a labda?

oltárkép, amelyre Than Mór festette meg Mária mennybemenetelét, de a bal oldali mellékoltáron látható, Szent Józsefet ábrázoló festmény is az ő műve. Erre az aláírásán felül rendhagyó módon azt is odairta: született Óbecsén 1828-ban. Arcképei mégis nevezetesebbek, melyek közül I. Ferenc József király, Deák Ferenc, Liszt Ferenc, Széchenyi István portréi emelkednek ki, kevésbé ismertek a nőkről készített portréi.

Az emlékház mindkettőjük pályájába betekintést nyújt, ám az odaautózónak arra kell számítnia, hogy nem egy „száraz” múzeumba tér be, hanem egy interaktív tudományos parkba, ahol képletek és definíciók nélkül, játékos kísérletek útján lehet megismerni a természet törvényszerűségeit. Számos illusztráció, 26 játék kalauzolja el a látogatókat Newton-bölcsőjének, a Bermuda-rejtélynek, Leonardo hídjának, Püthagorasz-tételének a rejtelmébe, de a golyóversenyt, a tükörírás, a jég nélküli piruettet is ki lehet próbálni, egy tükör segítségével pedig pillanatok alatt áteshetünk egy csodás alakformáláson is.

A Hanoi tornyainál „csak” két szabályt kell betartani: egyszerre csak egy korongot mozgathatsz, és nagyobb korong soha nem kerülhet kisebbre

Newton bölcsoje: a golyó az ütközés után megáll, a sor másik végén lévő golyó pedig kilendül, majd ugyanez lejátszódik visszafelé is... Ha több golyóval próbáljuk, akkor a sor végén ugyanannyi golyó lendül ki, mint amennyit az elején kitérítettünk. Ez a „játék” alapvetően az energia-, illetve a lendületmegmaradás-törvényt igazolja

A Than Mórnak és Károlynak szentelt szobán kívül az épületben található tehát egy optikai, fizikai és kémiai törvényszerűségeket bemutató állandó kiállítás. Csaknem harminc érdekes játék, számos illusztráció között a helyszínen nagy hozzáértéssel Kollár Karolina program-szervező és Sulc Barta Szilvia programfelelős kalauzolja el a látogatókat. Mint mondják, szép számban keresik fel őket, de a kiállítás mellett más programokat is igyekeznek meghonosítani az emlékházban, annak érdekében, hogy az valóban a közösségé legyen.

Az interaktív park elsősorban az általános iskolák felső tagozatos diákjainak nyújt felejtetetlen élményt, de tanáraik és szülei is biztos élvezni fogják a tudomány világával történő rendhagyó találkozást. A több mint 400 m² alapterületű emlékházban lehetőségünk nyílik kipróbálni minden eszközt, csak engedni kell a kísérletező kedvünknek. Néhány órára valóban kutatóvá, felfedezővé, a tudomány ismerőjévé válhatunk. És ez jó érzés! – mondhatja a friss tapasztalat velem.

Azt nem tudnám megmondani, mi tetszett legjobban, de fel tudom sorolni, mi mindennel találkoztok az emlékházban: Tükörírás, Lánc-híd, Newton bölcsoje, Golyóverseny, Bermuda-rejtély, Leonardo hídjá, (Súly)ponthíd, Láthatatlan erőtér, Szín-pad, Golyópiramis, Készíts asztalt, Légy vakmerő!, Giroszkóp, Egyensúlyozó golyók, (C)síktükör, Hiperbolikus nyílás, Pitagoras, Forgat, de nem kever, Golyószörf, Alakformázás, Piruett, Képes kirakó, Hanoi tornyai, Tautochron paradoxon a cikloison, Úthiba, Lebegő labda. Ezeknek a játékoknak egy részét képen is megmutatjuk. Az élmény azonban csakis a helyszínen teljes.

A Than fivérek utcában, az egészségház mellett található emlékház munkanapokon 10-től 19 óráig tart nyitva. A belépőjegy 200 dinárba kerül.

**Nagy Magdolna
Fotó: Töröcsik László**

Álmok...

Egy éjjel álmomban felébredtem. Furcsa és alig hihető, ezt tudom, de így volt. Nos, mikor álmomban fölkeltem, azt láttam, hogy egy virágos réten ülök, és látok egy nyuszikát, aki ugrándozik a réten. Láttam egy kisgyereket is, aki odament hozzá, és megkérdezte tőle:

– Te vagy a húsvéti nyuszi? Az, aki a színes tojásokat tojja?

– Nem, kisfiam, nem vagyok a húsvéti nyuszi, de monddok én neked egy érdekességet. A nyulak nem tojnak tojást, sem biciklit, még csokitójást sem. Na mondjuk, azt talán igen, de azt nem szabad megenni, mert az az ürülékünk...

Én csak ültem, és ezt a fölvilágosítást tátott szájjal hallgattam, és közben azon töprengtem, hogy mit gondolhat az a kisgyerek, akinek ezt végig kellett hallgatnia. Szegényke biztosan akkor tudta meg, hogy nem létezik a húsvéti nyuszi.

Azután felébredtem, hajnalok hajnala volt, gondoltam, visszaalszom, és álmodom tovább. A visszaalvás az könnyen ment, de a nyuszis álom nem jött vissza, mert akkor azt álmodtam, hogy zuhanok, zuhanok... és zuhanok. Mikor földet értem, hirtelen felriadtam. Ittam egy korty vizet, és visszafeküdtem, és újra elaludtam. Azt az álmat, ami akkor következett, no azt soha, soha nem felejttem el! Egy sziklán találtam magam, mivel a családommal ott bújunk el. Lenéztem, és láttam, hogy mindenféle zászlok lengnek, puskalövések, bombák, s több száz halott. Majd felnéztem, és repülők ezrei repültek el a fejünk fölött. Aztán egy nagy robbanást hallottam, ekkor minden elsötétült. Azt hittem, hogy most tényleg meghaltam, és itt a vég. De ekkor Párizsban találtam magam, ott ültem az Eiffel-torony előtt, ültem, s csodálkoztam. Becsuktam a szemem, s New Yorkra gondoltam. És ott is teremtem rögtön.

Ekkor jöttem rá, hogy álmunkban szegények, gazdagok, tudósok, buták is lehetünk, és más-más időben, különböző helyekre is utazhatunk. Köszönöm, hogy elolvastad írásomat, remélem, tetszett.

Fiser Valentin, 8. osztály, Bácskertes

Örülök a tavasznak

Örülök a tavasznak, hiszen ekkor bontanak lombot a fák.

Ilyenkor szép idő van, virágoznak a növények. Lágymű, puha szellőt érzünk az arcunkon. Friss illatot érzünk, mely a fák virágaiból árad. A nap sugarai megérintik arcunkat. Leírhatatlan érzés. A szép táj a szemnek káprázat. Amikor kiülünk a teraszra, halljuk a madarak csicsérgését. Becsukjuk a szemünket, és élvezzük a tavaszt. A zöldellő fák alatt, a hűvösben ülni nagyszerű érzés. A tavasz a szív és a lélek orvosa. A nyugalom, amivel megáld minket. Pompás! Kinézel az ablakon, és látod, néhány ág még csupasz, de nemsokára zöldellni fog. Amikor az utcán sétálsz, csend és nyugalom van, nincs autó, motor, ami megzavarja a gondolatod. Nyugodt léptekkel haladsz, a friss illat, amit érzel, a virágok, a növények szeretete. Ha kiérsz egy rétre, mit látsz? Csupa virág minden, és a szíved megbékél. Kitisztul a lelked. Nem szorongsz, nem érzel bánatot. Álomországban jársz.

Belovai Emese, 5. osztály, Zdravko Gložanski iskola, Óbecse

Színes világ

*Színes világról álmodtam,
sok szépet láttam:
aranyárga méheket
és hupikék eget.
Vörös szirmú rózsákat,
narancssárga házakat,
tarkabarka lepkéket,
zöldellő réteket.
Volt ott sok virág,
bár mindig ilyen lenne a világ!*

**Bosznai Edina, 5. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa**

Elveszett a nyuszika

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy kedves nyuszicalád.

Egy nyuszimama négy kicsinyével elindult a rétre legelni. Házikójuk egy odúban volt, amely a kerek erdő mélyén állt, és esténként nyúlpuha várta haza a családot. Ahogy nyúlmama legeltette a kicsinyeit, és lassan hazafelé tartottak, a legkisebb nyulacska lemaradt, és egy mély verembe esett. Ott sírdogált sokáig, és segítségért kiabált. Nyuszianyuka és a többi kisnyúl ezt nem hallották meg. Egyszer csak arra csúszott egy kicsi sikló, és lenyújtotta a farkincáját. A kisnyúl belekapaszkodott, a kígyócska pedig kihúzta. A kicsi kígyó nem hagyhatta magára az ártatlan nyulacskát, elhatározta, hogy hazavezeti. Mentek, mendegéltek, már be is sötétedett, mikor az erdő mélyén fényt láttak. Otthon nyúlmama nagyon sírt. Észrevette, hogy az ő kicsikéje elveszett. Hanem egyszer csak valaki kopogtatott az ajtón. Nyúlpuha kinyitotta, és látta, hogy meglett az ő csemetéjük. Hatalmas lett az öröm. Nagyon szépen megköszönték a kedves kis kígyó segítségét, és megígérték, hogy soha nem felejtik el ezt a jó cselekedetét.

A nyuszicalád most is boldogan él az erdő mélyén, ha azóta meg nem haltak.

Vörös Júlia, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Jó gyerekek lenni

Vajon jó gyerekek lenni?

Mindig azt csinálni, amit a felnőttek mondanak, mindig engedelmességedni, szót fogadni, sokat tanulni, korán lefeküdni, és még sorolhatnám, mi mindent. Aztán rájöttem, hogy gyerekek lenni a legjobb dolog a világon. Egy szerető család, kedves testvérek, mindig meleg otthon, finom ennivaló, hát kell ennél több?!

Az én családom öt tagból áll. Apa, anya és a két nővérem. Szeretem a családom, mert itt mindig történik valami izgalmas, valami csodálatos.

A testvéreim, Kitti és Lotti már elég nagylányok hozzám képest, de azért még tudok velük jókat szórakozni.

– Mollis, tedd rendbe a szobádat! – szakította meg a gondolataimat anyukám éles hangja.

– Igen, rögtön! – válaszoltam nyomban.

Milyen jó nekem, hogy van szobám, van anyukám, van családom – a gondolatom továbbra is ezen járt.

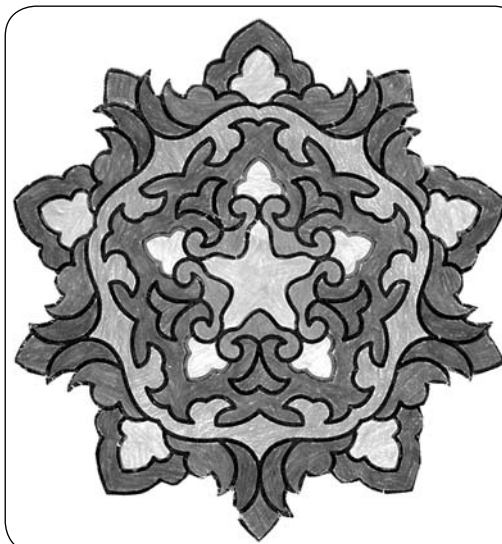
Hiszen nekem még semmi gondom nincs, csak jól kell tanulni és példásan viselkedni.

Ezért a kérdésre a válaszom:

Igen, nagyon jó gyerekek lenni!

Finom ételek illatára, az otthon melegére hazaérni, gondoskodó, szerető családomhoz. Ezért igyekszem úgy viselkedni és tanulni, hogy mindig büszkék legyenek rám.

Kubina Mollis, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

**Nagy Szabaszián
tornyosi
tanuló rajza**

Kora reggel

A mi családjunkban nagyon zajos az ébredés. Mindenki egy időben ébred, és siet a saját dolgára. Ki dolgozni, ki iskolába, ki a piacra bevásárolni.

Legérdekesebb az, hogy mindenki épp akkor akar a fürdőszobába menni, amikor én, és akkor van tokolódás és láрма. Már arról is vitáztunk, hogy reggeli órarendet írunk ki az ajtóra, hogy ki és mettől meddig tartózkodhat a fürdőszobában. Persze anélkül is jól beosztjuk az időt, és végül mindenki eljut, ahová siet.

A hosszú és fárasztó munkahét után végre eljön a vasárnap is, mikor nem kell korán kelni, és ekkor a reggeli hangulat teljesen más. Apa kávé közben újságot olvas, anya pedig elkészíti a kakaót, és halkan bejön a szobámba ébreszteni. Bebújik a takaróm alá, és lassan simogatja az arcomat, még fel nem ébredek. Egy ideig még az ágyamban beszélgetünk, tévézünk, nevetgélünk. Van, mikor össze is veszünk, mikor két bal lábbal ébredek. Ez nem sokáig tart, mert ekkor az én anyum valami vicceset csinál vagy mond, és felvidít. Később apa is bejön jó reggelt kívánni, és együtt megyünk reggelizni.

Az ilyen reggelek a számomra a legkedvesebbek. Sajnos hetente csak egy nap élvezem az ébredést a családdal.

Tolvaj Krisztina, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

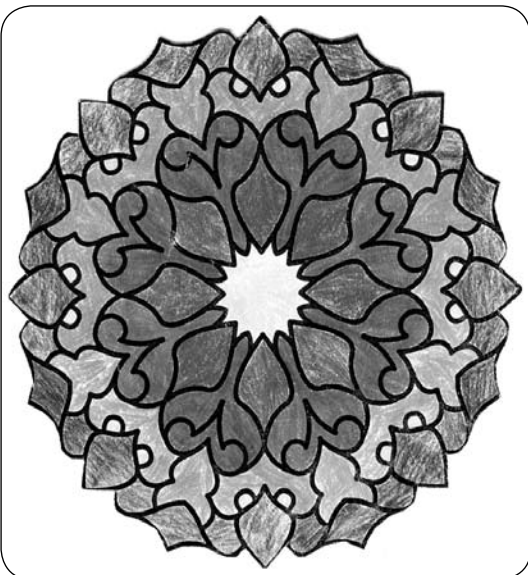
Együtt a család

Legtöbbször vasárnap van együtt a család. Hétköznap mindenki a saját dolgát intézi. A szüleim korábban kelnek, mert munkára mennek. Ha délutános vagyok, akkor csak este későn találkozunk.

Szeretem, amikor már reggel együtt vagyunk. Együtt szoktunk reggelizni. Vasárnap tovább alszom egy kicsit, és mire felkelek, már vár az asztalon a friss péksütemény és a meleg kakaó. Anyu és apu kávéit isznak, illatos tőle az egész konyha. Reggeli közben beszélgetünk. Elmondjuk egymásnak, ha valami érdekes történt a héten, vagy visszaemlékezünk a régi történetekre. Néha jókat nevetünk rajta. Együtt megyünk a templomba, a misére, imádkozunk és hálát adunk Istennek, hogy jól vagyunk. Ha van időnk, mise után sétálunk a Duna parkban vagy a Duna-parton. Ha nem megyek focimeccsre, akkor ebéd előtt apuval beszélgetek valamiről, ami érdekel, vagy egy érdekes könyvet olvasunk. Vasárnap anyu mindig nagyon finom ebédet készít, alig várom, hogy asztalhoz üljünk. Nagyon szeretem a kakaslevest és a különféle sültket. Jobban esik az ebéd, ha együtt van a család. Ebéd után jólesik egy kis pihenés. Délután néha nézünk egy érdekes filmet, vagy társasjátékokat játszunk. Szeretek rajzolni is, ha van valami érdekes ötletem. Néha falura utazunk, a nagyszülőkhöz.

Én szeretem, ha együtt van a család. Ezért várom a vasárnapot.

Kerekes Róbert, 5. osztály, Nikola Tesla iskola, Újvidék

**Hegyi Erik
tornyosi
tanuló rajza**

RÜGYFAKADÁS

Az én kétpercesem

Rettegésben van az erdő lakossága. Eme rettegés oka Bojhos, a nyúl. Köztudottan többször is volt már börtönben tömeggyilkosság miatt. A legutóbbi áldozata Róka úr volt. Manapság Bojhost Róka úr farkával lehet látni, mert azt trófeaként viseli. A rendőrség folyamatosan kutat utána, de mikor végre rátálnak, mindig valamilyen úton-módon eltűnik. Ajánljuk olvasóinknak, hogy ha lehet, ne hagyják el odúikat, barlangjaikat.

Ördög Lóránt, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

A mi otthonunk

A szüleimmel és házi kedvenceimmel három éve lakunk ebben a családi házban, amely Magyarkanizsa egy csendes utcájában található.

Nagy, barna fakapunk van, amit ha kitarok, egy gyönyörű kert látványa fogad. Azért is olyan fontos nekem ez a kert, mert anyukámmal közösen gondozzuk a virágokat, amelyek hálából tavasztól őszig pompáznak. A kerékpáromat az udvar hátsó részében tartom, ahol kutya-som, Mázli és kiscicám, Cirmos fekvőhelye található. Állatkáim mindig örömmel szaladnak elélem, és ugrándozással fogadnak. A bejárati ajtón már két hete karácsonyi ajtódísz lóg, amit én készítettem. A belépő az ebédőre nyílik. Kellemes halványrózsaszín a fala, a közepén van az ebédőasztal. Mindennap körbeüljük, és ott szoktuk megbeszélni, hogy mivel mi történt aznap, közben jókat falatozunk.

Egy ajtó választja el a konyhától, amely elég kicsi. A konyhából kilátok az udvarra, ahol az ablak párkányán általában Cirmos cicám szokott heverészni. A fürdőszoba fala zöld. Van benne fürdőkád, mosógép, vécé és mosdó. Én mégis a legtöbb időt az én tágas szobámban töltöm. Birodalmam picit megosztom Bogyóval is, a kis hörcsögömmel. A szobám fala rózsaszín, amelyet itt-ott falmatricával díszíttem. A függönyöm is hangulatos a rózsaszín pillangóktól és a virágoktól. Ha kinézek az ablakon, máris értesülök az utcán történetekről. Mivel az íróasztalom az ablak előtt van, így néha előfordul, hogy tanulás közben kikandikálok.

Estéknként a családommal a nappali kandallója köré gyűlünk össze, ahol társasjátékozunk, tévézünk vagy forró kakaót szűröcsölünk. Anyukám mindig gondosan ügyel arra, hogy az asztalon az adott ünnepnek megfelelő dísz vagy virág legyen.

Úgy gondolom, hogy minden ember ott érzi magát igazán otthon, ahol szeretik és elfogadják olyannak, amilyen. Szerencsémre, igaz szerényebb körülmények között, de boldog otthonban élhetek, és ezért hálás vagyok.

Kovács Orsolya, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Egy este otthon

Péntek este, mikor vége az utolsó órának, mindenki boldogan indul haza. Én is sietek, mert tudom, hogy a szüleim már várnak.

Mikor belépek a kapun, Lili kutya vidám ugatással fogad. Én is nagyon megörülök neki.

– Megjöttem! – kiabálok, és az előszobában már veszem is le a cipőmet.

– Szia, Réka! – köszön anyukám, és mindjárt megkérdezi, mi történt az iskolában. Először kezet mosok, később már mesélem is a történeteket. Nagyon éhes vagyok, alig várom, hogy vacsorázzunk. Ritával, a testvéremmel megterítjük az asztalt, és a család leül enni. Mindenki elmeséli, hogy mi történt vele aznap. Én közben folyton az órát nézem, le ne maradjak az esti tévénézésről.

– Tévét nézni csak pizsamában lehet – mondja anyukám, mert látja, hogy máshol jár az eszem. Ritával segítünk elpakolni, és sietünk tusolni. Mindenki pizsamában nézi a tévét.

Jó arra gondolni, hogy holnap szombat, nincs iskola, nem kell korán kelni.

Kalácska Réka, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Kik a mi nyelvrokonaink?

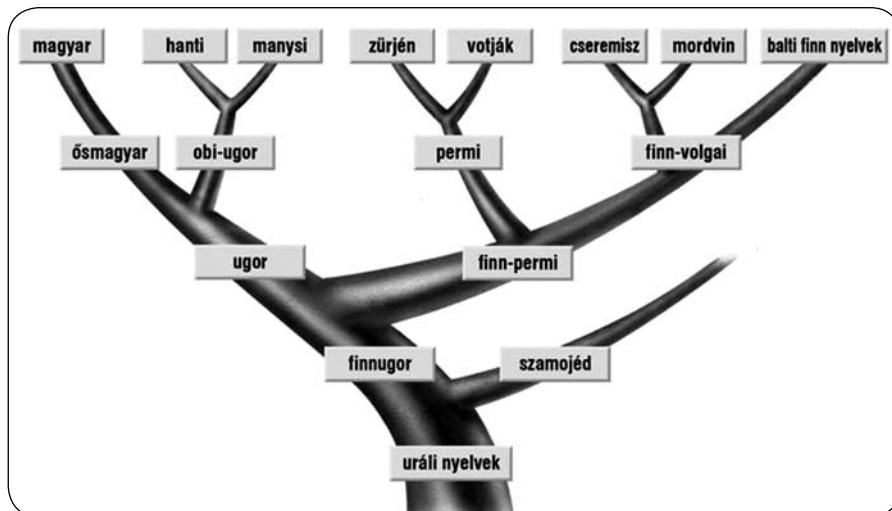
A szibériai enycek már csak kétszázan maradtak, a manysik és hantik lélekszáma csak negyvenezerre tehető, nyelvrokonaink közül legtöbben mi, magyarok vagyunk

Az őshazától mi, magyarok kerültünk legtávolabbra, amikor letelepedtünk a Kárpát-medencében. Rokonaink zöme tőlünk északra, és főleg keletre él. Egyáltalán kik lennének a mi rokonaink? Vannak-e, hisz a körülöttünk élők nyelve nagyon különbözik a miénktől? A szerb hasonlatos a szlovákkal, a ruszinnal, az oroszsal... A német az angollal, az olasz a spanyollal... És a magyar? Talán a finnel?

Igen, a finnel is. Én legalábbis így tanultam az iskolában. Mivel nehéz pontosan és megbízhatóan feltárni a múltat, számos elmélet alakult ki arról, hogyan is kerültek őseink a Kárpát-medencébe, merről jöttek, honnan származunk.

A regulytarsasag.hu honlapon azonban találtam olyan érdekességeket, melyek talán titeket is eligazítanak, akik érdeklődtek az iránt, hogy valóban kikhez is hasonlítunk a földkerekségen, akár génjeinkben, akár nyelvünkben. Eszerint négy térségbe sorolhatóak a velünk rokon népek, hogy ezt nyomon követhesd, bizony térképet kell elővenni.

Az első csoportba az északi halász-vadász-rénszarvastartó népek tartoznak, a szamojédok, az obi-ugorok és a lappok. A szamojédok legtávolabbi törzse a Tajmir félszigeten nomadizáló nganaszanok, akiknek a lélekszáma már az ezret sem éri el. Tőlük délre, a Jenyiszej partján élnek az enycek, mintegy kétszázan, még délebbre pedig a szőlőkupok nagy szétszór-

Az uráli nyelvcsalád ágrajza, amelyen a magyar nyelv rokonait figyelhetjük meg. A nyelvrokonság azonban nem jelent vérokonságot

ságban, mintegy négyezren. A legnagyobb, mintegy 40 000 főt számláló szamojéd nép a nyenyec, az ő lakóhelyük a legkiterjedtebb: Északkelet-Európában és Északnyugat-Szibériában, az Északi Dvínától a Jenyiszej folyóig húzódó területen mindenütt lehet nyenyec rénpásztorokkal találkozni. A mi legközelebbi nyelvrokonaink, az Ob folyó és mellékfolyói partján élő obi-ugorok, a manysik és a hantik (vagy ahogyan régen hívták őket, vogulok és osztjások) is ehhez a kultúrkörhöz tartoznak. Nyugat-Szibériában, hazánknál hatszor nagyobb területen mintegy 40 000-en élnek. Ezeket a békés népeket a rideg északi tájakon évszázadokig senki sem háborgatta, csak magukon múlt a boldogulásuk és azon, milyen a viszonyuk a természet erőivel. Az utóbbi fél évezredben viszont egyre erősebben érezték az oroszok jelenlétét. Előbb csak az adószedők érték el őket, aztán a hittérítők és a

kereskedők, majd a kommunista agitátorok. A 20. század második felétől kezdve pedig a gyors iparosodás jegyében vendégmunkások százezrei érkeztek a területre, velük együtt a környezetszennyezés, aminek következtében rohamosan csökkennek a hagyományos életmód esélyei. Szintén az északi réntartó kultúra hordozói, de szibériai rokonaiknál valamivel jobb helyzetben vannak a Skandinávia északi peremét benépesítő lappok, vagy ahogyan maguk hívják magukat, a számiak. Összesen mintegy 35 000-en beszélnek számiul négy ország, Norvégia, Svédország, Finnország és Oroszország északi peremén. A skandináv államokban széles körű autonómiát élveznek, anyanyelvű oktatásuk, kulturális intézményeik jól működnek, széttagoltságuk miatt mégis saját kultúrájuk feladása fenyegeti őket.

A második csoportba a perm-i és a volgai népek tartoznak, akik az Urál hegység euró-

A következő mondatok tréfásan mutatják meg a rokon nyelvek hasonlóságát:

Vogul–magyar

Hurem né vitnel huligel husz hul pugi.
Három nő a vízből hálólával húsz halat fog.

Hurem-szát-husz hulach-szem empem
viten eli.

Háromszázhusz hollószemű ebem
vizen él.

Osztják–magyar

Pegte lau lasinen menl tou szilna.
Fekete ló lassan megy a tó szélén.

Finn–magyar

Jään alla talvella elävät kalat
uiskentelevat.
Jég alatt télen eleven halak úszkálnak.

Orvon silmä kyyneliä täynnä.
Árva szeme könnyel tele.

Miniäni antoi voita.
Menyem adott vaját.

Erza-mordvin női népviselet

Rénpásztor gyerekek női szánon

pai oldalán letelepedett, földművelő kultúra képviselői. Legészakabbra élő csoportjuk, a komik (zürjének) biztosítják a kapcsolatot a félnomád kultúrával, hiszen az északi komik eltanulták a réntartás fortélyait a nyenyecektől, a délebbiek viszont az udmurtokkal (votjakkokkal), marikkal (cseremiszekkel) és a mordvinokkal együtt elsősorban földművelők. A Volga–Káma–Oka vidékén évszázadok óta török népekkel, volgai bolgárokkal, csuasokkal, tatárokkal, baskírokkal élnek együtt, kultúrájuk is nagymértékben keveredett. A mari és az udmurt dalok négy soros, strofikus szerkezete, török közvetítéssel, déli hatást mutat. Valószínűleg a magyar népdalok szerkezete is erre a hatásra alakult ki. A 13. században az ő fejük fölött is elzúgott a „rabló mongol nyila”, a rabigát viszont nem a töröktől, hanem a tatártól vették vállukra. Ez a négy legnagyobb oroszországi finnugor nép. Lélekszámuk félmillió körüli vagy annál nagyobb, az Orosz Föderáción belül nevüket hordozó köztársaságaik vannak, bár mindegyikben jelentősen nagyobb az orosz nyelvű lakosság aránya. Az anyanyelvű oktatás, sajtó, irodalom és egyéb kultúra gyakorlása korlátozott módon lehet-

Finnugor eredetű szavaink: vadász, ideg, ij, nyíl, tegez, kés, vadon, les, nyúl, róka, nyuszt, hölgy, menyét, fajd, lúd; hal, hajó, háló, fal (vesszőfonadék), keszeg, meny, ár (áradás), hab (hullám), halad (úszik), tó, víz, jó (régie kihalt folyó jelentésű szavunk, mely néhány tulajdonnévben megtalálható: pl. Sajó, Berettyó). Ezenkívül: gyökér, hagyma, héj, rügy, levél, fű, meggy (bogyó), eper, köles, kő, kenyér, tűz, fazék, főz, nyárs, süt... A ló, fék, nyereg és az eb szintén elömagyar kori szavunk. Az öltözködés szavai közül régre tekint vissza a bőr, varr, ujj, kebel, öv, szalag szavunk. A rokonságnevek jelölése rendkívül fontos lehetett: atya, anya, meny, ángy, ipa, napa, fiú, leány, férj, nő, fél (feleség). A számok egytől hatig finnugor eredetűek. Az olvas ige számol jelentésű volt. Jobb és bal szavunk a térbeli tájékozódásra utal, míg év, hó szavunk és az évszakokat jelölő ős, tél, tavasz az időbeli tájékozódásra.

Rénpásztor lány

éses ugyan, de az orosz nyelv mellett a legtöbbször háttérbe szorul. A harmadik kultúrkörbe a Balti-tenger vonzaskörében élő rokon népeink tartoznak. Közülük az önálló állammal rendelkező finnek és észtek a legismertebbek. A finnek ötmillió, az észtek egymillió főt számlálnak. Az utóbbi kétszáz évben mindkét nép európai szintű civilizációt, nemzeti nyelvű kultúrát hozott létre, kivívták függetlenségüket, az észtek a 20. században kétszer is. Tőlük keletre, Oroszországban élnek a karjalaiak, izsórok, vepszék meg nyelvükben az észtekhez közelebb álló votok, utóbbiak alig néhány tucatnyian. Legdélebbre a lívek élnek a mai Lettország területén, néhány tengerparti halászfaluban.

Ezek a népek mindnyájan megtapasztalták, hogy mit jelent Kelet és Nyugat határán, nagyhatalmak szorításában, állandó háborúságban élni. A középkorban az észtek és a lív földekre a német lovagrend vetett szemet, az északabbi területek a svéd–orosz háborúk színhelyévé váltak. Itt húzódik a keleti és a nyugati típusú kereszténység határa is. A nyugati hatás alatt lévő finnek, észtek és lívek többsége előbb a katolikus vallást vette fel, majd a 16. században egységesen evangélikus hitre tértek, az orosz befolyás alatt álló többi nép görögkeleti (pravoszláv) vallású.

A Balti-tenger táplálékot és távlatokat is nyújtott. A tengerparti hajósok egész Európával kapcsolatban álltak, a sűrű erdők lakói azonban sokáig mentesek voltak az idegen hatásoktól. Irtásos földműveléssel tették lakhatóbbá vidéküket, de gyakran sújtotta őket éhínség, járványoktól és háborúságoktól szenvedtek. A

Mari ünnep

karjalai falvakban élt legtovább a balti-finn epikus szóbeli hagyomány, melyet összegyűjtve Elias Lönnrot a 19. század közepén létrehozta a Kalevalát, a finnek nemzeti eposzát. A finnek rendkívül büszkék erre a műre.

A negyedik a közép-európai kultúrkör, melynek mi, magyarok vagyunk részesei. Mi jutottunk a legnyugatabbra, s kultúránk magán viseli az évszázados vándorlás és a Kárpát-medencei 1100 év nyomát. Vándorlásaink során különböző iráni és török népekkel kerültünk kapcsolatba, s a sztyepei népek harcmódorán kívül elsajátítottuk a gabona-

Hanti sátorbelső

a szőlő- és gyümölcsstermesztés, valamint az állattenyésztés alapjait is. Még a honfoglalás előtt érintkezésbe léptünk szláv népekkel is, az új hazában pedig csak erősödött a szláv és a germán hatás – ezenkívül bizonyára az itt talált frankok, bajorok, avarok is nyomot hagytak a magyar kultúrán ugyanúgy, ahogyan a Kárpát-medencében letelepedett kabarok, kunok, besenyők, jászok, majd később a németek, szlovákok, szerbek, cigányok és zsidók. Tipikus közép-európai nép lett a magyar, mely leginkább nyelvében őrzi finnugor múltját. Mi magunkban többen vagyunk, mint az összes uráli nép együttvéve.

Ez már vicces!

Kuuuurijate töööö jääääärel. Észtek nyelven azt jelenti, hogy A holdkutatatók dolgos éjszakája a jég szélén.

Az elektromos kerékpárok

Az idő lesz a megmondhatója, hogy a napjainkban egyre többek által használt elektromos kerékpárok egy kérészerűtű divathóbortnak tekinthetők, vagy előnyös tulajdonságuknak köszönhetően hosszú távon jövőjük van a közlekedésben. Egyelőre azonban még a járművek között a KRESZ szempontjából elfoglalt helyük sem mindig egyértelműen tisztázott, ennek ellenére üde és sok szempontból praktikus színteljesíti az utakat.

Az e-kerékpárok főbb fajtái

Az elektromos kerékpárok csoportosítása az eddig megjelent szakirodalomban főként a közlekedésben a rájuk vonatkozó szabályok alapján történt. Így megkülönböztetünk elektromos rollert, kerékpárt és robogót. Ez a sorrend egyben az árkategóriákat is jelöli (emelkedő sorban), csakúgy, mint a maximális sebességeket és a motorteljesítményt.

A motor teljesítményétől függ, hogy e járművekre az egyébként hétköznapi rollerekre vonatkozó (közlekedésben nem vehetnek részt), a kerékpárokra vonatkozó (lakott területen kívül fényvisszaverő mellény használata kötelező, világítás, fék stb.) vagy a segédmotoros kerékpárokra vonatkozó (vezetői engedély, bukósisak stb.) szabályok az irányadók.

Az elektromos rollerek motorteljesítménye 100–250 W közötti, kerekeik kisméretűek, és egy akkumulátor-feltöltéssel 5–15 km megtételére képesek, maximum 15–20 km/h sebességgel. Egyes típusaikon nyereg is található, így kényelmesebben, nem állva, hanem ülve lehet haladni velük. Közúti forgalomban nem hajthatók, így leginkább nagyobb iparterületeken való belső közle-

kedésre lehet használni e szerkezeteket. Az elektromos kerékpárok motorteljesítménye valamivel nagyobb, 200–300 W közötti (leggyakrabban 240 W), és a kerekek mérete is nagyobb, a hagyományos kerékpárokéhoz hasonlóan, 18–26 colosak. Egy akkutöltéssel 20–40 kilométert lehet megtenni velük, 20–30 km/h sebességgel. A jármű emberi erővel, azaz pedállal is hajtható.

Az akkumulátorok között is különbözőket találunk, egyrészt ez is befolyásolja, hogy milyen távolságot lehet megtenni két töltés között. Létezik kétakkumulátoros kerékpár is: ha lemerül az egyik, már át is kapcsolhatunk a másikra.

Bringából elektromos kerékpár?

Az elektromos kerékpárokon alkalmazott egyik praktikus fejlesztés a pedálrészegítés lehetősége. Egy tempomattal van felszerelve a szerkezet, amelyen beállíthatjuk, hogy mekkora sebességgel szeretnénk haladni. Ha a pedálozásunkkal nem érezzük el ezt a sebességet, vagy egy idő után fáradni kezdünk, ezt a sebességsökkenést érzékeli az elektronika, és annyival pörgeti fel a motort, hogy sebességünk állandó maradjon. Ezzel a motor segít nekünk a hajtásban, de a pedálozással mi is részben tehermentesítjük a motort, így az adott két töltés között segítségünkkel megnő a kerékpárral megtehető út hossza.

Még egy érdekes megoldásról érdemes szót ejtenünk, ami különösen azoknak jön jól, akik nagyon megszokták már a meglévő, hagyományos kerékpárjaikat. Kaphatók ugyanis olyan átalakító készletek, melyekkel meglévő

bringánkat elektromos kerékpárrá alakíthatjuk. E készlet tartalmaz egy motorral felszerelt első kereket, egy gázkart, a kábeleket meg az akkumulátort, tehát minden olyan alkatrészt, amelyek segítségével körülbelül egy óra alatt motoros meghajtásúvá varázsolhatjuk kétkezeinket.

Az elektromos robogók már kinézetre is inkább egy segédmotoros kerékpárhoz hasonlítanak, teljesítményükből következően pedig az azokra vonatkozó közlekedési és egyéb szabályok az irányadók használatukkor. A motorkategóriákon belül, azok az e-robogók, melyek 45 km/h sebességet nem képesek elérni, jogilag segédmotoros kerékpárnak, az ennél gyorsabb haladásra képesek pedig motorkerékpárnak minősülnek, tehát mindkettő különböző típusú, de vezetői engedélyhez kötött járműnek számít. Az elektromos robogók motorteljesítménye 300 W feletti, akár az 1500 W-ot is elérheti, és a motor általában a hátsó keréken van elhelyezve. Kerekei szélesebbek az e-kerékpárhoz viszonyítva, egy akkutöltéssel akár 80 kilométert is megtesznek, 40–60 km/h sebességgel.

Kinek éri meg e-kerékpárt használnia?

Az előbbi részből kiderült, hogy az e-rollerektől a kerékpárokon át a robogóig elég széles a választék a megtehető út, az elérhető sebesség és a használat jogszabályi kötelezettségek között. Így elmondható, hogy aki kerékpárral közlekedik, a használat gyakoriságától és a megtett út hosszától függően e-kerékpárban is találhat megfelelő alternatívaként.

Más közlekedési módokkal összehasonlítva eldönthető, hogy kinek van szüksége e-kerékpárra. A gyaloglás olcsóbb, de lassabb: a sétatempó 5 km/h sebességű, így látható, hogy egy általános e-kerékpárral negyed annyi idő alatt érhetjük el célunkat fáradtság nélkül.

Az e-kerékpár drágább a hagyományos biciklinél, és van némi fenntartási költsége is, az akkumulátor töltése, illetve időnkénti cseréje, ám egy jóval kényelmesebb, igaz, mozgásszegényebb alternatívát kapunk cserébe. E járművek lassabbak a benzinüzemű robogóknál, de olcsóbbak, és a fenntartási költségeik is alacsonyabbak.

Fantáziarajz az
ExoMars roverről,
a Mars felszínén

Bemutatták az európai Mars-járót

Az Európai Űrügynökség bemutatta azt a Mars-járót, amelyet 2018-ban orosz közreműködéssel tervez a vörös bolygóra küldeni. Az ügynökség ExoMars programja keretében egy orbitális pályán keringő műholdat küld a Marsra 2016-ban, valamint egy robotizált modult 2018-ban, amely próbafúrásokat végez majd a Marson, és talajmintákat hoz vissza a Földre a 2020-as évek elején.

A több mint 400 millió eurós költségvetésű programot eredetileg az amerikai űrkutatási hivattal dolgozták ki, de a NASA két éve kiszállt belőle. Helyette Oroszország fog Proton rakétákat szállítani az eszközök célba juttatásához, és cserébe elhelyezheti műszereit a műholdon és a robotizált űrmodulon. Az európai Mars-járót az angliai Stevenage-ben lévő tesztelőlaboratóriumban mutatták be.

A mintegy 300 kilogrammos Mars-járó képes lesz arra, hogy mintát vegyen a vörös bolygó talajából, a mintákat kielemezze a fedélzetén lévő laboratóriumban, majd a gyűjtött információt továbbítsa a Földre. A rover fúróját úgy tervezték, hogy két méter mélyre hatoljon be a felszín alá, egy olyan térségből véve mintákat, amely vizet tartalmazó üledéket rejt, és védett a sugárzástól – mondta a tervezőmérnöke.

TECH

Gép vezeti a négyes metrót Budapesten

Nemrég adták át a magyar főváros negyedik metróvonalát, melynek egyik különlegessége, hogy nem ember irányítja, hanem gép. Állítólag emberre tényleg nincs szükség, de a biztonság kedvéért egy évig a vezetőfülkében ülni fog egy személy, aki felügyeli az irányítást. Hivatalosan nem is vezetőnek, hanem járműfelügyelőnek hívják, mert feladatai a megfigyelésre korlátozódnak. A maguktól nem csupán haladni, de az ajtókat is emberi beavatkozás nélkül nyitni-zárni is képes metrók számitanak manapság a legfejlettebb, négyes tudásszintű metró típusoknak. A budapesti földalatti-hálózat vonalain mindenütt van valamilyen gépi kontroll.

Ha minden a tervek szerint halad, egy év múlva nem áll majd vezető a szerelvény orrában

Újraéledt a legendás torrentoldal

Az évek óta üdözött Pirate Bay mellett a Demonoidot a világ legismertebb torrentoldalai között tartják számon. A filmek, zenék, szoftverek és egyéb digitális javak főként illegális kópiáit kínáló szájtot 2012 nyarán zárta be az ukrán rendőrség. Bár sokan úgy sejtették, hogy a torrentoldal csak ideiglenesen tűnt el, több mint másfél évig teljesen elérhetetlen volt a Demonoid.me és Demonoid.ph címeiken. A TorrentFreak kalózblog felvette a kapcsolatot az oldal ismeretlen kiltű működtetőivel, akik szerint újraindítás van folyamatban, ezért hibák még előfordulhatnak.

Próbánk során a többéves felhasználói névvel és jelszóval újra be lehet lépni a szájtra. A két év kimaradás nyomán egyelőre nagyon kevés a friss tartalom, a régen feltöltött torrentfájlok pedig nagyon kevesen osztják meg (seedelik) a többi felhasználóval. Ez várhatóan változni fog, ha az oldal közönsége visszaszokik a Demonoidra.

Életét adta a fényképezőgép egy csodaszép videóért

Daniel Stoupin korallokról készített time-lapse-videója azért látványos, mert a valóságban rendkívül lassan zajló mozgásokat úgy mutatja be, mintha azok a szemünk előtt, valós időben történének.

A videón azért látszanak túlélesen az egyébként kisméretű, így makrolencsével is nehezen filmezhető korallok, mert egy „focus stacking” nevű eljárással készült a film. Ennek lényege, hogy minden egyes képkockát háromtól tizenkét darab fotóból állították össze, amelyek rögzítésekor mindig a virágállatok különböző részei voltak élesek. Ezek kombinálásával állítható elő a kész, minden részében túléles felvétel.

A tengeri élőlényekről készült rövidfilm rögzítéséhez Daniel Stoupin, a készítő úgy állította be digitális fényképezőgépét, hogy az 150 ezer alkalommal exponáljon. Az eredeti nyersanyag ultra-HD felbontásban készült, minden képkockája egy 22 megapixeles, tömörítésmentes fotó volt, de az internetre feltöltött változat is élvezhető full-HD minőségben.

A módszer alkalmazására az adott lehetőség, hogy a korallok eleve nem mozognak túl gyorsan, a timelaps-felvétel rögzítésekor ez nem okozott gondot. Stoupin kilenc hónapon át dolgozott a felvétel készítésével, ráadásul méregdrága Canon EOS 7D fényképezőgépe is tönkrement. Végül a kész videó alapját képező nyers képfájlok három héten át tartó folyamatos feldolgozását követően az operatőr laptopja is feladta a küzdelmet. A végeredmény ennek tükrében még inkább magával ragadó.

A fantasztikus videót a <http://vimeo.com/88829079> linken nézheted meg. Slow Life (Lassú élet) a címe.

Emberek és vadállatok különleges barátsága

Több mint tíz évig élt együtt a francia Pierre Thivillon és felesége egy Digit névre keresztelt gorillával. Az óriásmajmó még 1998-ban került az állatkert-igazgatóként dolgozó férfához, aki egy másik állatkertből hozta el Digitet, ahol meglehetősen sanyarú körülmények közt élt, sőt, a kis gorillát az anyja ellökte magától. 2011-ben engedték vissza a vadonba.

A 31 éves indonéz férfinak, Abdullah Sholeh-nak egy nem minden napos házi kedvence van. A négyéves, kifejlett Mulan nevű bengáli tigrissel él együtt. A fiatal ember elmesélte, jó néhány heg van már a karján és a hátán Mulan kitörő szeretetének vagy épp a harci kedvének köszönhetően.

A 60 éves Mark Dumas-nak különleges kapcsolatot sikerült kialakítania egy hatalmas jegesmedvével. A kanadai Abbotsford városában élő férfi még birkózni és úszkálni is szokott a 16 éves Agee nevű jegesmedvével.

Kevin Richardson, johannesburgi zoológus és állati viselkedéskutató Kigazán különleges kapcsolatot tudott kialakítani az oroszlánokkal. A férfi sokszor együtt alszik, együtt úszik a vadállatokkal. A különleges szenvedélye akkor kezdődött, amikor két, fogságban született kölyök viselkedését tanulmányozta. Mára már 38 oroszlán és több más vadállat él Kevin rezervátumában.

Egy kambodzsai kisfiú, Koun Samang legjobb barátja egy hat méter hosszú pítont. Koun Samang apja hét évvel ezelőtt rettenetesen megijedt, amikor egyik reggel a pár hónapos gyereke ágyában meglátta a hatalmas kígyót. A férfi elfogta a pítont, és visszavitte az esőerdőbe. Később azonban a kígyó ismét visszatért. A kisfiú legjobb barátja lett a hatalmas kígyó, akit Szerencsésnek nevezett el.

Casey Anderson 2002-ben fogadta örökbe Brutust, a grizzlymedvét. Egy idahói állatmenhelyen, ahol az akkor még apró bocsot el akarták altatni. Elvászthatatlan barátok lettek. A csodálatos barátságot egy dokumentumfilm is bemutatja, a címe: A barátom egy grizzlymedve (Casey & Brutus: Grizzly encounters).

Erdei fülesbagoly

Az erdei fülesbagoly Európában, Ázsiában és Észak-Amerikában költ. Fészkelőterülete a Brit-szigetektől és Spanyolországtól kelet felé egészen Belső-Ázsiáig nyúlik. Mongóliában a Hangj-hegység szigetszerű erdőfoltjaiban 2500 méter fölött is fészkel. Neve ellenére kerüli a nagy, zárt erdőket, kis erdőfoltokban, folyóárterekben, parkokban, öreg temetőben telepszik meg.

Közepes nagyságú bagoly, testhossza 25–37, szárnyfesztávolsága 90–100 centiméter, testtömege 220–370 gramm közötti. Jól látható tollfülekkel és nagy, narancsvörös szemekkel rendelkezik. A hím, a tojó és a fiatalok hasonló színezetűek.

Ragadozó madár. Rágcsálékkal táplálkozik, kedvence a mezei pocok. Ezekre nyílt területeken vadászik. Szétbontott köpete ezek koponyáival van tele. Havas teleken mindig több madarat, főleg verebeket fog. Lesőhelyről csap le az észrevett zsákmányra, de éjszaka hallás után is vadászik. Október végén, novemberben kisebb-nagyobb csoportokba verődve 8–10, de néha akár 80–100 példány is együtt tölti a napot. Nyugodtan pihennek túlevelűeken, gyakran városok, falvak belterületén álló lucfenyőkön. Ha nem zavarják őket, évről évre felkeresik ugyanazokat a helyeket. A hímek párzási időben a nappalt a fészkek közelében töltik, fákon vagy bokrokon, ahonnan szemmel tudják tartani a fészket is. Néha csupán embermagasságban ül, és ha úgy haladunk el mellette, hogy azt hiszi, nem vettük észre, nem repül el, csak nagy szemével kísé-

ri minden mozdulatunkat. A telelő csoport a tél végéig, március elejéig marad együtt, majd párokra bomlik. Horgas, éles és hegyes csőre kiváló fegyver. A lábával fogva tartott áldozatát ezzel veri agyon. A táplálék megkeresésében hallása és látása segíti. Élelmiszer-szükséglete ugyan csekély, de nem tudja megállani, hogy rá ne vesse magát az elébe kerülő egerre, akár éhes, akár nem, minek folytán sokkal többet pusztít, mint amennyit el tud fogyasztani. Ha sok zsákmányra akad, rejtekhelyére viszi azt, és alkalomadtán, ha szűkebb sorba kerül, előszedi. Csak ha nagyon éhes, akkor falja föl azonnal a megragadott egeret; rendes körülmények között eldugja.

A költési időszak áprilisban kezdődik. Fészket nem építenek, előszeretettel használják az elhagyott varjúfészkeket. A hím jelöli ki a területet, de a tojó választja ki az alkalmas fészket. A fészkekből akár el is zavarja a tulajdonost. A fészkek helye változó, lehet magasan lévő ágakon, vagy alacsony bokrokon is. A fészkealjában 4–6 fehér tojás található, amit március második felében vagy április elején rak le. A fészkealj pusztulása esetén költ később is. Ha bő az élelem, akár 4–6 tojásból is állhat a fészkealj. Ezeket 27–28 napig kotlik a tojó, az eleséget a hím hordja. Késő este azért kijön a fészkekből a tollait rendbe szedni. A kikelt fehér pihés apróságokat a tojó melegíti. Az elején csak a hím látja el étellemmel a családot. A fiókák kéthetes kora után a tojó is vadászik. A fiókák szeme 5–7 nap után nyílik ki. Háromhetesen hagyják el a fészket. Bár még nem tudnak repülni, ugrándoznak, majd este hívó hangjukkal jelzik hollétüket. Egy hónapos koruk után tudnak repülni, és a szülei egész önállósodásukig etetik őket.

Az erdei fülesbaglyot nem szenvedhetik a többi nappali madarak; ha megpillantják, ingerlik, bosszantják, ahol csak érik. Az értelmes emberek nem bántják, amit helyesen is cselekszenek, mert a védelem, melyben részesítik, az erdőnek válik hasznára.

A bagolyhoz különös külseje és életmódja miatt sok hiedelem kapcsolódik. Ezek egy része – ha jobban megnézzük – nem is hiedelem, hanem megfigyelésen alapuló tény. A fülesbagolyról azt tartják, ha éjjel sokszor huhog, másnapra kiderül az idő. Az ok egyszerű: a bagoly jobban szereti a világosabb éjszakát, akkor nyugodtabb, és esős éjjelre gyakran következik derültebb éjszaka.

**MIT BESZÉL A HOLD?
MIT BESZÉL A JÉG?**

Jókai Mór

Az arany ember

(Részlet)

Timár megölhette volna ezt az embert. Keze között volt. És kezeinek izmaiban az örültek erejét érzé. Megfojthatta volna, a puskáéval szétzúzhatta volna fejét; ha már sajnálta rá vesztegetni a nemes ólmot. De Timár nem öl embert. Nem öli meg még gyilkosát sem, hogy önmagát védelmezze. Timár Mihály „most már” az igaz arany ember, midőn mindene veszendőben, midőn vagyona, becsülete, mint a polyva, a szélbe van szórva.

Ő futni hagyja azt az embert, aki őt semmivé teheti, aki semmivé fogja tenni.

Még megölhetné. Hiszen másik töltött fegyver is van hálószobájában, ablakából lelőhetné, mikor a kastély ajtaján kijön, mikor a nagy udvaron végigmegy. Zsvány volt, szökött gályarab volt; ki venné tőle számon ezt a kioltott életet? Még vérdíjt kapna tán érte a braziliai kormánytól.

De Timár nem öli meg ezt az embert. Timár azt mondja: ennek az embernek igaza van! S a sorsnak be kell teljesülni. Timár nem gonosztevő, ki egy bűnét a másikkal takarja el, hanem nagy jellem. Ki, ha vétett, azért bűnhődni kész.

Kimegy a kastély erkélyére, s karjait mellén összefonva nézi, mikor az az ember kijön a kastély ajtaján, s végigmegy a kapuig.

A hold akkor jön fel a somogyi partok mögül, s odavilágít a kastély falára. Egy sötét alak ott az erkélyen igen jó célpont valakire nézve, aki őt le akarja löni.

Krisztyán Tódor ott halad el az erkély alatt, s feltekint rá.

A bukfenchezéstől felszakadt a hegedés homlokán, s egész arca véres tőle.

Timár tán azért állt oda, hogy tán majd ez a dühös ember most bosszúból meg fogja őt löni?

De az megáll előtte, és elkezd hozzá hang nélküli szavakat beszélni. Éppen mint Athalie. Hogy illenek egymáshoz ez a két alak! Csak taglejtéssel beszél. Egyik lába sántít az eséstől. Bal kezével ráütöget a jobbójában tartott puskára, s aztán tagadólag rázza a fegyvert, s öklével sújt Timár felé, s mutatóujjával fenyeget. E néma beszéd azt mondja: „Nem így öllek meg! Más halált tartottam fenn a számodra. Elvárj!”

Timár elnézi, hogy távozik ez ember udvaráról. Elkíséri őt szeméivel a hólepte úton egész a nagy tó jégtükréig. Utánabamul, mikor már csak egy fekete pontot lát előrehaladni az ezüst jéglapon a magas hegyorom kettős tornya irányában.

Észre sem veszi a vihart, mely a zalai hegyek felől jó.

Gyakran a Balaton vidékén, mikor legcsenedesebb a lég, minden előjel nélkül felzúdul ez a sajátyszerű orkán; a halászsoknak, kik meghallják a fák zúgását a távolban, már nincs annyi idejük, hogy a zalai partra visszasiessenek; a szélcsapás egyszerre felforgatja a hullámot, s a csónakokat beragadja a Balatonba, s kihányja a tulsó partra. S néha félóra múlva már vége van a viharnek; a szélmenyasszony csak egy fordulót akart táncolni. S azután ismét csendes lesz minden.

A hegyek mögül rohanó zivatar egy hófelhőt korbácsolt előre. Abból olyan élesen, mint a tű hegye, vágott alá a szitáló hókristály. A felhő maga sem volt nagyobb, mint hogy a nagy panoráma felét eltakarja, sötétségbe burkolva a tihanyi tájképet, sziklafoltos félszigetével, komor templomával, míg a keleti agyagpartok tündököltek a holdvilágban.

A vihar harsogva üvöltött alá az arácsi völgy ős fáinak sudarai között. Az ódon nyári kastély szélvitorlái nyikorogtak, mintha elkárhozott szellemek sírnának földi emlékeikért, s mikor az erős szél végigsöpört a Balaton jegén, az ott felállított jéglapokon valami olyan túlvilági zenehangot idézett elő, hogy az ember látni vélte a szellemeket, akik így sírnak, egymást

kergetik, s röptükben nagyokat sikoltanak. Egy-egy haragosan bömböl közöttük. Az űzitan a többbit?

E rémséges éjjeli zene közepett úgy tetszik Timárnak, mintha a távolból egy ijedelmes ordítás üvöltene a szélzúgás közé. Olyan ordítás, amilyenre csak emberajk képes: kétségbeesés, vészkiáltás, istenkáromlás hangja, az éjszakát felverő, alvókat felébresztő, csillagokat megreszkettető kiáltás. Nehány pillanat múlva a kiáltás újra rémlik, de rövidebb, halkabb már, s azután újra csak a vihar zenéje szól.

Az is tovaenyészik. A fergeteg csak végigfutott a tájon. Csupán azt az egy hófelhőt kergette. Az arácsi völgy fái nem zúgnak többé, s a jéglapon s a jégtáblákon füttyölő szél hangja egy enyészetes harmóniában vész el a távolban. Az ég kitisztult, és csendes lesz minden.

Timár szívében is csendes volt már minden.

Itt a vég. Tovább nincs hová menni. Sem előre, sem hátrafelé.

Futott, amíg futhatott; most már a mélység előtt áll, melynek túlpartja nincsen.

Egész élete végigfutott előtte, mint egy álom, s tudta, hogy most már fel fog ébredni belőle.

Az első vágy: *a csodaszép, a gazdag úrléányt* elérhetni, volt balsorsának alapja. Erre épített egész életpályája olyan, mint a szfinx rejtélye, amint ki van találva, meghal az...

Hogyan élhessen tovább, fölfedezve a világ előtt, fölfedezve Timéa előtt – és Noémi előtt!

Letaszítva arról a magaslatról, hol bel- és külföld látta éveken át, uralkodója kegyétől s honfiktársai tiszteletétől körülragyogva.

Hogy lássa még egyszer azt a nőt, ki őt vetélytársa előtt oly szent fájdalommal felmagasztalá, azon pillanaton túl, amelyben az a nő megtudja, hogy ő ellenkezője volt mind annak, amit férjében tisztelt? Hogy egész élete egy nagy hazugság volt?

S hogy lássa még egyszer Noémit, mikor az már tudni fogja azt, hogy ő Timéának férje? Hogy vegye ölébe még valaha Dódit?

Nincs, nincs neki az egész világon hová menekülni! Úgy van, ahogy az az ember mondá: szökni az ismerős világból, miként ő; eltagadni nevét, miként ő; lappangva bujdosolni városról városra, miként ő! Körülfutni a földet.

De Timár tudott még egy más helyet is. Ilt van a hold. Ez a hideg csillag. Hogyan is mondta Noémi? Oda mennek lakni majd azok, akik erőszakkal dobták el maguktól az életet; kiknek nem kell többé semmi. Oda mennek, ahol nincsen semmi! És ha majd ez az ember fel fogja keresni a senki szigetét, s az egyedül maradt nőt üldözésével kétségbe fogja ejteni, akkor bizonyosan Noémi is utána fog jönni oda, erre a hideg csillagra.

Timár olyan nyugodt volt ebben a gondolatban, hogy képes volt távcsovét a fogytán levő holdra irányozni, melyben fényes pontok s nagy kerek ürességek váltogatják egymást, s kiválasztott magának egyet e rengeteg sírhegyek közül: „Ott fogok én majd lakni, ott várom majd Noémit!”

Azután visszatért szobájába, hol az imént a kalandorral beszélt.

A kandalló még tartogatta annak elégett öltönytmaradványait, a kiégett szövet alakja hamvában is megmaradt. Timár új hasábokat rakott a tűzre, hogy e maradványokat elrombolja. Azután fölvette köpenyét, és kiment a házból.

A Balaton felé vette útját.

A félhold bevilágította az óriási jégtükröt. A jégmezőre sütő jégnap...

„Jövök, jövök! – mondta Timár. – Nemsokára megtudom, mit beszélél hozzám. Ha hívtál, ott leszek.”

Egyenesen a rianás felé vette útját.

Könnyen rátalálhatott a távolból. A jószívű halászok által felállított jelek, a póznák a szalmacsutakokkal messziről figyelmeztettek rá minden jámbor lelket, hogy ezt a helyet *kerülje*. Timár ezt *kereste*.

Mikor egyikéhez e vész jelző szalmacsutakoknak eljutott, ott megállt, és kalapját levéve; feltekintett az égre.

Évek múltak, hogy nem imádkozott. Ez órában eszébe jutott az a nagy lény, aki a csillagokat forgatja, s a férgeket kikölti; s aki egy lényt teremtett, mely vele dacol: embert.

Ez órában eszébe jutott, hogy lelkét föl emelje hozzá.

„Örök hatalom! Előled futok, s tehozzád jutok ez órában én. Nem panaszkodom előtted. Te vezettél, de én másfelé mentem; te intettél, de én mást akartam; s most ide juték. Vak engedelmességgel megyek át a túlvilágba. Hideg lesz a lelkem, s túrni fog ott. Bűnhődöm azért, mert annyit boldogtalanná tettem, akik engem szerettek, s akiket én enyéimmé tettem. Vedd őket a te oltalmadba, örök igazság! Én vétkeztem, én haljak meg, én kárhozzam el! Senki sem oka az ő szenvedéseiknek: egyedül én. Te örök igazság, ki engem ide hoztál, légy

igaz őhozzájuk is. Védelmezd, vigasztald meg a gyöngye nőket, a gyöngye gyermekeket. Engem pedig adj át a te bosszúálló angyalaidnak. Én elkárhozom, és elhallgatok!”

Letérdelt.

A Balaton élő hulláma zajlott a rianás partjai között. A melázó tó sokszor fel szokott riadni szélcsendben is, s mikor a jég borítja felszínét, olyankor is felháborog, és zajlik a rianások közt, mint a tenger.

Timár lehajolt a hullámhoz, hogy megcsókolja azt, mint ahogy megcsókolja az ember édesanyját, mikor hosszú útra készül – mint ahogy megcsókolja a puska csövét, mielőtt fejét szétzúzná véle.

S amint a hullámhoz lehajolt, íme, egy emberfő emelkedik ki eléje a hab közül.

Egy emberfő arccal fölfelé fordulva...

A fölfelé fordult arcnak homlokán, a jobb szemén keresztül egy fekete kendő volt átkötve, a másik szem vérszínűen, mereven, kőhídeden bámult maga elé; a nyitott szájon ki-s bejárt a hullám.

A fantom ismét visszasüllyedt a víz alá.

Két perc múlva újra feldagadt a hullám, s a rémséges arc újra felmerült a hab közül, véres köszemével Timárra meredezve.

Azután még egyszer föltetszett a rianás széléhez közel, s akkor végképpen eltűnt a jég alá a fő, s akkor egy halott kéz görcsösen begörbült ujjakkal merült föl egy percre a víz alul.

Timár felőrülten szökött föl térdéről, a rémlátás után bámulva.

Úgy tetszett neki, mintha az maga után hívná!

A rianás két partja közt harsogott az élő hullám.

És ismét hangzott a kísértetiesen harsogó orgonaszó, amit az éjjeli futó vihar küld maga előtt, mikor az erdők sudarai fölött végigrohan; a süvöltő viharban, mely a jéglapokon megtörik, úgy sírnak, sikoltanak azok a láthatatlan szellemek, úgy zúg közöttük némelyik; a kísértetek énekkara folyvást magasabbra emeli hangját.

És újra hangzik az egész jégegyetemen végig az a túlvilági zöngés, mintha ezernyi hárfa húrja szakadna szét ott alant, míg a zöngés fokozatosan átmegy a rivalgó harsogásba; még feljebb, mintha villámok száguldának oda alant a vizekben, bűbajos kábitó melódiát keltve a hangadó hullámban; a jég alatt a mennydörgés orgonaszava bömböl felségesen, s az istenkíáltás retentő roppanása közben reszketve mozdul meg az álló jégegyetem, s a szörnyű légnymásra a rianás hasadéka ismét összecsukódik.

Timár reszketve omol arca a rengő jégtükrön fölött.

Mikszáth Kálmán

Különös házasság

(Részlet)

DIÁKOK OLASZRÖSZKÉN

Egy még nem is nagyon megsárgult krónika után írom ezeket a dolgokat, úgy amint következnek. Annyira biztosak és hívek az események egyes főadatai, hogy a neveket se tartom szükségesnek megváltoztatni és semmi cím-dát, semmi írói arabeszket nem teszek hozzá. Az, aki a naplójában följegyezte e történetkét, sohase szokott hazudni másoknak se. Hát még saját magának miként hazudott volna? Igaz hát minden sora. Miért rontsam én el nem igazra?

Az áll ebben a naplóban, hogy az úgynevezett zöldcsütörtökön két sárospataki diák állított be az olaszröszkei kocsmába körülbelül most nyolcvanöt éve. Vakációra mentek a szomszéd megyébe, Bornócra, és közvetlen ebéd után érkeztek az említett olaszröszkei kocsmába per pedes apostolorum. Akkor még a diákok nem voltak úgy elkényeztetve, mint most. A taneszközök közt első helyen a nád-pálca szerepelt s a közlekedési eszközök közt a »gyű két lábam«. Hanem a diákok gyomra már akkor is mindig korgott, sőt még jobban, mint a mostaniaké. A méta nagy kövesztője volt az »etyepetyének«, ahogy az étvágyat hitták akkor magyarul. A két diák – szakállal, bajusszal ékeskedő mindenik – nagyon savanyú ábrázatot vágott a csibukozó kocsmárosnének arra a kijelentésére, hogy semmi enivaló nincs.

– Hja – mondá a kocsmáros, aki maga is értett a kulináris latinsághoz –, sero venientibus ossa. Jöttek volna az ifjú urak egy órával előbb. Olyan pörköltem volt, hogy a palatinus is kitörülte volna a tálat utána.

– Hát nem főzhetne valamit a néni hirtele- nében? – kérde az egyik diák, szelíden föltekintve az asszonyra.

Az nagy füstöt eresztett erre a csibukszár- ból, aztán így szólt jószívűen:

– Van egypár idei csirkém odakünn, ha bír- nátok belőle fogni vagy leütni kettőt, kiránta- nám nektek.

No, már hogyne bírnának. A pataki diák még a kísértetet is elfogja (éppen ebben az esztendőben fogott egyet leveleki Molnár Pali), pedig annak teste sincs, a csirkének ellenben van teste. Ámbár még így húsvét táján nagyon is csekély súlyú és terjedelmű.

Mindegy, a diákok kimentek az udvarra, s hajszát tartottak a csirkékre, melyek mindenféle ólak, lészák és őlfarakások közé szaladtak szét.

Az udvar közepén egyetlen jármű állott, könnyű löcsös magyar szekérke bőrülésekkel. A lovak hámistrángja el volt csatolva, s fejük egész fülig bent veszett abban a lóvilágban igen népszerű toalett-darabban, amit közönsé-

gesen abrakostarisznyának neveznek, s ahon- nan egyhangú ropogtatás zaja hallatszott ki.

A kocsiülésen egy szöske, kék szemű, vézna fiúcska feküdt hanyatt, a napfényen sütkérezve. Balról egy mandulafát horzolt a löcs. A fa tele volt halvány rózsaszínű virággal, s egyet-egyét hullatott belőlük a fiúra, aki fölszedte őket, és azzal mulatta magát, hogy nézegette, szaggat- ta. A kocsis, aki a lovak körül sürgött, ismételten kérde a fiútól:

- Nem száll le, Lajoska?
- Minek?
- Nem iszik egy kis bort?
- Nem.

Hanem a bajuszos pataki diákok akciója mégis felköltötte később érdeklődését. Hogy- ne? Hiszen már magában véve nagy pataki diá- kot látni se mindennapi spektakulum, hát még csirkefogási műveletnek közepette? Leszállt a kocsi- ról, s bámészan követte őket élénk, okos szemével, amint utána iramodtak a csirkehad- nak, hogy valami szögletbe szorítsák őket, ahol elfoghatók, vagy hogy a botjaikkal leüssék, amennyiben épékzláb nem lehetne elfogni.

A vidám hancúrára többen összegyűltek az udvarra, a szomszédok átkukkantottak a keríté- seken, a csintalan fehérnép, az Ágnes meg a Panni kiszaladtak az edényelmosogatásból, kü- lönben is érdekelte őket a két szemrevaló úrfi. Ágnes ismerte is az egyiket, a »hitványabbat«. (Borzasztó nagy úr volt ám annak az apja.) Azon- felül benézett az udvarra a szolgabírói hajdú is, a Szabó Gyuri. Azt ugyan mindig itt a kocsmá- tájékán lehet találni. Erre hordja az ördög, aki a gégejében lakik. Hanem most a vihánclásra, zajra botlott be. Kár is lett volna elmulasztani, mert nagy mulatság, hogy fogják az éhes diákok a csirkét. Hopp, megvan! Ejnye! Az átkozott por- tékák megint kisiklottak a kezük ügyéből. Lett ilyenkor nevetés. No hát, nem tudnak semmit a diákok. Nem is Kövy uramtól kell az effélé- t tanulni. Jobban tudja ezt a róka meg a görény.

Maga a kocsmáros is kijött, ő is nagy csi- bukszóval, mint a felesége, arca is hasonlítot- tak, csak az volt a különbség, hogy az egyik szoknyában járt és a csipőjén tartotta az egyik kezét, a másikkal a pipaszárát fogta, a másik ellenben nadrágban járt, és az egyik kezével a pipaszárát fogta, a másikat pedig a nadrágel- lenzőben tartotta.

– Hohó! Vigyázzanak, domini, a botokkal, mert le találják ütni a feleségem kakasát, s ab- ból aztán nagy baj leszén. Hopp, hopp. Napóle- on! Szaladj, Napóleon!

Aminthogy a kergetett baromfiak között csa- kugyan ott lődörgött egy nagy bóbítás, testes, fá- cászínú kakas, a hatalmas farkán fölklunkorodó

egyik hosszú fehér tollán a következő nyomta- tott betűs felirattal: »Vivat Napóleon Bonaparte.«

– Ott azt a fiatalot kell leütni, azt a sáfrány- színűt vagy azt a fehéret! – kiáltá a kocsmáros. – Ni, ott szalad az ólak felé.

De a két nagy diák nem bírt eredményre jutni, az eldobott husángok is célt tévesztettek, mire a kis diák kihúzta zsebéből a parittyaszíjat, követ tett bele, és meglóbáztván azt a levegő- ben, hirtelen elereszté az egyik madzagot.

Süvített a kő, mint a nyíl, szállt, szállt, az- tán csak egyet fordult a csirke a saját tengelye körül, és összeesett. Éppen a kis ostoba koponyáját találta összezúzni: legalább nem sántul meg, sem a konyhakés nem metszi a torkát, hanem kimúlik szép rögtöni halállal a csirkefej elleni hadjáratban a csataterén.

– Valde bene! – lelkesedett a kocsmáros. – Így csak az Isten tud löni meg a Döry úr. (Még akkor nem volt meg a makkfilkónak ez a mosta- ni személyesítője, mert különben ismerte volna Tell urat a kocsmáros.)

A kis diák másik kövecskét emelt föl, s most már a fehér csirkét kommintotta meg vele, hogy azt is rögtön elhagyta a lelke.

– Kell-e még több? – kérde némi színészi pózzal a kislíú.

Nevetni lehetett volna ezen. A kevélységén. No, nézze meg az ember. Az a csöpp nebuló hogy kineveti ezeket a nagydiákokat: kell-e még több?

Szerencsére nem is hallották, észre sem vet- ték eddig. Mérheterlen nagy úr a pataki jogász arra nézve, hogy egy *donátista* gyereket észre- vegyen. Az oroslán talán meglátja a hangyát a homokban a talpa alatt, de a pataki jurista nem látja meg a donátistát. Ami nem lehet, az nem lehet. Vannak rendkívüli távolságok stb.

Mindennek dacára a zömökebb pataki, a szóke, kerek fejű odalépett a fiúhoz, és vállon veregette.

– Ezt jól csináltad, barátja az erénynek! Nagyra nőj, öcsém!

Egyebet nem mondhatott neki, hanem ezt a keveset aztán legalább úgy megfogadta a kis nebuló, elannyira megnőtt, hogy a szemé- szája távta maradt tőle a kerek koponyájának huszonöt-harminc év múlva, mikor ráemlékezett.

– Hogy hívják a gyereket? – kérde aztán hanyagul, elmenve a kocsis mellett, aki kezdte már leszedni az abrakostarisznyákat.

– Kossuth Lajoskának – felelte a kocsis.

– Úgyes fiú – jegyzé meg a kerek fejű egy- szerűen. (Először hallotta ezt a nevet, de nem utoljára.) – Diák, ugye?

– Az a.

– Hol?

– Újhelyen.

Az öregebbik pataki diák, különben finom, vézna testalkatú, szelíd, vékony arcú ifjú, ezalatt összeszedte az elesett állatokat, és vitte be nagy diadallal a kocsmárosnének, de már útközben kikapta a kezéből az Ágnes leányzó:

– Adja ide, gróf úrfi, van egy kis forró vizem, mindjárt megkopasztom.

Nagy sürgés-forgás támadt a konyhában. Zsír sistergett, zsemlelét reszeltek, tojást törtek, gyönyörű zenebona diákfüleknek, de a sors másképp akarta. A sors könyvében meg volt írva, hogy közbejőjön valami. Hiszen kis dolog. Elég, ha a macska közbejön, ha megeszi a pecsenyét. A sors kezében a macska is elég hatalom ilyen esetben a rendes folyamatok kizökkentésére. De nem a macska jött közbe, hanem a főszolgabíró úr – akit pedig rendesen nagyobb és gonoszabb csínyekre tart készenlétben a gondviselés.

Volt pedig akkoriban a szolgabíró báró Dóry István uram, és abban a szent pillantásban, mikor a csirkét forrázták a kocsmai konyhán, ő künn ült a kastélya tornácán, és a bényei előjárósággal beszélgetett. Zsombék Márton, az öregbíró, Koppantó Gábor és Szabó Mihály esküdtbeliek álltak vala hajadonfővel a színe előtt.

Ő maga különös alakú öreg emberke volt, akárcsak egy hegedű: nagy has, kis fej, száraz, vékony nyak. Nem is hinné az ember, hogy katonaviselt ember, pedig az volt, és sok tarka macska nyomhatta a lelkét. Nemcsak a mi császárunknál szolgált, a felséges Ferencnél, de egyebütt is. Tengereket, országokat bejárt, és sehol se hagyott jó hírnevet. Még a szerezsen vadak között is megfordult. A vén komornyik meséli, hogy egyszer a vademberek meg akarták enni. Ez igaz is lehet, mert már meg is kopasztották. (Haj nélkül került haza Olaszországára.) Hogy voltaképpen miért nem ették meg a vadak, nem lehet egészen tudni, de mindenestre kár, hogy meg nem ették, mert akkor most nem volna itt a mi nyakunkon.

Szóval élt, és jól megszédte magát a nép zsírján. E percben ott ült az ámbituson, hallgatván a bényeieket, akik többi közt bejelentették, hogy a község borai eladattak. Ott jártak a beszercebányai borkereskedők, s megvették

egyszerre az egész tízévi termést a helység pincéjéből. Tömör aranyokon az olvasztott aranyat. Most kellett eladni, mert most van ára a hegyaljai bornak. Az idén volt ugyanis szultánváltás Konstantinápolyban. Hogy azt mondják, az új szultán házasodik, s mivelhogy – követem alászan – háromszáz feleséget szokott elvenni a parázna fajzatja, háromszáz lakodalom leszén, no, az bizony sok itallal jár.

– Bolond kend, Zsombék – veti oda nevetve a báró. – Hiszen a török nem iszik bort.

– Ne tessék neki hinni, kérem alászan.

– Aztán mennyit fizettek a borkereskedők?

– Kereken kétezer forintot.

– Kutykuruty! – kiáltott föl a főbíró (ez volt a szokott kifejezése, ha csodálkozott – mert az a bizonyos Dóry még a békáktól is lopott, ha egyebet nem, hát hangot.) – És hová tették azt a többérdek pénzt?

– Otthon van, jó helyen.

– No – mordult föl a főbíró –, nem jobb lett volna bevinni a vármegye kasszájába, hogy ott a vasládában megőriztessék?

Koppantó Gergely felelt, őt döfte meg az öregbíró a könyökével.

– Hát csak azt gondoltuk, méltóságos uram, hogy amit egyszer a téns vármegye elnyel, azt sohase köpi ki többé.

– Hogy mer ilyet mondani a vármegyére? – förmedt rá a főbíró. – Kendtek könnyelműen jártak el. Jól tudhatnák, hogy Bénye tele van tolvajokkal. Kilopnák ott a bibliai öregasszony kifogyhatatlan korsójából az utolsó csepp olajat is. De volt annyi esze a vén szibillának, hogy nem Bényén tartotta a korsót. És a környék se jobb. Itt barangol Jánosik tizenketted magával, és mindenről tud. A múlt héten is azt üzeni be az erdőből a Dókus Antal komámnak, hogy adjon az emberének két oldal szalonnát, és küldje el számára az új csizmáját. Dókus elküldte a szalonnát, de a csizmára nézve bizonykodott, hogy nincsen új csizmája, mire visszaüzen Jánosik, hogy övele ne bolondozzék a tekintetes úr, mert az új csizma ott van a hálószobájában a díványra téve. Aminthogy igaz is volt, délben hozta Újhelyről a bádoggelvelszelencével együtt a levélhordócigány, és az inas odatette, anélkül, hogy szolt

volna róla az urának. Hát ilyen viszonyok közt nem jó a pénzt otthon tartani.

– Jaj, nagyon őrizzük ám – mentegetőzött az öregbíró, megigazítván hátul hajában a fésűt –, éjjel-nappal strázsa van felállítva. Egy ór belül, egy ór kívül.

A többiek is mind bebizonyították, hogy strázsa vagyon kívül-belül, vasvillásan.

De a főbírónak ez se imponált. Ha ők győzték érvekkél, ő is győzte kifogásokkal.

– Mind nem ér az semmit, hallja kendtek, mert a strázsa is csak ember, rá lehet beszélni, le lehet itatni, hamis menyecske-személyekkel a szívet kivéetni, s ha egyszer a szívet kivesszik, a lelkiismerete is meginog.

Zsombék Márton uram mind csak mosolygott könnyedén és titokzatosan.

– Gondoskodva vagyon ezekről egyébíránt.

– Hogyhogy? – pattant fel Dóry István.

– Hm – felelte az öregbíró és körülnézett, hogy nem hallja-e valahol avatatlan emberi fül, s aztán ravaszul hunyorított a szemével. – Nem ott van ám a pénz, ahol őrzik, mert hát egészen másutt van.

E parasztfurfangon aztán elnevette magát a báró, és elbocsátá békén az előjáróságot. Éppen a hajdú jött a porta felé, hát övele állt szóba, minthogy nagy fecsegő és kíváncsi ember vala.

– No hát mi újság a faluban, fráter? Hol voltál? Mit láttál?

– Két diákot láttam a kocsmában, akik csirkét fogdosnak az udvaron.

– Csirkét? Csak nem nyersen eszik a csirkét?

– A kocsmárosné szabadította rá őket, ki rántja nekik, mert éhesek, mint a farkasok. Pedig úri fiúk. Az egyik gróf is.

– Kutykuruty! – kiáltott föl élénken. – Nem tudod a neveiket?

– Nem én.

– No hát, szaladj el értük, és hozd ide őket ebédre.

Már bent úsztak a csirkék földi maradványai a forró zsírban, mely haragosan hányt a karkákat és pöfögött, mikor a hajdú megjött az úrfiakért, hogy a méltóságos Dóry báró tisztelteti, és szívesen látja ebédre. De hogy sietni kell, mert mindjárt tálnak.

Igazából az e heti rovatunkban a következő szám tartalmát készítjük elő. 1933-ban Szabadkán ugyanis megjelent egy regény, **Farkas Geiza A fejnélküli ember** című műve, amely egyesek szerint a vajdasági magyar irodalom első autentikus regénye volt. Főhőse, Nagyváti György jó módú becskeréki fakereskedő, aki favágókból küzdötte föl magát tekintélyes polgárrá. Csakhogy ezzel a „fölküzdéssel” gond van – a főhős víziói és a róla szóló pletyka is arról szól, hogy Nagyváti vagyonának alapját nem becsületes úton szerezte: feltételezhetően szökött katonaként meggyilkolt egy boszniai marhakereskedőt, és elvette a pénzét, s hogy a holttestet azonosíthatatlanná tege, meg-

Kedves Olvasó Tanulók!

csonkította, és bedobta a Szávába. A bűntudattól azonban sohasem szabadul. Egy fej nélküli emberrel küzd látomásaiban. Alakja emlékeztet bennünket **Jókai Mór** klasszikus regényének **Az arany embernek** a főhőse, **Timár Mihály** hajóskapitányra, aki **Ali Csorbadzsi** kincsét tulajdonítva lesz dúsgazdag emberré. Élete azonban végérvényesen kisiklik – csak a világtól elvonulva, hátat fordítva megszégyenítésének találja meg nyugalmát.

Farkas Geiza (1874–1942), a különc vajdasági író élete pedig **Buttler János** sorsára emlékeztet. A 19. század első felében élt, s a

korszak legkülönlegesebb válópera fűződik a nevéhez. Évtizedeken át pereskedett Dóry Katalinnal, törvényes feleségével, mert azt állította, hogy erőszakkal vették rá, hogy a nő feleségül vegye. Ezt a történetet dolgozza fel **Mikszáth Kálmán Különös házasság** című regényében. És igen: Farkas Geiza házassága is hasonló történetet jelent.

A Jókai-regényből és a Mikszáth-műből is olvashattok egy-egy részletet. A jövő héten pedig A fejnélküli emberrel foglalkozunk.

Bence Erika

Húsvéti muffin tojásban

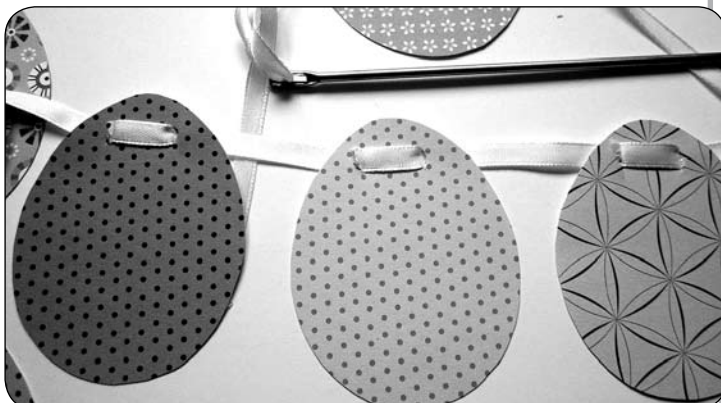
Ne aggódj, ha nincs muffinsütőd, ezzel a módszerrel még a húsvétra is jobban ráhangolódhatsz...

A feladat nem túl bonyolult. A tojásokat a lehető legalaposabban mosd meg, majd úgy törd fel, hogy csak a tetején üss egy nagyjából 1 centis lyukat. Később ezen a nyíláson töltheted be a masszát. A tésztához bármilyen muffinalaprecept jó lesz, a lényeg, hogy ne legyenek benne szilárd darabok (csokidarabok, mogyoró, karamell). Az elkészített tésztát töltsd zacskóba, majd a tojáshéjon lévő lyukon keresztül háromnegyedig töltsd meg a tésztával a héjakat. 170 fokra előmelegített sütőben 15 perc alatt süsd készre a „tojásokat”, majd tűpróbával ellenőrizd, hogy átsültek-e. Hagyd kihűlni, majd tedd tojástartóba, a tetejét egy kicsit törd meg, és így tálald.

Elkészítheted például a következő narancsos muffint:

Hozzávalók: 75 g vaj, 250 g liszt, 1 teáskanál sütőpor, 25 g finomra őrölt mandula, 1/2 teáskanál szóda bikarbóna, 75 g porcukor, 1 narancs lereszelt héja, 1 dl frissen csavart narancslé, 1 dl zsíros tej, 1 tojás.

A vajat olvaszd fel, majd add hozzá a narancs levét, a tejet, a porcukrot, a tojást, és jól keverd el. Egy másik tálban keverd össze a száraz hozzávalókat, majd öntsd hozzá a folyékonyakat. Ha ezzel megvagy, az előbb leírtak szerint töltsd bele a tojásokba a masszát.

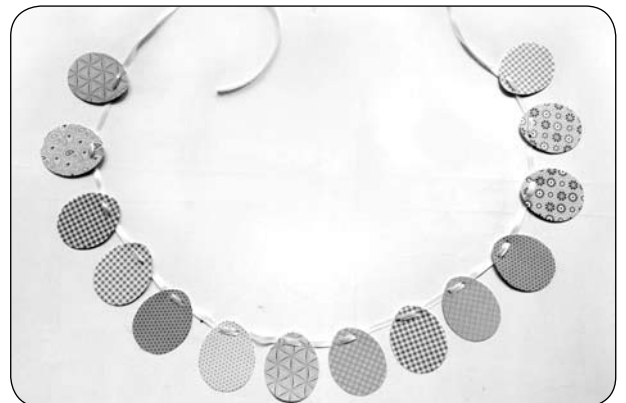
Ajándéktartó papírállatkák

Szükséges anyagok: kartonpapír, filctoll, olló, ragasztó, mozgó szemek, pompon, filc, toll.

Kartonpapírra (legjobb színesre, vagy ha nincs, színezd ki) rajzold meg a csibe-, nyuszi- vagy bárányformát, mindegyikből kettőt. A duplán kivágott formák közé ragassz két-két kartondarabot az oldalnak. Az arcokat megrajzolhatod filctollal is, vagy papírból is felragaszthatod. A szemekhez használhatsz mozgó pupilájú szemeket. A nyuszi orra és farkincája készülhet pomponból vagy tömőanyagból, a bajsza damilból. A csibének tollszárnyakat és filctarajat, valamint zsebecskét ragassz.

A kész dobozókákat megtöltheted csokitojással, apró ajándékokkal.

Tojásfüzér papírból

Íme egy villámgyors, ám mutatós ötlet.

Szükséges anyagok: egy hosszabb szalag, olló és különböző mintás papírok.

Rajzolj egy kb. 8x6 cm-es tojást, majd a sablon segítségével vágj ki egyforma tojásalakzatokat a színes papírokból.

Sniccerrel óvatosan ejts két párhuzamos bemetszést a tojások felső részén.

Egy nagyobb tűre csomózd a szalagot. A tű segítségével húzd át a szalagot a metszéseken.

A végeken maradjon 20 cm a felfüggesztéshez.

Csodásan fest ablakdíszként, de asztali dekorációként vagy barkára függesztve is vidám dísz lehet a lakásnak.

Locsolási illemtan lányoknak

A húsvéti locsolás története jó pár száz évre tekint vissza, s bár a hagyomány igencsak átalakult és megváltozott, lányként nem árt odafigyelned néhány dologra, ha locsolókat fogadsz.

Locsolás régen

Korábban a locsolás valóságga kihagyhatatlan program volt a vidéken élők számára. Összeverődtek a srácok, és meglátogatták a falu legszebb lányait, akik természetesen nagyon örültek érkezésüknek, hiszen úgy tartották, akit nem locsolnak meg, az elhervad, megöregszik. Persze a hölgyek kérték magukat, hiszen a vízbevető hétfőn (régén így hívták a húsvéthétfőt) nem kölnivel szembesültek, hanem vödörnyi vízzel, vagy éppen azzal, hogy szó szerint begyömöszöltek őket egy vályúba.

Tudtad? – Régen a legények a menyecskékhez vasárnap jártak locsolni, hétfőn csak a kisfiúk eredtek útnak, némi ajándék reményében.

A lányok a kezdetekben a fiatalságot és termékenységet jelképező locsolásért cserébe virágot tűztek a fiúk zakójára, így a nap végére nemcsak az derült ki, vajon ki a falu legkelendőbb menyecskéje, hanem az is, ki a legkívánatosabb férfiúja. Akinek a legtöbb és legszebb virág díszelgett a zakóján, az nyerte el a hön áhított címet. A virág kitézését a későbbiekben átváltoztatta a hímes tojás ajándékozása és az italköszöntő.

Tudtad? – A locsolás egyik alternatívája a vesszőzés volt, amely során a fiúk fűzfaágakból font korbáccsal csapkodták az eladósorban levő lányokat.

Locsolás napjainkban

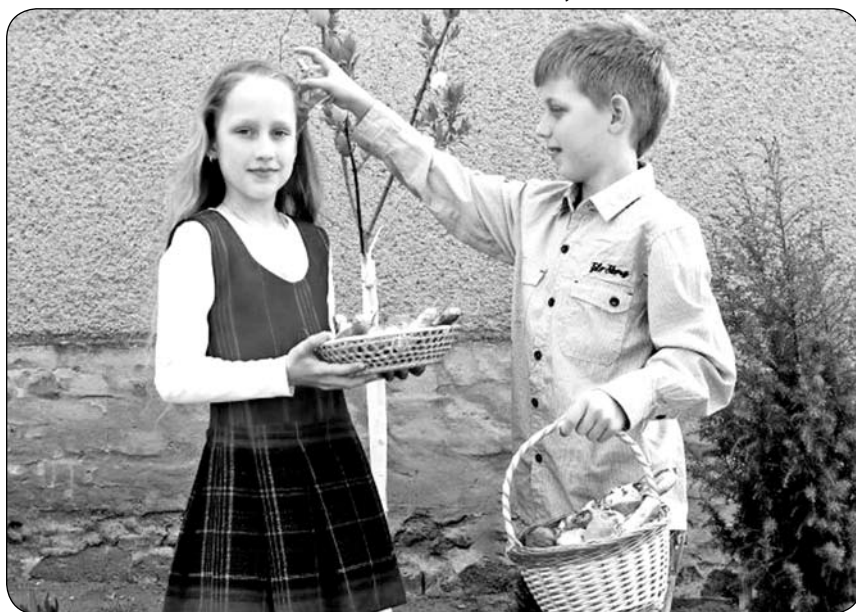
Manapság leginkább már csak vidéken él a locsolás hagyománya, miszerint a lányokat vízzel locsolják meg, sokan már áttértek a humánusabb megoldásra, a kölnivízzel való megöntözésre. Bár a hagyományt megújítottuk, nem szabad teljesen háttal fordítanunk neki, hiszen akkor végleg elvész. Még ha nem is rajongsz a locsolásért, ha valaki megtisztelt azzal, hogy húsvéthétfőn meglátogat, illendő a következő előírásokat betartanod:

– A locsolást nem illik visszautasítani. Ha vízzel kívánnak meglocsolni, te pedig ezt mindenképpen ellenzed, megpróbálhatsz alkudozni, de nagy illetlenség szó nélkül otthagyni a vendégeket.

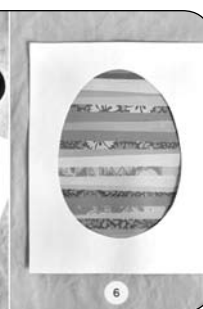
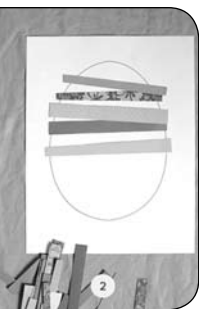
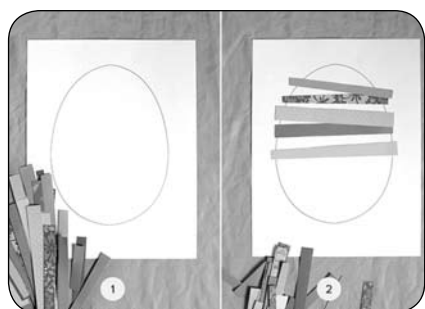
– Mindig fel kell készülnöd arra, hogy meglátogattak, még akkor is, ha előzőleg nem jelentette be senki, hogy meg fog locsolni. A kellemetlenséget kerüldő az a legjobb, ha egy szép kis kosárkába teszel apró ajándékokat (csokitojás, festett hímes tojás, különböző édességek), illetve az sem árt, ha van némi ital a hűtőben.

– A fiúknak kivétel nélkül illik locsolóverset mondaniuk, aminek a végén meg kell kérdeznük, hogy engedélyezi-e a hölgy a locsolást. Ha elhangzik a kérdés, az illem megengedi, hogy megmutasd, hova kéred a kölnit. A hajadat, nyakadat, de akár a csuklód is felajánlhatod e célra.

– Fiatalon sokkal inkább a locsolás tényét kell megjutalmazni, mint a vendégeket, ezért felesleges pénzt adnod a látogatóknak. Ezt nyugodtan bízd az idősebb korosztályra, anyukákra, nagymamákra, nagynénikre. Te inkább kínálj helyet a látogatóidat, és vendégszolgáld meg őket egy kis frissítővel, finomsággal.

Ragassz húsvéti üdvözlőkártyát!

Az ajándékok mellé kísérő, személyes üdvözlőlapp vagy akár a szobában dekoráció is lehet ebből a könnyen összerakható húsvéti kártyából. Mindössze két fehér lapra, színes papírcsíkokra, ollóra, ceruzára és ragasztóra lesz szükséged, és egy kis kézügyességre. Rajzolj egy szép nagy tojást mindkét lap közepére. Színes papírból

vágj ki különböző hosszúságú csíkokat, és ragaszd át velük egészen az egyik tojást. Ha ezzel megvagy, akkor a másik lapból vágd ki a tojásformát. Végezetül a kivágott lapot ragaszd rá a csíkokkal kiragasztott tojásra úgy, hogy a résen átlátsszon a színes tojás.

Jó szórakozást!

Kezelhetetlen a hajad?

Nagyon kevesen mondhatják el magukról, hogy tökéletes hajkoronával rendelkeznek, és semmi problémájuk nincs vele. Most néhány hajbaj ellen mutatunk megoldást!

Lelapult haj

Hajmosás után még formás, szép tartású a haj, azonban másnap már lelapul, és sehogy sem áll? Nem vagy egyedül, sokan szenvednek a lelapult hajtól, főleg azok, akiknek egyenes és vékony szálú a hajuk.

– Megoldást nyújthat a lépcsőzetes hajvágás, ám ezzel vigyázni kell, mert a túlzott lépcsőzetes vágással sok haját veszíthetsz. Vágass lépcsőzetes haját, de csak finom, enyhe fokozatokkal, és mindenképpen megbízható, ügyes fodrászra bíz rá magadat!

– A haj laposságát a nem megfelelő sampón- és balzsamhasználat is eredményezheti. Minden hajmosásnál ügyelj arra, hogy a sampont és a balzsamot is alaposan mosd ki a hajadból, így elkerülheted, hogy a fejbőrön maradt anyagok elnehezítsék a hajad.

– Hajmosás után a nedves hajra használj dúsító habot. A hajtövekre fésű segítségével vigyél fel kevés habot, majd hajkefével kissé felfelé szárítva szárítsd meg a hajad. Így olyan hatást érhetsz el, mintha tupírozott lenne a hajad, de ez sokkal tartósabb lesz, és látványosabb is.

Elektromos haj

Az elektromosságot sok tényező okozhatja: az időjárás, nem megfelelő hajformázó, rossz fésű használata, műszálas ruha viselése. Köztudott, hogy a vékony szálú haj sokkal hamarabb feltöltődik, mint a vastag, hiszen a súlya is könnyebb.

– Eredményes lehet, ha kerülöd a műanyag dolgokat: a műszálas felsőket, valamint a műanyag fésűket.

– Megoldást jelenthet, ha hajmosás után, de még balzsamozás előtt megtörlöd a hajad, majd így kened fel a balzsamot, így az jobban felszívódik, és nem lesz túl könnyű a hajad.

– A már száraz hajadra használj hajvégápoló olajat, így szintén elkerülheted a túl könnyű hajszájakat.

Túl zsíros

A hamar zsírosodó haj sokak életét megkeseríti. Nincs tökéletes praktika, hiszen mindenki fejbőre és hajszerkezete más és más.

– A túlzásodást a gyakori hajmosás is okozhatja, ennek következtében a fejbőr faggyútermelése felgyorsul, és a haj gyorsabban fog zsírosodni.

– Használj olyan hajápolókat, melyek hajmosás közben alkalmazhatók, és kerülj az olyanokat, melyeket nem kell kiöblíteni.

Az ilyen készítmények elnehezítik a haját, így az hamarabb zsírosodhat.

Túl száraz

Talán meglepő, de a száraz hajtól is legalább ugyanannyian szenvednek, mint a zsírostól. A szárazságot elsősorban a száraz fejbőr és a túlzott hő okozhatja.

– A túlzott hő használata – hajszáritó, vasaló és göndörítő – hosszú távon teljesen tönkretelheti a hajad, így ha nem muszáj, ne használd őket túl sokszor. Amennyiben van rá lehetőség, hagyd a hajad magától megszáradni, vagy csak a hajtöveket szárítsd meg, így elkerülheted a megfázást.

– Hajmosáskor használj a nedves hajra tápláló hajpakolásokat, a száraz hajra pedig hajvégápoló olajokat.

Gyűlölsz hajnalok hajnalán kikecmeregni a jó meleg takaró alól? Van, hogy már ébredés előtt a vekker utálatos hangjával álmodsz, amikor pedig tényleg megszólal, úgy érzed, képtelen leszel felkelni?

Pedig a koránkelésnek nem pusztán árnypaladai vannak...

Jobb időbeosztás

Ha korábban kelsz fel, értelemszerűen több időd marad, így nem kell kapkodnod és idegeskedned, hogy elúszott a fél napod, mégsem végeztél el mindent a tervek szerint. Ha már reggeltől kezdve összeállítod a teendőlistádat, máris elérted, hogy ne kelljen lóhalálában elvégezned a feladatokat, így a nap végére sem leszel annyira kimerült. Ráadásul rengeteg kellemetlenségtől megkímélheted magad, hiszen nem kell mondva csinált ürügyeket kiagyalnod, hogy éppen miért késtél valamivel...

Nyugodt reggeli

A koránkelés másik nagy előnye, hogy jut idő a kényelmes reggelire. Sajnos manapság a legtöbben sietve vagy egyáltalán nem

Miért jó korán kelni?

reggeliznek, amit sem a gyomor, sem a bióritmus nem hálál meg. Pedig aligha van jobb, mint a kényelmes készülődést megszakítani egy finom reggelivel és a kedvenc blogod átböngészésével... A reggeli étkezés elengedhetetlen ahhoz, hogy a legjobb formádat hozd, hiszen mind a fizikai, mind a mentális feladatok végzése energiaigényes folyamat.

Mentális éberség

Mivel az agy reggel, ébredés után a legéberebb, a kognitív képességek is jobban működnek, így reggelente érdemes neki-velkedned a tanulnivalónak, mert a nap e periódusában könnyebben fogod venni az akadályokat. Ekkor célszerű újra átgondolnod a korábban megválaszolatlanul maradt kérdéseket is, mert könnyen lehet, hogy amire fáradtan nem jöttél rá, reggel azonnal megtalálod a megoldást.

Látványos napfelkelte

Ha sikerül időben felébredned, megnézheted a napfelkeltét, ami talán az egyik

legszebb természeti jelenség. A legtöbünknek ritkán adatik meg a szerencse, hogy lássa a felfelé kúszó vörös gömböt, pedig ezen könnyedén változtathatnánk, elvégre mindössze a lustaságon kellene valahogy felülemelkedni. A reggeli napfelkelte egyúttal azt is jelenti, hogy odakint teljesen más a jól megszokott környezet, ami már önmagában is feldobhatja a hangulatodat.

Próbálj időben felkelni

Kis lépésekben haladj a cél felé! Először is próbálj meg valamivel korábban lefeküdni. Lehet, hogy elsőre nehéz lesz álomba merülnöd, de ez idővel csak jobb és jobb lesz, ennek köszönhetően pedig reggel is korábban tudsz majd kelni. Lehetőség szerint nyugodtan fekjüdj le, a párnák közt már ne agyalj. Ha ezt alapvetően nehezen tudod elérni, lefekvés előtt egy órával igyál valamilyen alvást segítő vagy nyugtató hatású teát.

Alig akad olyan ember a Földön, aki ne irigykedett volna már valakire kinézete, adottságai, ruhái stb. miatt. Tinikorban talán leggyakrabban egy osztálytársra, iskolatársra irigykedik valaki.

Te is hajlamos vagy, hogy azon rágódj, kinek mi adatott meg, ami neked nem?

Sajnos elég alaptulajdonságnak mondható, hogy irigyek vagyunk. Itt az iskola, ha csak körbenézel az osztályodban, már is azt érezheted, hogy „jaj, ő de jól néz ki, de szép a haja, de klassz ruhái vannak, de sok pénze van stb., stb.” – megállás nélkül.

Érdemes azonban az ilyen gondolatoknak megálljt parancsolni. Hosszabb távon nagyon is bele lehet fulladni abba, ha állandóan azzal vagy elfoglalva, hogy másnak mi van, ami neked nincs. Komolyan, állandóan másokkal akarsz foglalkozni magad helyett? Remélhetőleg nem. Néha nem árt, ha félreteszed azokat, akikről úgy gondolsz, hogy az élet valamely területén többel lettek megáldva, mint te.

Ne irigykedj!

Lehet, hogy van az osztályodban például egy olyan lány, akiről azt képzeled, minden tökéletes körülötte. Egyrészt nagyon kevés rá az esély, hogy ez tényleg így van, másrészt pedig... Minek foglalkozol vele? Mivel rosszabb neked attól, hogy neki jó? Oké, sorolhatod nyugodtan az érveket, de hidd el, azzal nem teszel jót, hogyha állandóan csak amiatt keseregsz, hogy „bezzeg neki” és társai.

Hagyd a csudába! Neki az van, neked ez. Ennyi.

Az égvilágon semmi sem fog változni attól, hogy a másikon „csámcsogsz”. Van, hogy néha bele kell törődni dolgokba. Ha nem állítod meg még időben a folytonos irigykedést, egyszer csak azt fogod magadon észrevenni, hogy egyre stresszesebb vagy amatt, ami másokkal történik, és már az is rossz érzéssel tölt el, ha egy barátod sikereket ér el.

A legrosszabb szerintem az, ha az ember a barátaira irigy. Sajnos a mai világban egyre gyakoribb, hogy a barátok ahelyett, hogy

örülnének egymás sikereinek és segítenék egymást, inkább csak duzzognak magukban, ha a másik bármit is elért. Rosszabb esetben pedig még külön akadályokat is gördítenek egymás elé.

Gondolkozzatok el azon, hogy mennyire csúnya dolog is ez. Hogy nevezhető egyáltalán barátságnak az ilyen? Pedig mennyi helyen olvasni, hogy „a legjobb barátnőmnek ez meg az, bezzeg nekem...!” A legjobb barátnőd? Akkor örülj neki, hogy jó dolga van! Ha igazi barát/barátnő, úgyis megosztja veled a „javait”. Ha viszont még külön rosszindulatúan is hengeg vele, érdemes elgondolkodni azon, milyen alapokon is nyugszik a barátságotok...

Azzal viszont vigyázz, hogy amit te rosszindulatnak érzel, tényleg az-e, vagy az irigység már olyanokat is „látat” veled, ami valójában nem igaz!

Nem baj az, hogyha tudomásul veszed, hogy másoknak mi van, de lépj túl rajta! Ne rágódj!

Foglalkozz inkább magaddal, lásd meg az életet pozitív oldalát, mert bizony bármilyen hihetetlen is, de van. Csak keresni kell!

Olyan pólót szeretnél, ami garantáltan nem jön szembe veled az utcán, ráadásul jóval olcsóbb, mint amilyenek tucatjával lógnak a boltokban? A legjobb megoldás: fessd meg magad!

Amire szükséged lesz: póló (vagy bármilyen ruhadarab, amit festeni szeretnél), minimum 2B-s ceruza, textilfesték, ecsetek, újságpapírok, egy kis víz, vasaló.

Kezdsenek mindenképpen egy fehér vagy valamilyen világosabb színű póló ajánlott. A vásárlásnál ügyelj, hogy ne erősen bordázott vagy bolyhosodó anyag legyen, mert az megnehezíti a festést. Természetesen, ha már gyakorlott vagy, kísérletezhetsz bármivel.

Lássunk hozzá!

Ha mintáról dolgozol, érdemes felnagyítani akkorára, amekkorára a pólón szeretnéd látni. Ha egészpólós minta, akkor erre általában egy A/3-as lapra van szükség.

Pólófestés

A papírt, amire felrajzoltad a mintát tedd a póló alá (érdemes a mintát áthúzni fekete filctollal, hogy minél jobban átüssön az anyagon), és egy puha grafitceruzával rajzold át a mintát az anyagra.

Ha megvan minden hozzávaló, és a mintát is kiválasztottad, amit fel szeretnéd festeni a pólóra, érdemes az alkotásra szánt területet alaposan beborítani újságpapírral, mert mint köztudott, a festés nem éppen a „legtisztább” művészeti ág. Nagyon fontos még, hogy a póló eleje és háta közé is tegyél néhány újságpapírt, nehogy a festék átüssön a másik oldalra!

Az ecsetek közül ajánlott minél durvább sörtéjűt választani, mert azokkal sokkal könnyebb felvinni a festéket az anyagra.

Érdemes először a kontúrokkal kezdeni, és utána haladni a nagyobb felületek felé.

Ha úgy érzed, túl sűrű a festék, vizezheted az ecsetet. Fontos, hogy ha nem akarsz, hogy összefolyjon a képed, mindig várd meg, amíg az előzőleg festett rész teljesen megszárad! Ez ugyan egy kicsit időigényes, de így biztos nem fog elmosódni a minta. Ha valahol mégis „szétfolyt” a dolog, ne keseredj el, manapság ugyanis divatosak a „foltos cuccok”, használd a kreativitásod, hogyan lehetne a hibát átalakítani úgy, mintha direkt csináltad volna!

Ha elkészült a „festmény”, várd meg, amíg az egész megszárad. Ez festéktől függően 1–3 óra között van.

Mikor már teljesen megszáradt a festék, előkerülhet a vasaló! Fordítsd ki a pólót, és vasald át a mintát néhányszor. Ezzel fixárod a festéket, úgyhogy nem érdemes kihagyni...

Az így készült pólók általában 60 fokig mosógépben moshatók lesznek, de érdemes megnézni, hogy nincs-e valami külön feltűntetve a festéken!

Jó alkotást!

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizi!

Negyedik osztályos korom óta rendszeresen olvasom a Jó Pajtást és a Bizalmast is. Úgy gondolom, nekem is tudsz segíteni. Az iskolában igyekszem mindenkivel barátkozni, jó barátnő lenni, de ennek ellenére van egy csapat az osztályomból, lányok és fiúk is, akik nagyon közeliek nekem, és akikkel a titkaimat is megosztom. Amikor felsősök lettünk, egyre populárisabb lettem az iskolában. Sokan szeretnének barátkozni velem. Nem szeretném elutasítani őket, és ezért sokszor velük tartok, és nem a régi csapattal. Nemrégiben kiderült, hogy a barátaim azt gondolják, mivel kevés időt töltök velük, kerülöm őket, félre löktem őket a senkik miatt, akiknek csak az a céljuk, hogy rajtam keresztül ők is populárisak legyenek. Össze is vitáztunk emiatt. Ez nagyon bánt engem, és zavar is, hogy a legjobb barátaim nem értenek meg. Kérlek, segíts! Mit tegyek? Nem szeretném őket elveszíteni! Hiányoznak a beszélgetéseink és a hülykedéseink.

S♥O♥S♥”

Válasz:

Kedves Populáris!

Az az igazság, hogy az emberi kapcsolatokat, így a barátiakat is ápolni kell, ugyanúgy, mint a növényeket, mert különben elhervad, meghal a kapcsolat is. Az odafigyelés, az örömben, boldogságban együtt töltött idő, a kölcsönös adás és kapás az, többek között, ami élteti a pozitív emberi viszonyokat. Úgy látszik, azzal, hogy mindenkivel jóban szeretnél lenni, és az új ismerősökkel töltöd inkább az idődet, a régi kapcsolataid nem kaptak elegendő ápolást, odafigyelést.

Sokszor nagy terhet is jelenthet a nem kívánt popularitás. Elég, ha a nagyon ismert személyekre gondolunk, színészekre, énekesekre stb., akik a nagy teher alatt, sajnos össze is roppannak. Szerencsére neked sokkal-sokkal egyszerűbb a helyzeted. Amit te megtehetsz, az az, hogy prioritásokat állítasz föl. Döntsd el, hogy mi a fontosabb számodra, a régi barátnőd, akire mindig számíthattál, akik mellett voltak jóban-rosszban, akikkel megoszthatod a titkaidat, bánatodat, örömeidet, vagy a hírnév. A nem igaz barátok, a rólad alkotott kép a fontos, hogy rajongjanak a kegyeidért, azok is, akiket sokszor nem is kedvelsz igazán. Azt is tudnod kell, hogy nehéz lesz mind a kettőt megtartanod. Szóval dönts el, hogy ápolod-e tovább a régi, megbízható, őszinte barátságokat, vagy kockára teszed a státusod, a „menő” cím miatt.

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy szimpátiám. Egyidős velem. Egy hónappal ezelőtt megkérdezte, hogy akarok-e vele járni, de akkor még nem voltam szerelmes belé, és elutasítottam. Most már bánom! Egy hónap elmúlt azóta, és én fülig szerelmes vagyok. Azt gondolom, a fiú még mindig szeret, de szégyellek odamenni hozzá. Amikor meglátom, teljesen elveszek. Hogyan adjam a tudtára, hogy tetszik és szeretem? Kérlek, segíts!

Love-Love-Love”

Válasz:

Kedves Szerelmes!

Te is megtapasztaltad azt, ami sokszor megtörténik, hogy két ember szerelmes egymásba, de ez sajnos nem ugyanabban az időben történik. De! Még semmi sincs veszve! Biztos, hogy a Facebook nálatok is működik. Jelöld be, lájkold stb. Mutasd meg neki diszkért módon, hogy tetszik neked. Küldj neki smilet, szívecskét, oszd meg vele a kedvenc

dalodat stb. Írj neki, és lehet, hogy így a szorongásod is meg fog szűnni, közben azt is megtudod, hogyan fogadja a neki küldött jelzéseket. Ne siesd el a dolgot. Legyél tapintatos, mert bizonyára jelen van nála az elutasítástól való félelem. Lehet, hogy az irántad való vonzalma még nem tűnt el nyomtalanul, egy kis magja még megmaradt. Amit megtehetél, megtetted, a többi sajnos tőle függ! Sok szerencsét!

„Kedves Bizi!

Van egy nagyon jó barátom, akivel rengeteget beszélgetek, de csak a Facebookon keresztül. Majdnem mindennap beszélgetünk mindenről. Elmeséli, hogy mi történt a lányokkal, hogy szerelmes lett, a problémáiról, a zenéről, az együttesekről, az ő bandájáról, és én is sok mindent elmondok neki. Bízunk egymásban, és mindig kiemeli, hogy én vagyok a legjobb barátnője. Amikor viszont az iskolában összefutunk, alig váltunk két szót egymással. Ez engem rettenetesen idegesít! Azt szeretném, ha élőben is ilyen jó barátok lehetnének! Hogyan változtassak ezen?! Kérlek, segíts!

Face-Friend”

Válasz:

Kedves Barátnő!

A serdülőket ismerve, nagyon is megértem, hogy a fiú ezt a számára biztosan nagyon fontos barátságot titokban szeretné tartani. Képzeld el, milyen mennyiségű cikizést és piszkálódást kellene neki, de neked is átélned a többiektől. Emellett vannak olyan személyek, akik virtuálisan sokkal könnyebben tudnak kapcsolatot teremteni és fenntartani, kommunikálni, amikor nincsenek szemtől szembe a másikkal. Ezért is olyan populárisak a társasági oldalak, ahol nem kell feltétlenül megmutatnod magadat a teljes fizikai valóságodban, különösen, ha gátlások, félelmek, szorongások, kisebbségi érzés gyötör. Mivel serdülő, lehetséges, hogy nem érzi magát eléggé magabiztosnak a női társaságban, és ez persze fordítva is lehetséges. Mindenesetre az, hogy inkább a virtuális világban kommunikál veled, még nem jelenti azt, hogy nem őszinte. Szerintem nem kellene erőszakolni a dolgokat. Élvezd a facebookos barátkozásokat, hogy van kivel megoszthatod a gondolataidat, érzéseidet. És ha egy jó alkalom adódik, amíg chatteteltek, ajándéld fel neki, hogy menjetek el együtt moziba vagy fagyira. Hogy mit válaszol? Majd kiderül. De addig is igyekezz minél több élő, nem virtuális barátságot kötni, és élőben barátkozni, mert a másik ember közelsége nélkül nem tudunk megélni.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 13 éves lány vagyok. Most vagyok először szerelmes! A fiúm, aki nyolcadikos, azt akarja, hogy adjak neki nyelves csókot! Már az elnevezés sem tetszik. Azt sem tudom, hogy kell csinálni. Nem szeretném, ha a fiú kinevetne. Hogyan lehet jól csókolózni? Kérlek, segíts!

Csóközön”

Válasz:

Kedves Bizonytalan!

Az, hogy kételyeid vannak, hogy bizonyos elnevezések a csókkal kapcsolatosan nem tetszenek, viszolyogsz már a gondolatától is, azt jelenti, hogy még nem jött el a te idő! Az teljesen normális, hogy tartasz valamitől, amit még eddig nem csináltál. Hogy eldöntsd, belemenj-e a dologba, mármint a nyelves csókba, használd a következő formulát:

FÉLELEM	>	vágy	=	csók
ELLENSZENV				

Ha az ellenszenved, félelmed nagyobb, mint a vágyad, ne menj bele a csokolódzásba. Akkor jön el erre a te időd, amikor úgy érzed, hogy az, hogy odabújsz a fiúhoz és megcsókolod, a legjobb dolog, ami történhet veled. Amíg ezt nem érzed, csalódást okozhat, nem marad meg a kellemes, a legszebb élmények tárházában. De az is benne lehet a dologban, hogy a fiúval azért kezdtél el járni, hogy ne maradj le valakiktől. Lehet, hogy itt is lassítanod kellene, és még egy ideig inkább barátkoznod a fiúkkal és lányokkal is egyaránt. Amit jó tudni a csokolódzással kapcsolatosan, hogy ösztönös dologról van szó. Valójában nem lehet megtanulni. Amikor valódi szerelem, szexuális vonzódás jelenik meg a másik iránt, akkor, amint közel kerülnek egymáshoz az ajkak, szinte automatikusan, magától jön minden más. Amire mindig oda kell figyelni, az a szájhigiéna. Az ápolt fogak, gyulladásmentes szájüreg és torok sokat jelent, mert a kellemetlen szájíz, tönkre tudja tenni a legromantikusabbban induló csókot is.

„Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, segíts! Tizennégy éves lány vagyok, és már három éve nem használlok körömvágó ollót, mert lerágom a körmeimet. Szerettem festeni a körömöt, de a festék a lerágott körmökön nem mutat valami jól. Meg szeretném növesztetni, szépre a körmeimet. Sok mindnet kipróbáltam, még az undorító, leszoktató körömkencéket is, de nem segített. Amint lekopott, már újra lerágtam őket. Most már nagyon le szeretnék szokni erről a csúnya cselekedetemről. Mit tegyek? Segíts!

Baby”

Válasz:

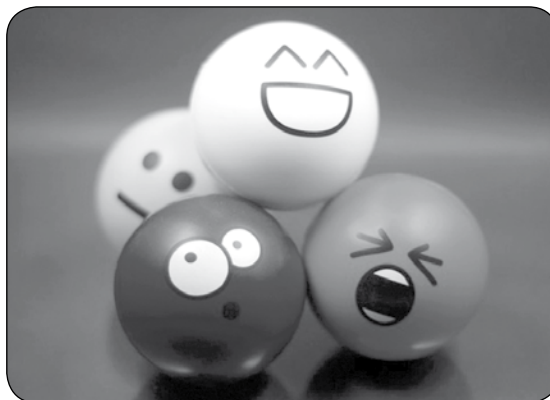
Kedves Baby!

A változások útján már megtetted az első lépéseket. Megfogalmaztad a problémádat, és meghoztad a döntést, hogy változtatnod kell. Jó lenne elemezni, mely helyzetekben folyamodsz a körömrágáshoz, mert ennek a rossz szokásnak sok minden lehet a hátterében.

Igen sokszor idegesség, belső feszültség, szorongás, de lehet unalom is. Hogy könnyebben feltérképezzed a körömrágásod hátterében csücsülő okokat, sokat segíthet a naplózás. Minden alkalommal, amikor úgy érzed, hogy rágnod kell a körömöt, jegyezd be a naplódba. Írd le, hogy mikor történt, a nap melyik szakában, hogyan éreztetted magadat. Azért történt meg, mert nem volt mit csinálnod, mert unatkoztál, vagy azért, mert ideges voltál (a szüleid veszekedtek, összevesztél a tesóddal, barátnőddel, felelned kell, vagy dolit írtok stb.). Ezt a naplót jó több héten keresztül rendszeresen vezetni, így tudatosul benned, hogy mely körülmények azok, amelyek arra kényszerítenek, hogy a kezedet a szájadba vedd. És ha ezt tudod, körömrágás helyett cselekedj valami mást, pattanj a bicajodra, és csinálj néhány kört a parkban, vagy csinálj meg 20 hasizomgyakorlatot, vedd elő az ugrókötelet, és ugráld ki magad, vagy ha órán van szükséged lazításra, szerezz be stresszlabdát és ezen vezesd le a feszültséget. Persze nem csipogó hangot adó labdáról van szó! Ezek a labdák segítséget nyúj-

hatnak a hatékony tanuláshoz is azoknak, akik a mozgásos tanulási típushoz tartoznak, akik nem tudnak hosszú ideig egy helyben ülni, és a tananyagra koncentrálni, állandóan hintáznak, rugóznak, matatnak tanulás közben.

Pl. ilyet:

„Kedves Bizi! Segíts!

Van egy középiskolás srác, akibe már egy ideje szerelmes vagyok. Egy iskolába jártunk, amíg be nem fejezte a 8. osztályt. Nem tudom, mit csináljak! Van, aki azt mondja, hogy én is tetszem neki, de van olyan barátnőm, aki azt állítja, hogy ez szóba sem jöhet, mert messze járok a típusától. Azt hiszem, hogy a társasága nagyon nagy hatással van rá, mert ők engem nem szeretnek. Amikor az utcán találkozunk, minden rendben van, köszön, még rám is mosolyog, de a Facebookon nem akar elfogadni, pedig már többször küldtem neki kérést. Hogy lehet ez?! Az utcán OK, a Facen nem ismer? Mindenki tudja már, hogy tetszik, de én nem tudom, mit csináljak, hogy végre felfigyeljen rám. Mit tegyek, hogy megtudjam, mit is gondol rólam? Továbbra is jóban szeretnék vele lenni. Kérlek, segíts!

Face”

Válasz:

Kedves Tanácstalan!

Azt hiszem, a te esetemben legjobb lenne, ha egy időre békén hagynád a fiút. Lehet, hogy ezzel nagyobb hatást váltasz ki nála, mint tíz barátkozási felhívással. Az az igazság, hogy a középiskolás fiúknak sokszor sokkal fontosabb a fiúk társasága, mint a lányoké, és ez egy olyan tény, amin te nehezen tudsz változtatni. Sokkal jobb lenne a helyzeted, ha nem tudná már ország-világ, hogy neked ez a fiú nagyon tetszik, mert miattad már biztosan túl van egy pár szívatáson, cikizésen, ami nem lehetett valami felemelő dolog. Azt is tudomásul kell vened, hogy ha valóban fontos lennél neki, akkor az életben és a Facebookon is felvette volna veled a kapcsolatot, mert többek között ennek a társasági oldaldnak az a célja, hogy minél több embert összekössön.

Adj időt neki, hogy felnőjön, érjen, és ki tudja, lehet, hogy valamikor később másként gondolkodik majd rólad és a nőkről általában. Mivel most nincs esélyed a fiúnál, kösd le magad a kortársaiddal való barátkozással. És sosem lehet tudni, lehet, hogy holnap már egy másik fiú fog örülten tetszeni.

Biztos, hogy egészséges az, ami természetes?

Honnan tudjuk, hogy egészséges is az, amire az van ráírva, hogy természetes? És egyáltalán, honnan tudjuk, hogy mi az, ami természetes? Megennéd az ételt, aminek ezek az összetevői?

Víz (75%),
Cukrok (12%) (glucose (48%), fructose (40%), sucrose (2%), maltose (<1%)),
Keményítő (5%),
Rost e460 (3%),
Aminosavak (<1%) (glutamic acid (19%), aspartic acid (16%), histidine (11%), leucine (7%), lysine (5%), phenylalanine (4%), arginine (4%), valine (4%), alanine (4%), serine (4%), glycine (3%), threonine (3%), isoleucine (3%), proline (3%), tryptophan (1%), cystine (1%), tyrosine (1%), methionine (1%)),

Zsírsavak (1%) (palmitic acid (30%), omega-6 fatty acid: linoleic acid (14%), omega-3 fatty acid: linolenic acid (8%), oleic acid (7%), palmitoleic acid (3%), stearic acid (2%), lauric acid (1%), myristic acid (1%), capric acid (<1%)),

Hamu (<1%), phytosterols, e515, oxalic acid, e300, e306 (tocopherol), phyloquinone, thiamin,

Színezékek: (yellow-orange e101 (riboflavin), yellow-brown e160a),

Aromák: (3-methylbut-1-yl ethanoate, 2-methylbutyl ethanoate, 2-methylpropan-1-ol, 3-methylbutyl-1-ol, 2-hydroxy-3-methylethyl butanoate, 3-methylbutanal, ethyl hexanoate, ethyl butanoate, pentyl acetate), 1510,

Természetes érést segítő szer (ethene gas).

Étvágygerjesztő? Szívesen megennéd?

Most jön a meglepetés, mert a fenti leírás nem más, mint egy banán összetevőinek a listája a kémia nyelvére lefordítva!

Mitől lesz valami természetes?

Egészen egyszerűen hangzik: az a természetes, ami kizárólag a természetben előforduló anyagokat és összetevőket tartalmaz. Ezek viszont nem feltétlenül jelentenek jót, gondoljunk csak például a pálinkára, ami ugyan kizárólag gyümölcsből készül, mégsem mondhatnánk különösebben egészségesnek. Vagy, mondjuk a gyilkos galócára, ami kifogástalanul természetes, de ha megesszük, belehalunk. Leszámítva az ilyen kivételes példákat, attól, hogy egy termék csomagolásán az szerepel, hogy természetes, még nem biztos, hogy az jobb választás, mint a másik, amin ez nem szerepel.

Hasonlóra szerett volna rávilágítani az Only Organic szervezet is, ami *The Natural Effect* címmel posztolt egy videót. Ebben azt mutatják meg, hogy milyen könnyen manipulálhatóak vagyunk a vásárlás során: gyanakvás nélkül elhisszük valamiről, hogy egészséges csak azért, mert a Természetes alapanyagokból készült logó is rajta van a csomagolásán, pláne, ha mellédobják még egy pajta képét is.

A videó azt a marketingszakembert mutatja be, aki elmagyarázza nekünk, milyen

csodálatosan megy az üzlet, amióta kitalálták a „természetes” címkét. Amióta erre rájöttek, még a szemetet is simán el tudják adni, hiszen a hatályos szabályok értelmében gyakorlatilag bármire ráírhatják, hogy természetes. Sőt, ha veszel egy kukoricát (100%-ban természetes) és egy gombaööl szert (100%-ban természetes), és ezeket összerakod, az máris 200%-ban természetes! Szermaradványok, szélsőséges mértékben feldolgozott termék, sebj, ráírjuk, hogy természetes, és máris dübörögnek majd az eladások.

Csakhogy, a hosszú nevű dolog is lehet természetes!

És itt van a kérdés másik oldala. James Kennedy kémiantanár blogjában megmutatja, mi szerepelne az egyes gyümölcsökön és más ételeken, mint például a tojáson, ha kötelező lenne feltüntetni az összetevőlistát. Láthatjuk, hogy egy kiviben vagy maracujában is mennyi gyanúsnak tűnő kémiai összetevő található, holott semmi másról nem beszélünk, mint egy gyümölcstről. Vagyis, amikor elborzadunk a sok E-n, meg a hosszú és bonyolult nevű összetevőkön, valójában igen gyakran fogalmunk sincs róla, min borzadunk el.

Mi a megoldás?

A videót készítő Only Organic természetesen azt javasolja, hogy ha valakinek tényleg fontos az egészsége, a bio vagy organikus jelzővel ellátott ételeket keresse. Ezek az ökológiai gazdálkodásból származó termékek – mert a biót így hívják valójában – mindig olyan összetevőkből állnak, amelyeket a legtermészetesebb úton termeltek és gyártottak. Bónusz még, hogy a biogazdálkodóknak fontos a fenntarthatóság, vagyis olyan formában működtetik a gazdaságukat, hogy az a szűken és tágra vett környezettel harmóniában létezzen, s szerencsére ezt egyre több tudatos fogyasztó is díjazza. Ez a termelési és gyártási mód munkaigényesebb, és ezért drágább is, ráadásul a konvencionális gazdálkodáshoz képest sokkal kiszámíthatatlanabb a minőség és a mennyiség, mert a külső tényezőknek sokkal jobban ki van téve a termelés, hiszen például egy kártevő megjelenésekor nem lehet csak úgy a kamrában lévő vegyszerhez nyúlni, és egy csapásra megoldani a helyzetet.

A bio sem mindig egészséges

Mielőtt azonban bárki úgy döntene, ezentúl csak biót vesz, és akkor egyből minden jó lesz, érdemes annak is szentelni egy gondolatot, hogy attól, hogy valami bio, még nem lesz szükségszerűen egészséges. Mert az ugyan fél siker, ha nincsenek benne antibiotikum-maradványok, hormonok és permetezőszerek maradványai, de nem egész siker. Egy vagyont ér kapni a boltokban olyan biogyümölcsleveket (is), amelyek egy csomó hozzáadott cukorral készültek, vagy olyan biosütitket, amelyekben ugyan bio a fehér liszt, a cukor és a csokoládé, de attól ez még nem változik egyből salátává. Tehát lehet egy biotojás, saláta, narancs vagy hús egészségesebb, mint a nagyüzemi, de minél inkább haladunk a feldolgozott termékek irányába, nagy valószínűséggel annál kevésbé lesz egészséges az adott termék, akár bio, akár nem.

Műfecskefészkekkel segíthetjük ritka, szárnyas barátainkat

A sárgyújtó hely és a fészkalap mellett létezik egy közvetlenebb költést segítő eszköz is, az égetett cserép anyagú mesterséges molnár- és füstifecskefészkek. Ezek függőleges hátfallal és oldalanként egy-egy rögzítőlyukkal rendelkeznek, melyeken keresztül deszka-, téglá és betonfalra, egyesével vagy akár telepesen is felrögzíthetjük a fészkeket. Sárfészket építő fecskéink alkalmazkodóképes madarak, s bár kedvelik fajtársaik társaságát, nem ritkán magányos (szoliter) fészkekben költenek. Éppen ezért a műfészkeket egyesével is kihelyezhetjük számukra.

Hogy mikor érdemes kihelyezni a műfészkeket? A fecskék évente kétszer költenek: az első költés április-májusban, a

Égetett cserépből készűl

második június-júliusban kezdődik. Ehhez igazodva a kora tavasztól a nyár közepéig kihelyezett fészkekben, telepekben még az

évben lehet költés, de az sem probléma, ha valaki csak ősszel vagy télen tudja telepíteni az eszközöket, mert ezeket a következő költési szezontól már birtokba tudják venni a madarak.

Ne felejtsük el, hogy sok helyen, különösen városi környezetben, a sár hiánya is korlátozhatja a fecskék megtelepedését, mert a madarak nem találnak fészkepítő anyagot. Ezért a műfészkeket, a mesterséges telepet érdemes egyszerűen kialakítható sárgyújtó helyek létesítésével együtt használni. Az itt gyűjtött fészkekanyaggal a madarak gyakran kiegészítik a műfészkeket is (a molnárfecské például felfalazza a nyitott fűsti fecske műfészkeket), illetve a műfészkek mellé természetes sárfészkeket is építenek.

Tálcsás sárgyújtó hely

A tyúk vagy a tojás?

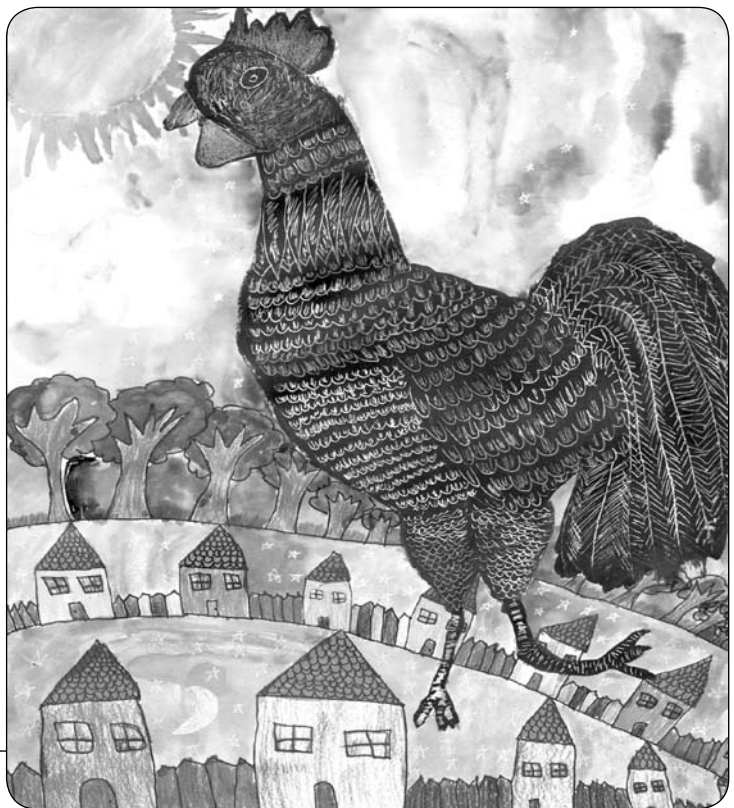
A tyúk!

A University of Warwick egyetem kutatói, dr. Mark Rodger és dr. David Quigley azt állítják, megtalálták a választ a tyúk és a tojás több évezredes dilemmájára, amivel már Plátón és Arisztotelész is foglalkozott. A brit tudósok persze nem úgy álltak hozzá a kérdéshez, mint az elmúlt századok filozófusai, és nem az élet örök körforgásának metaforájaként, az élet keletkezésének nagy kérdéseként tekintettek a kérdésre, hanem konkrét biológiai problémaként.

A választ az ovocledidin-17 nevű fehérje vizsgálata adta meg, ami a tojás kemény héjának kialakulásáért felel. A kutatók azt találták, hogy ez a vegyület csak a tyúk szervezetén belül termelődik, tehát tyúknak előbb kellett lennie, mint tojásnak, így az első csirkék nem tojásból keltek ki, hanem más úton jöttek a világra.

A kutatók szerint felfedezésüknek gyakorlati haszna is lehet, a tojáshéj kialakulásának mechanizmusait vizsgálva olyan ötleteket leshetnek el a tyúktól, amelyek jobb tulajdonságokkal bíró, erősebb szintetikus anyagok kifejlesztéséhez vezethetnek.

Toth Lilla, 3. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

Bab Berci és a csodanektár

Bab Berci tekergette a nyakát. Valami rendkívüli van a levegőben – gondolta, és minden pórúsát átjárta a nyugtalanság. Nem annyira a rendkívüliség jelenléte miatt, sokkal inkább azért, mert nem tudott rájönni, mi az a rendkívüli. Talán egy protuberancia sugárzása? Vagy egy elszabadult elektronfelhő? Esetleg az időjárás-változás sajgató, nyagगतó előérzete? Mi lehet a levegőben?

Bab Berci óvatosan körüljárta háncházát, hátha mégsem kozmikus francnyavalyák okozzák ezt a nyugtalanságot, csupán csak egy bokrok között settenkedő tolvaj vagy egy rejtőzködő tünkány, netalán valami más apró, földi veszélyecske, de hiába járt a szeme, mint a rókáé, semmi különöset nem sikerült észrevennie.

– Pedig valami van a levegőben – mondta ingerülten, és az áttetsző, opálos égboltozatra meresztette szemét.

Mint a villámcsapás szakadt rá a felismerés. Fordítva, Bab Berci, fordítva! Nem-hogy van valami a levegőben, éppen hogy nincs! És most már azt is tudta, mi nincs a levegőben. Rimapénteki Rimai Péntekh kéményének füstje. Pedig ez a kémény füstölt, mióta esztét tudta. Füstölt reggel, és füstölt este, füstölt kora délután, és füstölt fényes délben. Bab Berci úgy gondolta, hogy sötét éjféleken is csak füstöl és füstöl. És íme, most némán, elhagyottan, kisujj-árván mered a lombok fölé, sehol egy füstpöffencs, egy füstpamat, egy gomoly, egy bodor, egy cérnaszálnyi füst sem szivarog Rimapénteki Rimai Péntekh kéményén.

Valami nagy tragédia történhetett – gondolta Bab Berci. – Ha nem füstöl a kémény, az azt jelenti, hogy Rimapénteki Rimai Péntekh nem kever, nem kavar, nem vegyít, nem kotyvaszt és nem főz... Ajaj! – Bab Berci már futott is. Mert akármilyen morgolódo, acsarkodó, lópokróc-természetű ez a Rimapénteki Rimai Péntekh, azért csak segíteni kell rajta a bajban. Márpedig most bajban van, az egyszer biztos.

Mint egy versenyparipa száguldotta végig az utat, és lihegve esett be Rimapénteki Rimai Péntekh házának ajtaján.

Behunyt szemmel, elnyúlva feküdt a nagy kevercölő-kavarcoló füstgyáros egy rövid lábú, maga eszkábálta priccsen, az arca falfehér, az orra kihegyesedett, akár a halottaké.

– Te jóisten, ez meghalt! – kiáltott rémülten Bab Berci, és a fekvő fölé hajolt, lássa, szuszog-e még.

Neki-nekikoppanva az ablaknak, feldöngött egy fáradt légy – más semmi hang. Se szusszanás, se szisszenés, egy árva horkantás se. Jaj, most mitévő legyen? Bab Berci tekintete végigröppent a szobán, vagyis hogy inkább konyhán, vagyis hogy mit számít az most, hogy minek nevezzük Rimapénteki Rimai Péntekh egyetlen helyiségből álló lakását, amikor kihegyesedett orrú, falfehér vészhelyzet van, amikor valamit tenni kéne. De mit? Bab Berci segélykérően nézte a tárgyakat, a döngölt földpadlón szétszórt cetliket, az x-lábú asztalon heverő nyitott, egymásra hányt, tudósképű fóliánsokat, a helyiség közepén álló üstházat, a tompa fényű rézüstöt, amelyben kihűlt, zöldes folyadék dermedezett, az üst alatt elfeketült, tüzehagyott, szomorkás fadarabok, hideg hamu, fölötte a szabad kémény fényes, gyöngyösfeketére kormolt, ásitó ürege. Fölsajdult Bab Berci szíve, marokra fogta a fájdalom, jaj istenem, mi lesz vele Rimapénteki Rimai Péntekh nélkül?! Így röptiben ránézést ez nem volt túlságosan ésszerű szívfájdalom, hiszen a morgolódo, acsarkodó, lópokróc-természetű, kevercölő-kavarcoló füstgyáros soha be sem engedte a házába Bab Bercit, ha bemezéskedett is, azonnal kilökdöste, kitaszigálta, kiebrudalta, soha egy kedves szava nem volt, csak morgás, böffentés, röffentés, kaffantás. Mit fájdogál a szíved, Bab Berci?! Már hogyan

fájdogálnék – fájdogálta Bab Berci szíve –, amikor a nagy egyedülvalóságban senkim sem volt nekem, csak ez a morgós, kaffogós, kotyvasztó ember, akárhogy volt is, de tudtam, hogy itt mocorog az üstje körül, rakja a tüzet, kevercöl és kavarcol. És a füst... Mi lesz velem a füstölgő kéménye nélkül?! Nagy elkámpicsorodásaimban csak erre kellett nézmem, a bodorodó, kunkori, hetyke kéményfűstre, és mindjárt úgy éreztem, mégiscsak érdemes élni, mert ha valakinek ennyi elfűstöltni való ereje és akarata van, akkor nem élünk hiába. Üres lesz a táj, üres lesz a világ a kéményének füstje nélkül!

Kétségbeesetten sóhajlott föl belőle:

– Ugye, kedves Rimapénteki Rimai Péntekh, nem haltál meg?!

A hangra – mintegy varázsütésre – kinyílt Rimapénteki Rimai Péntekh bal szeme. Szúrósan nézett a bal szeme Bab Bercire. De nem találhatta elég szúrósnak, mert segítségül hívta a jobb szemét. Kinyílt az is.

– Mint a mácsonyatüske, úgy szúr a szemed – kiáltotta boldogan Bab Berci.

– Mit akarsz itt? – vicsorogta Rimapénteki Rimai Péntekh. – Egy perc nyugtot sem hagynak az embernek.

– Ne haragudj – motyogta Bab Berci –, azt hittem, megütött a szél... Mivelhogy nem füstölt a kéményed.

– A szél – mormogta Rimapénteki Rimai Péntekh, és lassan felült a priccsen. – A szél...

hát bizony meg is ütött... A kudarc szele.
– Földródtott: – A fene egye meg!

– Ha akarod – dadogta Bab Berci –, én el is mehetek.

Érthetetlen mormogás tört fel erre Rimapénteki Rimai Péntekh torkán, Bab Berci nem tudta megállapítani, vad morgás-e, vagy csak félvad. Mert ha, mondjuk, félvad, azt úgy is felfoghatjuk, hogy félszelíd, ami ugye majdnem szelíd. Akkor viszont lehet, hogy maradhat még egy kicsit. Bab Berci úgy döntött, hogy félszelíd morgás volt, és a tőle telhető legudvariasabban megkérdezte:

– Milyen kudarc?

Rimapénteki Rimai Péntekh mogorván bámult maga elé.

– Én itt éjt nappallá téve...

– Tudom – vágott közbe Bab Berci –, az emberiség érdekében keversz, kavarsz, kotyvasz... – belefúladt a szó, mert a nagy kevercölő ráemelte mácsonyatüske-tekin-tétét. – Bocsnát – rebegte Bab Berci.

– A csodanektárt akarom kifőzni – mondta Rimapénteki Rimai Péntekh.

Bab Berci mélyen hallgatott, nehogy az újabb kérdéssel felingerelje.

– A csodanektárt, amelyből ha a leggonoszabb ember lenyel egy kiskanályit, azonnal jószívú lesz. Segítőkéz, barátságos, megértő, szelíd... És nem sikerül, és nem sikerül! Már a kilencszázkilencvenkilencedik változatot főzöm, és semmi! Kudarc kudarc hátán.

– Már ne haragudj – akadékoskodott Bab Berci –, de ki a csodán próbálsz ki a csodanektárod, amikor erre még a madár sem jár.

Rimapénteki Rimai Péntekh felpattant, és döngő léptekkel masírozott egyik faltól a másik falig.

– Kicsodán, kicsodán?! – dühöngött. – Hát magamon! Ha elkészül egy változat, beveszek egy kiskanállal, és arra gondolok, ha most beállítanál ide, örömmel fogadnálak-e.

– Na és? – biztatta Bab Berci.

– Mit na és? Eddig minden kanál csodanektárom után azt gondoltam, ha be mered ide tenni a lábad, úgy kiváglak, mint a sicc.

– Kidobsz, kirúgsz, kiebrudalsz.

– Úgy, ahogy mondod – bólogatott szomorúan Rimapénteki Rimai Péntekh. – Pedig ebben az egyben nagyon bíztam – az üstben dermedező zöld lötyyre mutatott. Tizenegyféle nagyon előkelő növényből főztem, úgy, ahogy elő van írva: hét napig

nagy lángon, hét napig kis lángon, hét napig parázson, minden órában hétszer megkevertem, hétszer meglotyoltam, hétszer lefödtem, hétszer kitakartam.

Reményvesztetten odament az x-lábú asztalon heverő fóliánsokhoz, belelapozott egyikbe is, másikba is.

– Ajj! – mondta.

– Szabadna tudnom – kérdezte Bab Berci –, mi volt az a tizenegy nagyon előkelő növény, amiből ezt főzted? Vagy titok?

Rimapénteki Rimai Péntekh egykedvűen megrántotta a vállát.

– Megmondhatom. – Föltette a szemüvegét, a földről fölemelt egy fecnit, arról olvasta: – Lófarkfű, bábaguzsaly, cindrót, orsó-sarok, macskafarokfű, zsonga, békarokka, pörgyefű, síkár, cinmosófű és siklófű.

– Ááá – álmélkodott tátott szájjal Bab Berci, és mélyen elgondolkodott. Majd óvatosan megkérdezte: – Zsurló nem volt közöttük?

– Hallottad, hogy nem volt! Na, elegendő belőled, szedd a sátorfádat!

– Bab Berci fölállt, elindult az ajtó felé, de félúton mégiscsak tévovázni kezdett, és Rimapénteki Rimai Péntekh felé fordult.

– Ne haragudj – mondta –, amikor ezeket a növényeket gyűjtöttem, nem tűnt fel nekem, hogy nagyon hasonlítanak egymásra?

Az emberiség jötevője felkapta a fejét.

– De – mondta fölvilványozva –, de föltűnt. Mondhatnám, hogy szinte teljesen egyformák voltak.

– Azt, hogy „szinte”, nyugodtan el is hagyhatod – mondta Bab Berci. – Mert teljesen egyformák voltak. Ugyanis amiket felsoroltál, az mind egytől egyig zsurlót jelent.

Rimapénteki Rimai Péntekh akkorát ugrott, mint aki mérges kígyóra lépett.

– Micsoda? Akkor miért síkár, zsonga meg békarokka?

– Mert az egyik vidéken így hívják, a másikon meg úgy. De a növény ugyanaz.

– Mert az emberek fafejűek, gonoszak, összevissza jár a szájuk, ezerféle nevet adnak egyugyanazon dolognak... – elhallgatott, és földerült az arca. – De hiszen akkor ez azt jelenti, hogy nem az én hibám volt. Ujj! Nem az én hibám volt, hogy nem sikerült, hanem ezé a habókos, félküllős emberiségé! Bab Berci, megmentettél! Folytatom a küzdelmet a csodanektárért! Azért is jószívú, segítőkész, barátságos, megértő és szelíd lesz itt mindenki. És nem fognak nekem itt mindenfélének ezerféle nevet adni!

– Nono – mondta Bab Berci –, ne essél túlzásokba!

De Rimapénteki Rimai Péntekh rá se herderített. Megtelt tettvággyal, már rakta is a tüzet, firgett-forgott, tett és vett.

– Mit is mondtál – fordult Bab Bercihez –, milyen a tekintetem?

– Mint a mácsonyatüske.

– Na, ez az! Ez lesz a következő alapnövényem.

Lejegyezte egy fecnire: MÁCSONYA. Hurrá! Dörzsölgette örömeiben a kezét.

– Csak egyre szeretnék figyelmeztetni – mondta Bab Berci. Rimapénteki Rimai Péntekh egy kicsit türelmetlenül nézett rá.

– Mire?

– Hogy a mácsonyához ne szedjél bábatüskét, csapóecsetet, gólyafüvet, hagyin-gácskórót, kallóbogáncsot, ördöggyát, pásztorvesszejét, takácsvakarót és tövisbur-jánt.

– Aha, megvan – gyúlt fel a tudás fénye Rimapénteki Rimai Péntekh szemében –, mert ez, ugye, mind mácsonyát jelent?

– Bizony – bólogatott Bab Berci.

– Na, most már aztán hagyjál magamra! – rikkantotta Rimapénteki Rimai Péntekh.

– Nem látod, hogy én itt az emberiség érdekében éjt nappallá téve... azazhogy várj csak... Tulajdonképpen megmentettél!

Nagy elhatározással Bab Bercire nézett.

– Amiért ilyen rendes voltál, ha jól hal-lottam, amikor halottnak hittél, még azt is mondtad rám, hogy kedves... na igen... az lesz a jutalmad, hogy bármikor kopogtatás nélkül... – Itt elhallgatott. – Na nem! Akkor állandóan nyitálsz itt nekem az ajtót. Meg csukálsz. Azt nem... akkor, hogy bármikor kopogtathatsz az ajtómon... no, azt sem... még csak az hiányzik! Az állandó kipi megkopi. Hogyisne! Ellenben... megvan! Vedd tudomásul, hogy mindig szívesen látlak. Egy föltétellel. Ha nem jössz hozzám látogatóba. Érted?!

– Persze – mondta Bab Berci boldogan.

– Köszönöm neked, kedves Rimapénteki Rimai Péntekh. Mindig tudtam, hogy arany-szívú ember vagy.

Bab Berci boldogan kiment az ajtón.

– Halljátok, fák! Halljátok, bokrok! – kiáltozta felhőtlen örömeiben.

Boldogan ballagott háncsházáig, leült a pitvarban, a lombok fölött vígan pipált Rimapénteki Rimai Péntekh kéménye, készült a mácsonyaalapú csodanektár az emberiség megmentésére. Bab Berci meg nagy büszkeséggel a szívében kihúzta magát. Van im-már egy hely, ahol őt mindig szívesen látják. Kell ennél nagyobb boldogság?

Lázár Ervin

Réber László rajza

Legendás magyar filmek helyszínei

A magyar és a szerbiai filmek egy érdekessége lehet, ha a helyszínekre ráismerünk. Ha ez nem megy könnyen, megpróbálunk segíteni!

Tihany és Pogány Madonna

A Pogány Madonna című színes, magyar filmet 1980-ban készítették. Főszereplői Bujtor István (Ötvös Csöpi) és Kern András (Kardos doktor), bizonyosan sokan nézték. A történet Bujtor István novellájának filmre írásából született meg. Az alkotás nagy sikert ért el, noha a legtöbben szkeptikusan álltak a „bunyós vígjátékhoz”. Mára azonban legendássá vált a pofonosztó exzsaru és Kardos doktor kettőse, ráadásul a Pogány Madonnát újabb és újabb Ötvös Csöpi filmek követték.

Tihany Magyarország egyik legszebb fekvésű települése, látványos táj és természeti adottságokban bővelkedő község a Balatonba nyúló Tihanyi-félszigeten.

Híres, ma már csak emlékként meglévő adottsága volt a helynek a tihanyi visszhang vagy echo, amely az apátsági templom és a visszhangdomb között keletkezett akkor, amikor még az épületek a hang szabad oda-vissza terjedését nem gátolták. (Télen azonban még mindig megfigyelhető kis mértékben.)

Ráismer még valaki erre az autóra?

Árkod és Abigél

Az Abigél Szabó Magda regényéből 1978-ban készített négyrészes, színes, magyar tévéfilmsorozat. A történet a II. világháború alatt játszódik. Vitay GeorGINát apja, a polgári ellenállás egyik vezetője egy, az ország szélén lévő városban, Árkodon kálvinista iskolába, a Matula Leánynevelő Intézetbe írta be. Ginának nem mondja meg, miért viszi őt oda. Ginát befogadná új osztálytársai, de miután összeveszett velük egy buta játékon, és elárulta őket, megpróbál megszökni. Azonban a szökés közben megtalálja az egyik tanár, és visszaviszik az iskolába. A tábornok megmondja Ginának, miért kell maradnia a Matula falai között, bármennyire is rosszul érzi itt magát. Megfogadja apja szavát, vi-

A Matula intézet a püspöki palota volt

szont a Gedeon-napi bálon Horn Mici megszökteti, mivel megtudták a németek, hogy itt van, és a hadiállapotok miatt a Matula nem nyújtana számára védelmet többé. **Hogy létezik-e Árkod?** Igen, Árkod nevű falu van, még hozzá Vajdaságban! Szerbül Jarkovacnak hívják, Bánát közsépségi részén, Szécsány községhez tartozik. Ám ez a hely nem azonos az Abigél helyszínével. Szabó Magda regényének helyszíne vélhetőleg fiktív, kitalált hely. A filmet azonban Vácon forgatták.

A Kokas Pál intézet a (mai) szeminárium épülete volt. A templom, ahová a diákok rendszeresen jártak, és amelyiknek a harangzúgását is lehet hallani, és a lépcsőit is látni, az a bazilika (de úgy vették fel, hogy ez ne látszódjon). A templom külső felvételei szintén Vácon voltak.

Budapesti helyszínek is vannak a filmben. A szobor és a park az Üllői út mellett ma is megtalálható a XVIII. kerületben, közel a Szarvas Csárda térhez. Az iskola kertje szintén a Püspöki Palota kertjének egy része, de ma már sokkal sűrűbb a növényzete. A templombelső a Kálvin téri református templom.

A vasútállomás szintén Vácon van, és a már említett szobor valóban Pesten található. Maga az intézet (mint intézmény) állítólag a debreceni Dóczy Gedeon Református Gimnázium volt. A névadóról (Gedeon) kapta a nevét Torma Gedeon alakja. Az iskolában egyébként kiállítás van Szabó Magdáról és Matula-napokat is szoktak tartani.

Csolnok – Az öreg bányá titka

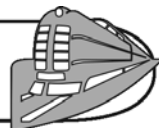
Vajon mit rejt a lezárt bányá, amelynek járatai az országhatáron is átnyúlnak? És ki lehet a mélyben kísértő titokzatos Rémm? Néhány gyerek rettenthetetlen bátorsággal veti bele magát a nyomozásba, amely meglepő fordulatokat és valódi veszélyeket tartogat számukra. És mint minden jó detektívregényben, a végső nagy leleplezés itt is igazi megletésként éri az embert.

Csolnokon, ebben a kis bányászfaluban fedte fel 1973-ban Az öreg bányá – és a már a történet elejétől gyanúsán barátságtalan Gasch Lipót titkát Lacó, Kisvacak, Pöcök, Gerlinda, valamint a két Kenguru: Péter és Pál.

A falu Budapesttől 40 km-re, északra, Dorogtól 4 km-re található, szép fekvésű település, hegyekkel és erdővel körülvéve. Legmagasabb pontja a Nagy-Gete hegy, amelynek gerincén vezet át az országos kék-túra nyomvonala. Az aknatornyot elbontották, a vonatot megszüntették, Lipi bácsi házat lebontották (viszont a mögötte levő épület még áll). Sőt, ha jobban körüljárjuk a környéket, még a hatalmas kanyarba is belebotlunk, ahol a régi Ikarus busz beért a falucskába.

Lacóék háza még áll Csolnokon

„Lóra ültem, hogy világot lássak, ijjat fogtam, hogy célt találjak”

Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember című könyvének hősei nyomában

A Balatontól délre, Kaposvártól pedig kissé nyugatra a nyolcvanas évektől épül-szépül a Kassai-völgy. Kaposmérő település van a közelben. Az egész vidék valóságos természeti oázis. Mégsem gondolnánk, hogy jelenleg ez a hely a lovasíjászat központja a világon. A szélrózsa minden irányából érkeznek tanulni vágyók, de a völgy teret ad nemzetközi versenyeknek, edzőtáboroknak, valamint évente itt kerül megrendezésre a lovasíjász világtalálkozó.

Csodálatra méltó életmű a Kassai Lajos

is a módszer olyan tudást, tapasztalatot és életmódot örökít át a 21. század emberére, amely alkalmas arra, hogy a modern korban természetközeli élményt nyújtson, és belső egyensúlyt teremtsen. Ebben a világba fog betekintést nyújtani Kaszás Géza Kassai című dokumentumfilmje, melynek előzetese a YouTube-on már látható. Ha nem jutunk el arra a vidékre, a Somogy-megyei Kassai-völgybe, a film sokat pótolhat.

N-a

A világ minden tájáról érkeznek a Kassai-völgybe

cember 5-én állította fel a Budapest Sportaréna-ban. Vágató ló hátáról 12 db 30 cm átmérőjű feldobott korongot lőtt le 17,80 másodperc alatt. Megdöntve ezt a világrekordot, 2011. december 4-én ugyanitt 14 korongot lőtt le 19,85 másodperc alatt több mint 8000 néző szeme láttára. 2012 májusában világbajnokságot nyert a II. Jordániai Nemzetközi Lovasíjász Versenyen. A díjaknál is fontosabb az a szellemiség, ami ezt a különleges embert vezérli: az életét tette fel arra, hogy őseink harcmodorát a lehető leghitelesebben mutassa be.

A róla elnevezett völgyben 1990 óta kerülnek megrendezésre azok az élő történelem-órák, melyek a népvándorlás kori harcmodort és életformát mutatják be. A programok 20 éve folyamatosan bővülnek, a látóvalók színesebbek, és ma már az idelátogatók teljes képet kaphatnak őseink harcmodoráról, fegyverzetéről, életmódjáról.

A Kassai-féle lovasíjász módszer valójában a világszerte terjedő hagyományörző, sport és szabadidős tevékenység kidolgozott rendszere. Kassai a 9–10. századi magyar harcművészetre alapozva két évtizedes kísérletezés és edzés eredményeként fejlesztette ki a lovasíjászat modernkori szabályrendszerét és edzőmódszerét, amelyben fontos elem a történelmi hagyományok kutatása, feltárása, és átültetése a mai körülmények közé. Vagy-

„Még nem jártam iskolába, mikor édesanyám felolvasta nekem Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember című könyvét. Nemcsak magam előtt láttam az eseményeket, hanem részese, szereplője voltam a történetnek. Mondanom sem kell, hogy számtalan epizódot költöttem magamnak.

Igen, őseink, a hunok a világ legnagyobb lovasíjásza. Vad vágják, tajtékzó lovak, feszülő íjak. Micsoda érzés! Olyan akartam lenni, mint ők. Félelmetes, halált megvető bátorságú harcos, egy igazi sasíjász. Hát nem is volt fűzfa vagy mogyróbokor, ami mellett úgy mentem volna el, hogy ne néztem volna meg tüzetesen, van-e olyan hajtása, amiből íjat tudnék csinálni. Íj készült akkoriban még a vödör füléből is, mindenből, ami rugalmas volt, és amit meg tudtam hajlítani. Az örület nem csillapodott iskolás éveim alatt sem. Nagypapám mindig azt mondta: Ne ezzel foglalkozz, ebből majd nem tudsz megélni!

Nem emlékszem rá, hogy valaha is tévedett volna, ezt az egy esetet kivéve.” (Részlet Lovasíjászat című könyvéből, melyet angol és német nyelven is megjelentettek.)

A központ alapító mestere Kassai Lajos, akit a modernkori lovasíjászat megteremtőjének tekinthetünk. Az életmű 2013. november végén került a hungarikumok közé Puskás Ferenc életműve, a gyulai kolbász, a magyar operett... mellett. Az 1960-ban született Kassai a mai napig a sportág veretlen világbajnoka. Rendszeres edzőtáborokat tart az Egyesült Államokban, Kanadában, Európában. Bemutatóival bejárta az egész világot. Jelenleg 16 országban működik Kassai Lovasíjász Iskola, melyek alapelvei szerint képezik a lovasíjászokat. Számtalan kitudntetés birtokosa, öt Guinness világrekordot állított fel, ő az egyetlen ember, aki képes volt váltott lovakon 24 órán keresztül megállás nélkül lovasíjászni (2006). A 4. világrekordját tanítványaival együtt, 2009. de-

A világbajnok nyila

Megelevenedik őseink harcmodora

RÜGYFAKADÁS

Tavas van, gyönyörű

*Tavas van, gyönyörű,
a levegő oly könnyű.
Csiripelnek a madarak,
kicsi fecske eresz alatt
keresi a bogarakat.
A gólyák is kelepelnek,
ettől meg a békák remegnek.
Az idő egyre melegebb,
a nap mind korábban kel.
Langyos szellő fújdogál,
néha egy-egy zivatar is kijár.
Virágzanak a fák,
kertben sok a virág
és mind ontja illatát,
azt jelzi, nemsokára itt a nyár.*

Kőműves Kristóf, 7. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér

Meccsen voltam

Mióta foci a foci, és mióta szurkoló a szurkoló, azóta tartanak futballmeccseket a világon. Sokan megrögzötten, mások ritkán követik kedvenc csapatukat. Személy szerint én a második táborba tartozom.

Bár viszonylag kevés meccsen szurkoltam, mégis akadt egy érdekes eset. A bátyámmal voltam azon a mérkőzésen, melyen a nagybecskereki Spartak ellen játszott a Vojvodina. Gondoltuk, ilyen kis csapatnak békések a szurkolói. Hát tévedtünk.

Az első féldőben csak esett, gól nem. Érdekes volt, mint húszévesnek az esti mese. De a második féldő már nem volt ennyire alátató. Már az első tíz percben gólt rúgott a Vojvodina, amelyre sajnos pár perc múlva válasz is érkezett: 1:1. Ezután a játékosok pihengettek, talán azon is gondolkodtak, hogy leülnek egyet piknikezni, teázgatni. Húsz perc múlva a szurkolók biztatására rúgtak még egy gólt. No, itt betelt a Spartak táboránál a pohár, nekiszaladtak a szurkolókat elválasztó, többméteres kerítésnek. A rácskapac felborult. Szerencsére a rendőrök időben intézkedtek, így senki sem sérült meg.

Talán ez a legszomorúbb, hogy a meccsre csak eme megmozdulás miatt volt érdemes kijönni, a többi csak szerencsétlenkedés volt a pályán.

Hamad Ászim, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Az első szerelem

Négyéves koromban már oviba jártam. A szüleim úgy gondolták, szerb óvodába íratnak, hogy megtanuljak szerbül. Kicsit ijedten mentem az első napokban a gyerekek közé. Félreültem és figyeltem.

Javában folyt már a játék a csoportszobában, amikor nyílt az ajtó, és egy vékonyka, szőke hajú kislány lépett be. Hatalmas rózsaszínű masni volt a hajában, a szemem nem tudtam levenni róla. Félénken pislogott nagy kék szemével, és lassan elindult felém, leült mellém. Hallgattunk, közben vártam, mikor szólal már meg. Valójában féltem is attól, hogy megszólít engem, mert nem tudtam volna szerbül válaszolni.

– Szia! Engem Szandrának hívnak.

Én hallgattam, meglepődtem, hogy magyarul szólt hozzám.

– Téged, hogy hívnak? – kérdezte, és rám mosolygott.

Ettől a mosolytól bátrabb lettem, és válaszoltam.

– Balázsnak hívnak!

Ezek után Szandra és én mindennap együtt játszottunk az oviban, egymás mellett ültünk, és ha sétálni mentünk, ő volt a párom. Szandra lett a legkedvesebb ovis társam, emlékszem, alig vártam, hogy óvodába keljen mennem, és találkozjak vele. Ha megkérdezték tőlem, ki a legszebb kislány az oviban, boldogan válaszoltam:

– Hát, a Szandra!!

Ma is kedves emlék ő nekem, ha rá gondolok, mosolyognom kell. Sajnos, Szandra anyukájával Zentára költözött, így már nagyon régen nem láthattam őt.

Torma Balázs, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Rágom a ceruzát

Hétfői nap volt, és iskolába kellett menni. Sajnos.

Becsöngettek az első órára, magyaróra. A tanárnő dolgozatfüzetekkel sietett a tanterembe. Amikor megpillantottam a kezében, rögtön eszembe jutott, hogy ma dolgozat, és én elfelejtettem. A tanárnő villámgyorsan írta a címet a táblára, a hetes pedig kiosztotta a füzeteket. Na, ekkor már reszketni kezdtem. Megijedtem, mert elfelejtettem, hogy dolgozat lesz, és nem készültem. Álmosan jöttem az iskolába, de rögtön felébredtem, ahogy megláttam a címet a táblán, és előttem a dolgozatfüzetet, üresen. Mindenki munkához látott, csak a ceruzám meg én néztük az eget nagybögőnek. Rágtam a ceruzám, forgattam, aztán megint rágtam, de ötlet nem jött a fejembe. A ceruzát szórakoztattam tizenöt percig, vagy ő engem, nem tudom. Már lerágtam a végét, nyálás is lett, számoltuk a hulló leveleket az ablakon keresztül, és gondolkodtunk. Úgy látszik, a hosszú elmélkedésnek eredménye lett, mert a ceruza ráugrott az üres dolgozatfüzetre, és írni kezdett. Jöttek a szebbnél szebb gondolatok, amit sietve írt a ceruzám. Sikerrült befejezni az óra végére a fogalmazást, és boldog voltam, de biztos a ceruzám is.

Büszkélkedtem, mert felkészületlenül is jó jegyet kaptam. Máskor figyelmesebb leszek, és készülok minden órára. Ki tudja, lehet, hogy a ceruzarágástól jöttek a fejembe a szebbnél szebb mondatok, amelyeket a ceruzám papírra jegyzett.

Maráci Nikoletta, 6. osztály, Miloje Čiplic iskola, Törökbecse

Mama, kérlek, meséld el nekem!

Mikor visszagondolok, kiskoromban mindig nagy szerettem volna lenni. Ez mára már megváltozott. Sokszor visszavágyom. Lehet, hogy nem volt ennyi minden megengedve, de nem volt ilyen sok kötelezettségem, mint most, és jóval kevesebb gondom is volt.

Sokszor nézegettem a régi fényképalbumokat. Rengeteg szép élmény jut eszembe, de van, amire már nem emlékszem tisztán. A múltkor, mikor a felvételeket nézegettem, anya bejött a szobába. Épp jókor, mert azon tűnődtem, mikor és hol készült az a kép, amit pont akkor néztem. Sok gyerek volt rajta, némelyikőjüket megismertem, de voltak olyanok is, akik mára már másképp néznek ki, ezért nem tudtam rájönni, kik is ők. Volt még a képen egy kis színpad meg egy ember, aki szintén ismeretlennek tűnt. Mindenki mosolygott és tapsolt. Anya ott állt az asztalnál egy tortával a kezében. Arra rögtön rájöttem, hogy valami szülinap lehetett. De akkor minek az a színpad és az az ismeretlen ember? Először arra gondoltam, talán egy rokonunk lehetett, akit már rég láttam. Ott ültem a kis szekrény előtt, ahol a fényképalbumokat tartjuk, és elmélyülten gondolkodtam a megoldáson. Anya rá is kérdezett, min tűnődöm ennyire.

– Mért olyan érdekes, az a kép, hogy már egy jó ideje azt nézed?

– Azon gondolkodom, mikor készült, és kik vannak rajta.

– Add ide, megnézem! – mondta anya.

– Tessék!

– Hát nem emlékszel erre a szülinapodra? Azt hiszem, a harmadik lehetett. Itt volt az összes barátod és nagyon jól szórakoztatok – mondta.

– Gondoltam, hogy szülinap lehetett, és hogy a barátaim vannak a képen, de ki ez az ember, és minek a színpad? – értetlenkedtem.

– Erre sem emlékszel? Bábszínház volt. Nagyon régóta könyörögtem, és erre a szülinapodra szervezetünk egyet. Az az ember pedig bábozott.

– Most, hogy mondod, emlékszem.

– Nagyon jó szülinapod volt. Sokáig emlegetted. Ekkor kaptad azt a sátrat is.

– Melyik sátrat? – kérdeztem.

– Sosem akartál kint aludni benne, mert féltél a bogaraktól. Ezért apud a szobában rakta össze, és alig lehetett aztán kiszedni téged onnan.

– Tényleg, erre is emlékszem már. És mindig oda bújtam, ha nem akartam, hogy megtalálj. Te pedig eljátszottad, hogy nem tudod, hol vagyok, és kerestél.

– Látod, azért csak nem felejtettél el mindent – mondta anya mosolyogva.

Ezután még egész este a képeket nézegettük, és jókat nevtünk az akkori butaságaimon.

Azóta is rengetegszer nézem újra a képeket, és jó érzés, mikor visszagondolok. Az emlékek örökre megmaradnak.

Vastag Nikolett, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Pityipalkó és a körte

Nálunk minden eltűnik, ami apró, és általában az enyém.

Ha netán egy bizonyos pólót szeretnék felvenni (csakis azt, semmiképp sem egy másikat), akkor biztos, hogy a szennyesben, a mosógépben vagy a vizes ruhák között van. Nagyon ritkán történik olyan, hogy a vasalatlán között vagy a szekrényemben van az a bizonyos felső.

Néha fordítva szokott lenni: bent hagyom a szobákban az ételt. Ilyen történt egyszer, mikor valaki (tényleg nem én voltam) a nappaliban felejtette a félig megrágott körtét (én nem is szeretem a körtét).

Mikor anyu meglátott, rögtön rám fogta.

– Mi ez itt?

– Egy félig megrágott körte – feleltem.

– Igen, azt én is látom, de azt nem tudom, hogy ki hagyta itt.

– Hát, nem tudom, biztos Levi felejtette itt megint.

– Hívd ide! De gyorsan!

Odahívtam. Kiderült, hogy ő sem evett körtét.

– Hát akkor ki, ha nem ti? Akkor Pityipalkó.

– Hát, meglehet – feleltem tréfásan – mintha láttam volna valakit erre felé.

– Biztosan? Ha te mondod, elhiszem! De most komolyan kérdezem, ki evett körtét.

– Nem én – feleltem – nem is szeretem a körtét.

– Én szeretem, de nem ettem – mondta Levi.

– Akkor ki volt?

– Mondom, hogy Pityipalkó!

Erre kicsit kuncogott.

– Komolyan kérdezem, gyerekek, ki evett körtét? Tudjátok, hogy nem szeretem, ha behozzátok az ételt a konyhából.

– Komolyan mondjuk, nem mi voltunk? – feleltük kórusban Levivel.

– Lehet, hogy apu volt! – mondtam.

– Lehet – felelte anyu. – Mindegy. Fogd meg, Dóri, és vidd ki!

– Ha nagyon muszáj! – sóhajtottam.

Kivittem a körtét. Bementem a szobába. Apa éppen újságot olvasott.

– Te voltál? – kérdeztem tőle.

Csak bólintott egyet. Egymásra néztünk, és jót neveltünk az egészen.

Ez volt hát Pityipalkó és a körte története.

Hencsár Dorottya, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

KÉPVERS

szerelem? kinek kacsintott?
 Almaidba kit láttál?
 két karomba kit zártál?
 tal? Kérdésekre vá-
 laszt nem találok
 te vagy sed-
 monra az
 Alom!
 Jaj, jaj
 Topolya

Juri Orsolya, 8. c
 Csiki Kajos iskola
 Topolya

RÜGYFAKADÁS

Felforgattam a házat

Fáradtan léptem be az előszobába, úgy éreztem, mintha téglákat cipelnék a vállamon.

– Sziasztok! – köszöntem.

– Szia! – köszönt anyukám.

Úgy látszik, csak ketten vagyunk itthon. Ebéd után pihentem egy kicsit, majd nekiláttam a házi feladatoknak.

– Műszakiból nincs, német kész, fizikából nincs, magyar kész, matek... hm... mi is volt matekból? – gondolkodtam.

Kinyitottam a füzetem az utolsó teleírt lapon.

– Feladatgyűjtemény 30. oldal, 5. feladat.

Miután kidolgoztam a házit, a gép elé ültem.

– Holnapra nem kell tanulni semmit sem? – kérdezte anyu.

– Nem! – vágtam rá kapásból.

Hosszú gondolkodás után eszembe jutottak a matektanárnőm szavai:

– Holnapra nézzétek át a szögeket!

Na igen, de hol a matekfüzetem?! Gyorsan odamentem az íróasztalomhoz, és kipakoltam a fiókot. Sajnos nem volt ott a tavalyi matekfüzetem.

Úgy döntöttem, kipakolom a másik szekrényt is, de ott sem volt. Hirtelen felindulásból átmentem a szüleim szobájába, hátha valami folytán ott van.

– Hol a tavalyi táskám?! Á, megvan! Magyar, szerb, fizika, német, műszaki, angol... Ilyen nincs! – kiáltottam.

– Mit keresel? – kérdezte anyu.

– A tavalyi matekfüzetem.

– Nincs a táskában?

– Nincs.

Még kétszer kipakoltam mindent, de semmi.

Idegességemben már sírva is fakadtam.

– Hogy tűnhet el a házban a tavalyi matekfüzetem?

A testvérem nagy csodálkozással lépett be a házba, nem tudta elképzelni, mi ez a rumli és ordibálás a szobámban.

– Mit kerestek? – kérdezte csodálkozva.

– A hatodikos matekfüzetem.

– Nincs a pincében?

– Miért lenne a pincében?

– Hát... nem tudom..., anyu oda szokta levinni a régi könyveket és füzeteket.

– De a könyveket odaadtuk valakinek, a füzetek meg még fent vannak.

– Szerintem, nézd meg te lent is.

Hát jó... kisírt szemekkel ballagtam le a lépcsőn, ahogy kinyitottam az ajtót, megcsapott a bűdös egérszag.

– Istenem... mi van, ha megrágtá a régi könyveimet? Kutakodtam egy kicsit a nejlonok és dobozok között, és rátaláltam az ötödikes könyveimre.

– Magyar, biosz.... matek... Matek? Matek? Hogy került ide a hatodikos matekfüzetem? Na mindegy, a lényeg, hogy megvan!

Nagy örömmel mentem vissza.

– Na megvan? – kérdezte.

– Meg – vigyorogtam –, köszi –, és egy puszit nyomtam az arcára.

– Nincs mit – mosolygott.

Hála a testvéremnek, át tudtam nézni a szögeket, és nem kaptam matekból egyest.

**Cibolya Stella, 7. osztály,
I. G. Kovačič iskola, Szabadka**

Padtársam

A padtársam egy magas lány,
 Kinek esze gyorsan jár.
 Minden reggel az iskola előtt vár,
 Nagyon örül, ha engem lát.
 Haja arany búzatenger.
 Ő a világon a legjobb ember.

**Mendei Tamara
Kis Ferenc iskola, Szilágyi**

A viktoriánus kor

A modern Anglia kialakulása

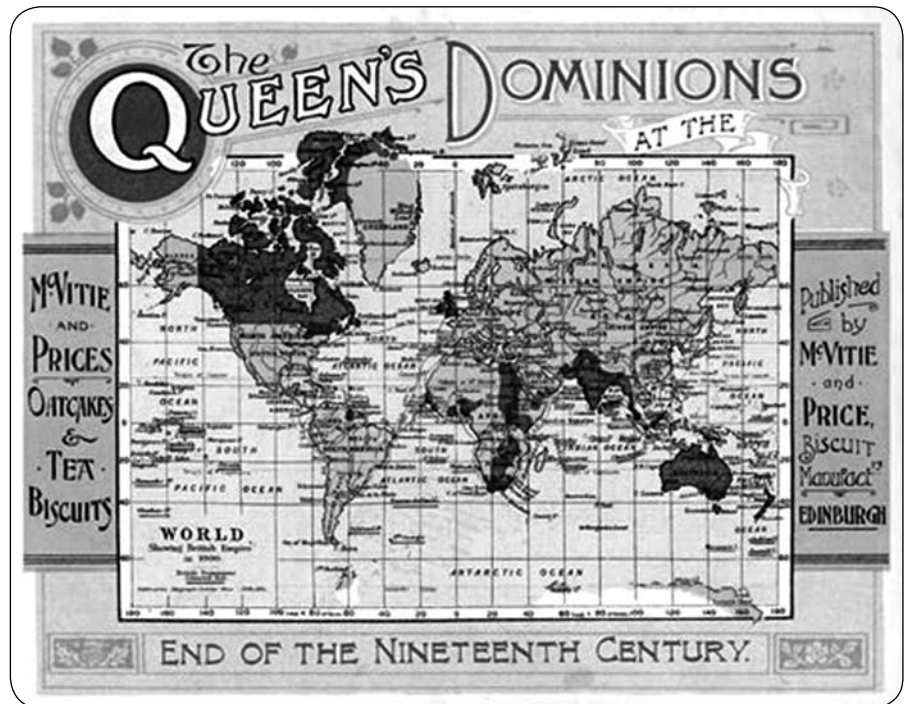

Viktória királynő

Az angol társadalom a 19. század második felében nagy változásokon ment keresztül. Nemcsak a társadalmi szokások, értékek, viselkedési és öltözködési normák változtak meg, de maga az angol király, illetve királynő szerepe is, aki a 20. századtól már csak a hagyomány jelképeként van jelen. Sportágak hódítottak teret, mint például a ragbi vagy a krikett, amelyek ma is az angol hagyomány fontos részei. Ne feledjük a tradicionális londoni kajakversenyt is a két leghíresebb egyetem között, az Oxford-Cambridge viadalt. 1856 óta minden évben megszervezik a Temze folyón, és a londoniak százezrei a helyszínen követik a nagy eseményt. A gyönyörű angol parlament épülete, a Westminster Palota, a Big Ben toronyjal együtt, ebben az időben kapta meg mai formáját. A tornyot Edmund Beckett Denison tervezte, és 1859-ben lett felavatva.

A viktoriánus kor nevét a német származású Hannover-dinasztiabeli utolsó uralkodó, Viktória angol királynőről kapta, aki 1837 és 1901 között volt hatalmon. Hosszú uralkodása alatt az angol birodalom a fejlődés, a korszerűsödés és az optimizmus jegyében haladt előre. Így már a 19. század végére a brit birodalom a legnagyobb és legerősebbnek számított. A brit zászló, a Union Jack már öt földrészen büszkén lobogott.

Viktória 1819-ben született Kensingtonban. Annak ellenére, hogy trónra lépésekor még nagyon fiatal volt, és a nyilvánosság ellenállásába ütközött, hamarosan kiderült, hogy nagyon tehetséges uralonőrnőről van szó. A polgári család szimbólumává nőtte ki magát. Idős korában „Anglia édesanyjának” is nevezték. Viktoriát 1876-ban még India császárnőjének is kikiáltották. (India nagyon fontos volt a britek számára, a „birodalom gyémántjaként” emlegették). Viktória volt az első modern angol uralkodó, aki már nem vett aktívan részt az ország irányításában. A viktoriánus korszak fénykorát az 1880-as

Az angol világbirodalom Viktória királynő uralkodása idején

években érte el. A királyné egészen élete végéig, 1901-ig uralkodott. Halála nagy szomorúságot keltett a nép körében.

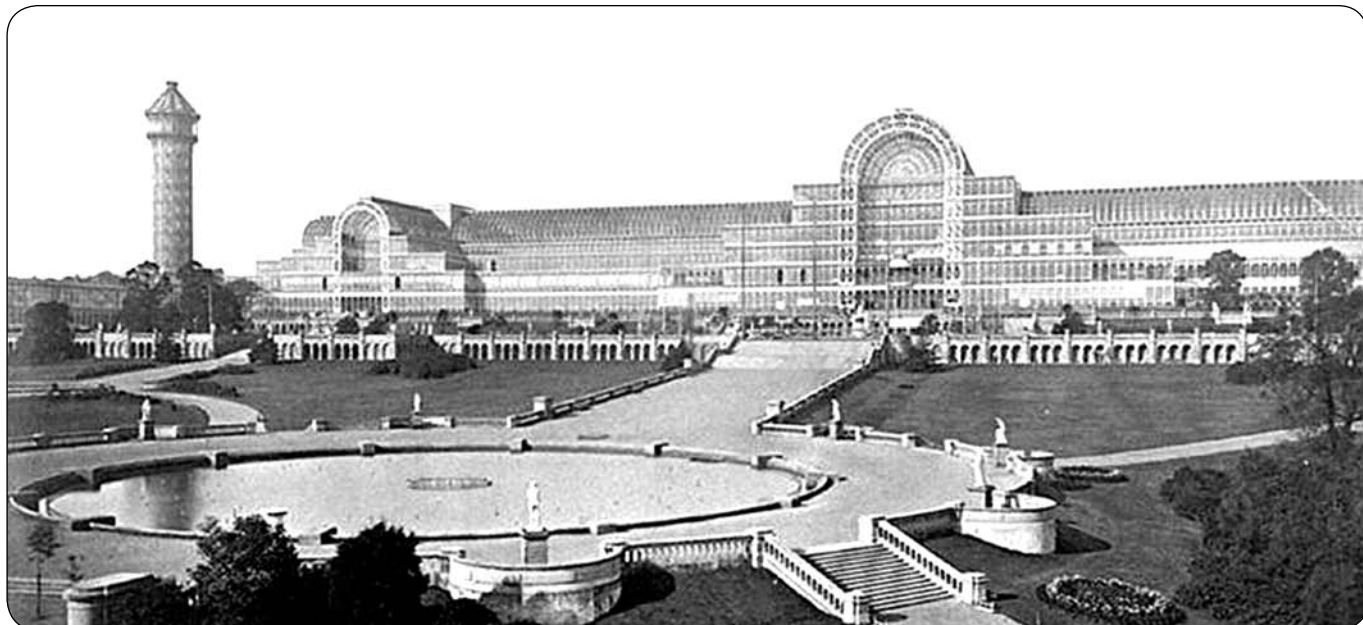
A viktoriánus korszak alatt épült ki a modern angol állam. Építészeti remekművek születtek. A londoni Hyde Parkban csodálatos paloták épültek, mint amilyen a Crystal Palace (Krisztálpalota). Ennek az impozáns építménynek a felépítése nagyon költséges volt, Anglia évi üvegtermelésének egyharmadát használták fel a munkálatok alatt.

Angliában gyárak épültek, a vasúthálózat fellendítette a kereskedelmet és az utazási lehetőségeket is. Az első gőzmozdony 1830-ban indult meg Manchester és Liverpool között. Angol gőzhajók kezdték meg útjait a nagy óceánokon. Az ország gazdasága virágzott, Londonban 1851-ben és 1862-ben

világkiállításokat rendeztek. Az iparosodás következményeként rohamosan nőtt a lakosság száma. A középréteg volt a társadalmi változások fő hordozója. 1801 és 1901 között a lakosság megháromszorozódott. Ehhez hozzájárult az életkörülmények javulása is. Az egyre nagyobb és zsúfoltabb városokban munkásnegyedek alakultak ki. A gyári munkások helyzete nehéz volt, rossz, esetenként embertelen körülmények között kellett napi 12–14 órát dolgozniuk minimálbérért. Sokszor a nők és gyermekek is nehéz munkákat végeztek. Az ilyen körülmények munkásmozgalmakhoz vezettek, amelyekben a munkások megkezdték harcukat a jobb életért, a szavazati jogaikért és egy demokratikusabb Angliáért. A chartizmus, az első nagy munkásmozgalom az 1830-as évek végén indult

A kor divatja

A Crystal Palace

meg. Egyesek szerint azonban nem elég hatékonyan küzdött a munkások helyzetének javításáért. Mégis 1900-ig a legtöbb iparágban a munkaidőt lecsökkentették napi 8 órára. Már előtte, 1893-ban megalakult a Független Munkáspárt, a laboristák szövetsége, amely hamarosan bejutott az angol parlamentbe is.

Az oktatás terén is újítások jelentek meg. 1870-től az állami oktatási rendszer kötelezővé tette az általános iskolát, 1891-től pedig ingyenessé is vált. Internátus jellegű bentlakásos iskolák a gyarmatbirodalom jövőző generációit készítették fel az élet minden terére. Nemcsak a tudományok tanulmányozására, hanem a viselkedési normák elsajátítására is hangsúlyt helyeztek. A férfiakat úriembereknek nevelték, elterjedt a gentleman fogalom, amely az erkölcsös, bátor és fellelősségvállaló egyéneket illette meg. Az egészséges életmódjuk része a sport volt. Ebből az időszakból származik a ma is fontos szerepet játszó fair play, vagyis az igazságos játék fogalom. Később ezek a fiatalok képezték a brit birodalom elitjét.

A nagy birodalom összeköttetéséhez jelentősen hozzájárult a postahálózat kiépíté-

se. Az első bélyegek éppen Angliában jelentek meg az 1840-es évek elején, és Viktória királynőt ábrázolták.

A vallási életet a sokszínűség jellemezte. A számos irányzat mellett azonban nagy volt az ateisták száma is. Egyesek ezt az időszakot Angliában a hitetlenség korának is szokták nevezni.

A viktoriánus Angliát jellemezte a titkos társaságok megjelenése. Némelyek erős szervezeteket hoztak létre, és még a politikai életben is jelentős befolyáshoz jutottak. Ilyenek például a Szabadkőművesek.

A tudomány terén sok korszakalkotó eredmény született. Charles Darwin 1859-ben A fajok eredete című művében egy egészen új elméletet állított fel az ember eredetéről. Szerinte nem a teremtésnek köszönhetjük létrejöttünket egyik napról a másikra, hanem egy többmillió éves folyamatról van szó, mely folyamán az ember és más fajok bolygónkon lassacskán fejlődtek ki az evolúció folyamán. Nézetei manapság is heves vitákat váltanak ki a tudósok és az egyház között. A korszak termékeny művészei közül kiemelkedik Charles Dickens, a

híres író. Műveiben, mint a Twist Olivér vagy Copperfield David, hűen ábrázolja a 19. századi angol társadalmat.

A korszak politikai helyzetét a mindig időszzerű írás kérdése öszetette.

Az 1853-tól 1856-ig tartó krími háborúba az angolok is belekeveredtek a franciák oldalán, Oroszország ellen. A cél elsősorban az volt, hogy megakadályozzák az oroszok hatásának megnövekedését a Balkán-félszigeten.

1899 és 1902 között az angolok, világhatalmi politikájuknál fogva Dél-Afrikában is sikeresen harcoltak a holland telepes bűrok ellen.

A viktoriánus korszak első felében jelentős szerepe volt Lord Palmerstonnak, aki három ízben a birodalom külügyminisztereként, két mandátumban pedig miniszterelnökként irányította az ország politikáját, többek között a krími háború és az amerikai polgárháború idején is, amelyben a déliet támogatta. Halála után William Ewart Gladstone és Benjamin Disraeli jutott nagy szerephez.

Mégsem volt minden olyan tökéletes, mint amilyennek tűnt, vagy legalábbis amilyennek az angol társadalom magát hinni akarta. A fényűző társasági élet, a szorgalmas munkások, a fejlődő ipar igyekeztek eltakarni a szürke, mindennapi valóságot. Annak pedig elválaszthatatlan része volt a bűnözés, erkölcstelenség, prostitúció, alkoholizmus és más dolgok, amelyek rontották a korszak szépségét.

A viktoriánus korszak évtizedei alatt a brit birodalom minden idők egyik legnagyobb hatalmává nőtte ki magát. Egy jól működő rendszer épült ki, amelyben az anyaország és gyarmatai között olyan szoros kapcsolat jött létre, hogy még ma is valamilyen szinten érezhető az egység.

Gyarmati Balázs történész

Charles Dickens, a viktoriánus kor nagy írója

A korszak nagy politikusa, Lord Palmerston

Iskolanap az óbecsei Petőfiben

Az óbecsei Petőfi Sándor Általános iskola naptárában március 27-e pirosbetűs ünnep, iskolanap. A kultúrkör színháztermében került sor az ünneplésre. A szépen földíszített színpad, a rügyező fák, a szívárvány, mind a tavaszt idézte.

Mint mindig, most is elsőként az iskola énekkara lépett színre, s a zenetanárnő, Dózsa Gabriella vezetésével elénekelték az iskola himnuszát:

*Ünnepeljük iskolánknak napját,
Ünnepeljük ezt a szép napot,
Petőfi Sándor emléke lobogjon,
Ki a harcban példát mutatott.*

*Hogyha egyszer elmegyünk majd innen,
Jön helyettünk ezer kisdíák,
De szívünkben élni fog az emlék,
Petőfi Sándor, a mi iskolánk...*

Horvát Lídia, az iskola pedagógusa köszöntötte az egybegyűlteket, majd Szűcs Budai Engelbert igazgató beszédében hangsúlyozta a szülői és az iskolai nevelés, valamint az együttműködés fontosságát.

– Az 59 év alatt, mert ennyi éves az iskolánk, sok pedagógus megfordult intézményünkben. Sokan oktatták-nevelték, hosszabb-rövidebb ideig a felnövekvő petőfisi generációkat. Egy közös céllal, hogy igaz emberré, önálló személyiséggé formáljuk tanulóinkat, együttműködve a szülőkkel...

Ezután vonultak be az önképzőkörösök, kosárral a kezükben, majd kisszékekre ülve és a múltat idézve kukoricamorzsolásba kezdtek. Mert a múltat, Petőfi Sándor korát, életútját mutatták be a költő versein keresztül, Benák Erzsébet magyartanárnő vezetésével. Morzsolás közben hallhattunk még katonadalokat, megzenésített verseket, majd szavakat. A „márciusi ifjak” a forradalmi verseket adták elő.

A harmadikosok, Turzai Valéria és Molnár Sóti Irén tanítványai a balázsjárást mutatták be.

Majd Hain Tünde negyedikesei Babits Mihály: Micimackó és barátai című versét énekeltek. Sunčica Banjanin Pavić szerb tanárnő humoros jelenetei szép színfoltjai voltak a műsornak. A műsort Bankó Ibolyka tanítónő és Lukács Anikó tornatanárnő diákjainak ritmikai táncai zárták.

A petőfisek ezúttal is méltóképpen emlékeztek az iskola névadójára, Petőfi Sándorra.

Koncz Erzsébet

Az énekkar

Morzsolás közben versek, dalok hangzottak fel

Az iskolai ünnepség feledhetetlen pillanata

Balázsolás

Ez volt a mi napunk!

Beszámoló a Vajdasági Magyar Amatőr Színhátszók XIX. Fesztiváljának Gyereknapjáról

Március 28-a csak rólunk, gyerekekről szólt. Főszerepben volt a mese és a játék. Mi mindkettőt imádtuk.

A Csizmás kandúr egy örökzöld, amit nincs olyan gyerek vagy felnőtt, aki ne ismerne. Igaz, hogy a legkisebbeknek ajánlották, de mi felsősök, és a jelenlévő felnőttek is érdeklődéssel figyeltük. Utána következtek a gyerekfoglalkozások. Az alsós és felsős korosztállyal külön csoportvezetők foglalkoztak, gyermekjátékokat mutattak be, és játszottak velük együtt. Mindkét korosztály élvezte a játék örömeit, végignevette a foglalkozásokat, közben pedig tanult valamit a színházi világról. Az este egy komolyabb eseménnyel zárult, egy József Attila-est keretében. Az előadás visszazökkentett minden résztvevőt a jelenbe, felébresztett bennünket az álomvilágból, amelyben a nap folyamán kerültünk. Terítékre került a költői életút, ami egy nehéz sors kibontakozását, kínokkal teli életútját és annak végét tárta elénk.

A nap végére elfáradtunk. Hazafelé menet képkockákat látunk magunk előtt a Csizmás kandúrból, közben a vámpiros játékra gondoltunk, és egy hirtelen gondolat következtébe szavalni kezdtük József Attila első versét. Mik ezek, ha nem boldog gyerekcakok? Szentül hisszük, hogy ez is volt a cél.

A szajáni Móra Károly Általános Iskola tanulói

MIZUJS?

Bemutatón voltunk

Az osztálytársam, Szuzi meghívott minket a színházi előadásának bemutatójára. A tansival el is mentünk a Gyermekszínházba.

Ez a színházi előadás ruszin nyelvű volt. Valamit meg lehetett érteni, mert a ruszin egy picit hasonlít a szerb nyelvhez. A történet három barátról szólt, akinek a társalgását megzavarja Hamupipőke, a herceg és a kalóz. A ládikó kulcsát keresik, amely egyikük papucsába került rejtélyes módon.

Remélem, Szuzi máskor is meghív minket az előadására. Egyébként szépen szerepelt.

Zemkó Attila, 4. c, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Mosolyogjunk!

Macska – ezúttal nem a forró bádogtetőn. Jó a kilátás? Biztonságos a hely? Vagy csak a fontoskodás vezérelte ezt a szép vörös macskát erre a szokatlan helyre? Bárhogy is legyen, szemmel láthatóan jól érzi magát.

SMS-szavazatunkkal támogassuk a topolyai Cirkalom táncgyűjtést a továbbjutásban a Fölszállott a páva középöntőjében! (Április 12., szombat, Duna Televízió, 18.35)

Megtartották a zöld trutyi bulit

A Kid's Choice Awards nem egy olyan díjkiosztó, ahova minden sztár örömmel megy, mivel a műsor végére csaknem minden résztvevő zöld trutyiban úszik, legyen szó díjazottról, jelöltről vagy fellépőről. Függetlenül attól is, hogy ki az illető, mennyire híres és milyen idős. Aki félti a menő ruhakölteményét, az semmiképp sem örül a zöld trutyinak, amelyben már nagy világsztárok is úsztak. Akárcsak az idei műsor házigazdája, Mark Wahlberg is, rajta kívül pedig például Kaley Couco, aki az idén jelölt volt, valamint Austin Mahone és Cody Simpson, akiket egyszerre trutyiztak le. Ugyanakkor a Kid's Choice Awards pont az, ami a neve is: a gyerekek és a tinik adják le voksaikat, így derül ki, hogy kik a kedvencek.

Az idén is kihirdették az idei Kid's Choice Awards győzteseit, a Nickelodeon díjátadóján, nézd meg köztük vannak-e te kedvenceid.

A nyertesek teljes listája:

- A kedvenc tévésorozat: Sam & Cat
- A kedvenc valóságshow: Wipeout
- A kedvenc animációs sorozat: SpongyaBob Kockanadrág
- A kedvenc tévés színész: Ross Lynch
- A kedvenc tévés színésznő: Ariana Grande
- A kedvenc film: Az éhezők viadala: Futótűz
- A kedvenc filmszínész: Adam Sandler
- A kedvenc filmszínésznő: Jennifer Lawrence
- A kedvenc animációs film: Jégvarázs
- A kedvenc szinkronhang egy animációs filmben: Miranda Cosgrove (Gru 2)
- A kedvenc animációs film-karakter: Patrik (SpongyaBob Kockanadrág)

Mark Wahlberg

A kedvenc férfi:

Robert Downey Jr. (Vasember 3)

A kedvenc nő:

Jennifer Lawrence (Az éhezők viadala: Futótűz)

A kedvenc együttes: One Direction

A kedvenc énekes: Justin Timberlake

A kedvenc énekesnő: Selena Gomez

A kedvenc sláger:

One Direction – Story Of My Life

A kedvenc könyv: Egy ropi naplója sorozat

A kedvenc videojáték: Just Dance 2014

A kedvenc applikáció:

Despicable Me: Minion Rush

A leglelkesebb sportoló:

Dwight Howard (Houston Rockets)

A kedvenc vicces sztár: Kevin Hart

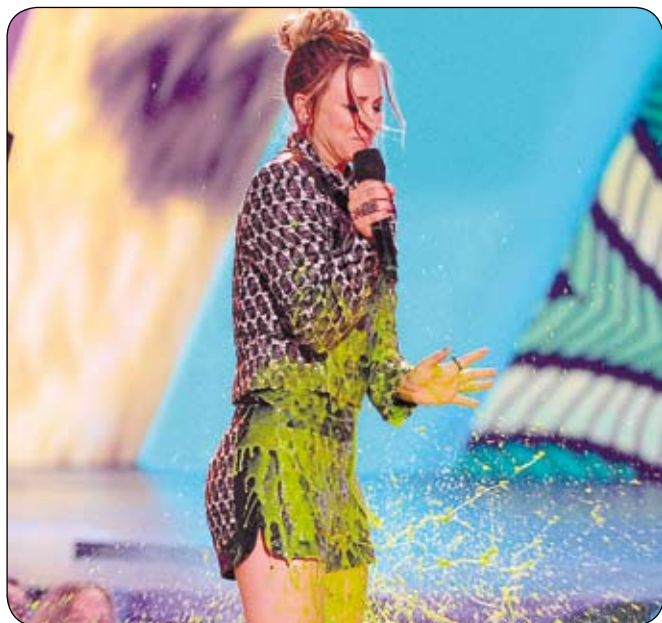
Érdekességek a műsorról

The Big Ballot néven alapították meg 1986-ban, a gyerekek pedig ekkoriban még cédulákkal szavaztak. A szervezők viszont a hollywoodi menő színészeket is szerették volna a rendezvényre csábítani, ezért átnevezték Kids' Choice Awardsnak. Ezek után 1990-ben, a narancssárga léghajó lett a díj, amit azóta is haza is visznek a nyertesek.

A Kids' Choice Awards egyik visszatérő motívuma a zöld trutyi, ami nem szégyen, hanem megtiszteltetés. A szervezők 1992-ben arra vetemedtek, hogy a teljes közönséget egyszerre öntötték nyakon a ragacssal.

SpongyaBob Kockanadrág és Will Smith vitték el a gála történetében eddig a legtöbb sárga léghajót: tizenegyet.

Összeállította: L. M.

Kaley Couco

Austin Mahone és Cody Simpson

Madonna ismét filmet rendez

Rebecca Walker amerikai író nő Adé: A Love Story című regényét viszi vászonra Madonna. A kritikusok már előre fogják a fejüket, mivel Madonna minden kitérője ellenére sem remekelt igazán a filmiparban. Rebecca Walker saját történetét írta meg a Madonna filmjének alapjául szolgáló regényben, amelynek főszereplője, egy főiskolás lány beleszeret egy muzulmán kenyai fiúba. A lány elhatározza, hogy hozzámegy kedveséhez feleségül, és Afrikában él vele. A pár azonban egy polgárháború közepébe csöppen, ami porrá zúzza álmaikat. A film producere az Oscar-díjas Amerikai szépséget és társproducerként a Napos oldalt is jegyző Bruce Cohen lesz.

Jude Law is Budapesten járt

Az angol színész a Susan Cooper című filmet forgatta a magyar fővárosban, ahol először járt. A film címszerepét alakította amerikai Melissa McCarthy – aki a Szívek szállodája című sorozattal lett ismert, és akit a Koszorúslányok című filmben nyújtott alakításáért Oscar-díjra is jelöltek –, szintén Budapesten tartózkodott, akárcsak a Guy Ritchie munkáiból és a Szállító-filmekből ismert színész, Jason Statham. A filmet forgatókönyvíróként és rendezőként Paul Feig jegyzi (Koszorúslányok, Női szervek). A titkosügynöksztori vígjátékban Melissa McCarthy és Jason Statham egy valóságos kém párost alakít. A Susan Coopert a tervek szerint jövő májusban mutatják be.

A sárkányok földjén

Az animációs klipek nagy népszerűségnek örvendenek világszerte. Magyarországi előadók is olykor előrukkolnak ilyen videókkal. Legutóbb Koncz Zsuzsa egyik dalához, A sárkányok földjén című Závadi Gábor-szerzeményhez készült egy nagyszerű animációs videoklip. A sárkányok földjén, az énekesnő Tündérország című albumán kapott helyet, amely a 38.(!) stúdióalbuma, és tavaly jelent meg. Magyarországon még mindig a top 10-ben tartják számon, viszont a videó is ostromolja a toplistákat.

Az album dalait-verseit József Attila, Tóth Krisztina, Bródy János és Müller Péter Sziámi írták, a zenéket Tolcsvay László, Illés Lajos, Maróthy Zoltán és Gerendás Péter szerezték. Závadi Gábor két dalt, Bornai Tibor és Lerch István pedig egy-egy számot zeneszerző-szövegíróként is jegyez a lemezen. Külön érdekesség, hogy két, eddig nem publikált Bódi László Cipő-dalt is elénekel rajta Koncz Zsuzsa, ezzel is adózva a Republic elhunyt frontembere előtt.

Halála után is király

Xscape címmel új Michael Jackson-lemez jelenik meg májusban, amely a néhai előadó archívumának nyolc, korábban meg nem jelent számát tartalmazza. Az album dalait kiadója előzőleg válogatta össze, aki Jackson négy évtizedes demóit és kihagyott számait böngészte végig. A számokat ismert producerek, köztük a Justin Timberlake-vel dolgozó Timbaland, valamint a Rihanna és Beyoncé lemezeit készítő Stargate aktualizálta. A lemez deluxe változata a remixek mellett az eredeti formát is tartalmazza majd. Az Xscape az egyetlen olyan szám az albumon, amelyet eredeti producere, Rodney Jerkins újított fel, aki Jackson utolsó, Invincible című 2001-es stúdióalbumának felvételein dolgozott. John Branca és John McClain, a Jackson-hagyaték gondozói szerint az új lemez tükrözi a korán elhunyt sztár szellemét.

A popkirálynak kikiáltott Michael Jackson 2009. június 25-én hunyt el 50 esztendősen, műtéti altató és más gyógyszerek túladagolása következtében. Számos toplistás száma jelent meg pályafutása során, amely öt éves korában kezdődött.

Fiatalon vörös hajzuhatagával hódított, de még manapság is az egyik legszebb színésznőként tartják számon. Filmes karrierjét BMX banditakén kezdte, azután egyre komolyabb témájú filmekben lehetett látni. Képzelt interjúnk Nicole Kidmannel készült.

– Főleg ausztráliai színésznőként tartanak számon...

– Holott Hawaiiiban születtem. Tulajdonképpen egyszerre vagyok ausztráliai és amerikai is, tehát kettős állampolgárságú. Apám biokémikus volt, és egy kutatási projekt miatt ment Hawaiiiba. Mellrákkutatást végeztem, ezért, miután megszülettem, anyámmal Washingtonba költöztek. Négyéves lehettem, amikor visszatértünk Sydney-be, ahol apám egy egyetlen adott elő. A tini éveimet már Ausztráliában töltöttem, a filmkarrierem is ott indult be, így lehet az, hogy ausztráliaiaként tekintenek rám.

– Mindig is színésznő szeretnélni lenni?

– Elég korán megfogalmazódott bennem ez a vágy, habár háromévesen még arról ábrándoztam, hogy balett-táncosnő leszek. Ezt onnan tudom, hogy hároméves koromtól kezdve balettleckéket vettem, erre viszont már nem igazán emlékszem.

– Hogyan indult be a filmes karriered?

– Erről eleinte szó sem volt. Az első szereplésem a zenéhez köthető. Először 1983-ban, tizenöt évesen jelentem meg Pat Wilson, Bop Girls című dalához írt zenés videójában, de még abban az évben a Five Mile Creek (Ausztrál expressz) című Disney-tévéorozatban kaptam mellékszerepet. Ekkor jött az első mozifilmem is, a BMX banditák, majd pedig a Vietnam minisorozatban is játszottam. Ez idő tájt saját lakásba költöztem, és eldöntöttem, hogy színész leszek. A nyolcvanas években több ausztrál filmben és tévéorozatban szerepeltem, például a Bangkok Hiltonban és a Halálos nyugalomban.

– Mi hozta meg számodra az áttörést?

– A Mint a villám, mert ezzel debütáltam az Egyesült Államokban. Filmbéli partnerem Tom Cruise volt, aki a valós életben is azzá lett, egészen a válásunkig. Az első amerikai filmes sikerem tehát szintén egy sporthoz kötődött: a BMX-es biciklizés után itt a versenyautók világát mutattuk meg. A kilencvenes évek tehát új fejezetet nyitottak meg számomra.

– Mely sikerfilmekben játszottál ekkor?

– Valóban egy jó évtized következett, a Túl az Óperencián, a Majd megdöglik érte, a Mindörökké Batman, az Egy hölgy arcképe, a Peacemaker, az Átkozott boszorkák és a Tágra zárt szemek, mind-mind sikeres lett. Úgy tűnt, hogy minden jól alakul, amihez hozzányúlok.

– Mi lett a helyzet a kétezres évekkel?

– Nem panaszkodhattam, mert szintén sikeres filmekben szerepelhettem. Ezek voltak például a Moulin Rouge, Az órák, a Dogville,

Képzelt interjú

Nicole Kidman

a Stepfordi feleségek, a Földre szállt boszorkány, sőt két rajzfilmhez is adtam a hangomat, a Táncoló talpakhoz és Az arany iránytűhöz. Újabban több filmben is játszom, sőt úgy néz ki, hogy a következő évben is legalább két filmben szerepelek.

– Ezek szerint továbbra sem panaszkodatsz? Minden sínen van?

– Panaszkodásra mindig lehet okot találni. Sajnos nálam a filmes sikerek nem haladtak párhuzamosan a magánélet sikereivel. Ami-

kor a filmkarrierem fellendülőben volt, épp a privát életem került padlóra. Azután volt ez fordítva is. Emiatt semminek sem tudtam felhőtlenül örülni. Amikor Oscar-díjat kaptam, épp nagyon magányosnak éreztem magamat. Úgy érzem, ezek után mindenképpen az a feladatom, hogy megtanuljam egyensúlyba hozni a kettőt, de legalábbis megtanuljak annak a jónak örülni, ami történik velem, és persze ne legyek türelmetlen, ha épp kudarcot vallok.

L. M.

Falfeliratok, graffitik, murálok

Már a régi görögök is fölvették különböző bölcsességeket, jelmondatokat, tanácsokat az épületekre. A delphoi Apollón-templomra például azt, hogy „Ismerd meg önmagad”, de a legenda szerint Platón iskolájának bejáratán ennél viccesebb felirat volt: „Ide ne engedjétek be olyat, aki nem ismeri a geometriát.” Különös, vicces feliratokat ma is találunk világszerte; a The Week magazinn ezekről készített egy összeállítást.

Mással nemcsak ma éreznek sokan készíttetés, hogy a falakon hagyjanak üzenetet. A falírka vagy graffiti azonban sokszor elcsúfítja a ház falát, mert nem odaillő vagy csúnya. Nem csoda, hisz lopva vitték fel az éjszaka leple alatt. Még bosszantóbb annak, aki tisztára meszelt háza falán reggelre nemkívánatos ákombákom betűket talál, trágár, nyomdafestéket nem tűrő üzenettel. Az effajta firkek gyakran ismétlődnek, mert a firkáló más, érdekesebbet, eredetibbet nem tud kitalálni.

Vannak igényes graffitizók is, és vannak művészek is, akik nem vászonra vagy papírra festenek.

Egy amszterdami pláza homlokzata

Örök bölcsesség, hogy széllal szemben nem érdemes pisilni. Ennek az igazságnak állít emléket egy Amszterdamban található pláza. Jól látható helyen, a bejáratnál, klasszikus betűkkel véste ezt olvashatjuk: „Homo sapiens non urinat in ventum.” (‘A homo sapiens/az értelmes ember nem vizez szélben.’)

Buckinghamshire-i házak

Csodálatos lehetett a családi békesség Buckinghamshire-nek azon a részén, ahol azok a házak épültek, amelyekre igen előrelátóan a következőt vésték a 17. században: „Peace on Earth, Good Will Toward Women. An Obedient Wife Governs Her Husband.” (‘Békesség a Földön, jó szándék a nők felé. Egy engedelmese feleség irányítja a férjét.’) Nagyon trükkös!

Adare majorság, Írország

Ma nem sok házra lehetne hasonlót kiírni, mint amit egy limericki majorság épületének a falára véstek a 19. század közepén: „This goodly house was erected by Wyndam Henry, Earl of Dunraven, and Caroline his countess, without borrowing, selling, or leaving a debt, A.D. 1850.” (‘Ezt a takaros házat Wyndam Henry, Dunraven grófia és Caroline grófné építették anélkül, hogy kölcsönt vettek volna fel, eladtak volna valamit, vagy adósságot hagytak volna maguk után. 1850.’) Nyilván örültek neki, de ez így talán kissé nagyképművészetnek hangzik. Pláne, ha ismerjük a ház későbbi sorsát: a gróf leszármazottai számára a takaros ház túl drágának bizonyult, így 1984-ben eladták egy amerikai üzletembernek. Az egykor volt családi fészek ma szállodaként üzemel.

Bajorországi házak

A lokálpatriotizmusnak is vannak fokozatai. Egyes bajorországi házakon látható feliratok arról tanúskodnak, hogy a bajorok nem kispályások, ha szülőföldjük dicséretéről van szó. A középkori magyaroktól tanulták latin nyelven a hazaszeretetet? Több házon olvasható a következő – plagizált! – felirat: „Extra Bavarium non est vita, est si vita, non est ita.” (‘Bajorországon kívül nincsen élet, és ha van is, nem olyan, mint itt!’) Ez a 15. századi mondás ma is ismerősen cseng: „Extra Hungariam non est vita, est si vita, non est ita.”

Napóra egy northhampshire-i ház homlokzatán

„We shall die all” (‘Mindnyájan meghalunk’) – ez nem hangzik valami felemelően. A napóra felirata gondoskodik róla, hogy ne feledkezzünk el mulandóságunkról, akárhány-szor ellenőrizzük az időt. A baljóslatú mondat azonban egy poént is rejt: a feliratban szerep-

lő die all [kb. dáj ól] és a A dial igeként azt jelenti, hogy ‘felhívni, feltárcsázni valakit’. A napóra szó angol megfelelőjének (sundial) második tagja, a dial [kb. dájól] igen hasonlóan hangzik. Már a régi angoloknak is volt humorérzékük.

Tudod-e?

Murális minden olyan művészeti alkotás, amelyeket közvetlenül falra, mennyezetre vagy más, állandó felületre hoznak létre. Néhány fajta murális alkotás egészen az őskorig nyúlik vissza, mint a dél-franciaországi Lascaux-i barlang festményei i. e. 18 000 tájáról, vagy a híres altamirai barlangrajzok. Sok régi falkép maradt fent az egyiptomi sírokban és a római kori Pompejiben. Ma elsősorban a templomokban látunk falfestményeket. A murális alkotások azért fontosak, mert a művészetet eljuttatják a közösségi térbe. A világ nagyvárosaiban jelentős murális alkotások vannak. Képünkön egy mitrovicai ház falát örökítettük meg. A modernkori faldíszítést Sremska Mitrovicán láttuk ott, ahol eredeti római kori falfestmények is találhatóak. Erre jó példa a másik kép.

Modernkori faldíszítés...

...és egy eredeti római kori murália Mitrovicán

Hogyan ünnepelik a húsvétot a világban?

Rohamosan közeledik az év legnagyobb ünnepe, a húsvét, melyet a világ minden keresztény nemzete megünnepel. Íme, hogyan ünnepelnek a különböző országokban:

– Ausztriában levelekkel és virágokkal díszítik a húsvéti tojásokat, így ünnepelve a tavaszt.

– Nagy-Britanniában, néhány vidéki városban a férfiak felvonulnak az utcákon, és narancsot kínálnak a nőknek, egy csókért cserébe.

– Bulgáriában a templomba viszik a festett tojásokat a feltámadásra, és a falaihoz koccintják.

– Spanyolországban fesztiválokkal ünnepelik a nagyhetet.

– Az Egyesült Államokban elrejtik a tojásokat a házban, a gyerekeknek pedig minél többet meg kell találniuk, hogy ajándékot kapjanak.

– Svédországban nagycsütörtököt a haloweenhez hasonlóan ünnepelik, a gyerekek fura jelmezekbe öltöznek, édességért kopogtatva a szomszédokhoz.

– Németországban nagy tüzet gyújtanak, mely a tavasz eljövételét jelképezi. Bár régebben ezt a tüzet karácsonyfákból rakták, ma már egyszerűen csak kimennek grillezni a szabadba.

– Franciaországban a szabadban ünnepelik a húsvétot a barátokkal és szomszédokkal, de olyan idegeneket is befogadnak, akiket érdekelnek a helyi hagyományok.

– Kelet-Európában (Csehország, Szlovákia, Magyarország) vízzel locsolják a nőket, és fűzfaággal veregetik meg őket, hogy szépek és tiszták maradjanak egész évben.

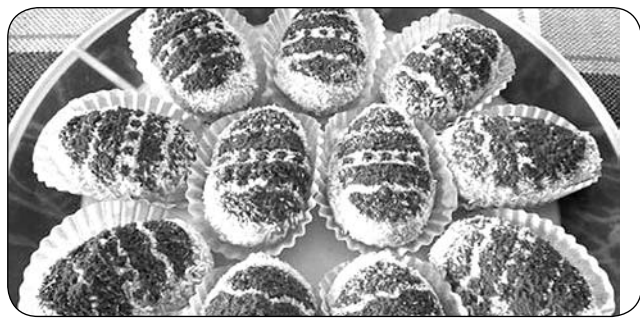
– A spanyolországi Kanári-szigeteken, létezik egy nagycsütörtöki „halál tánca” hagyomány, mely jellegzetes jelmezeket, valamint gyerekek és felnőttek által eljátszott bibliai jeleneteket foglal magában.

Ünnepi aprósütemény

Hozzávalók (30 darabhoz) – a tésztához: 280 g liszt, 200 g vaj, 80 g porcukor, 1 tojássárgája, 1 csomag vaníliás cukor, 1/2 citrom reszelt héja. A töltékhez: 100 g eperlekvár. A díszítéshez: 1 tojásfehérje, 150 g porcukor, 1/2 citrom leve, zöld színű ételfesték.

Elkészítése: 1. A lisztet átszitáljuk, majd a porcukorral, a vajjal, a vaníliás cukorral, a tojássárgájával és a lereszelt citromhéjjal együtt sima tésztává dolgozzuk. Fóliába csomagoljuk, 30 percig pihentetjük a hűtőszekrényben.

2. A tésztát 4 mm vastagságú lappá nyújtjuk. Kiszúrunk belőle 30 tojásdad alakú korongot, tepsibe helyezük őket, és 180 fokon 12 percig sütjük. A maradék tésztából egy bevizezett evőkanál segítségével ugyanennyi domború „féltojást” készítünk, és 15 percig sütjük előmelegített sütőben, 180 fokon. Ha a tészta kihűlt, összeragasztjuk a kétféle alapot a simára kevert lekvárral, majd bevonjuk a tojásokat a tojásfehérjéből, az átszitált porcukorból és a citromléből készített cukormázzal. A maradékot zöld ételfestékekkel színezzük, zacskóba töltjük, és húsvéti mintákat pingálunk vele a tojásokra.

Húsvéti keksztojás

Hozzávalók: 40 dkg édes, darált háztartási keksz, 20 dkg vaj vagy margarin, 15 dkg porcukor, 5 dkg narancslekvár, 3 dkg kakaópor, szükség szerint narancslé. A díszítéshez: kókuszreszelék, tortadara, színes szórócukor és apró cukortojás.

Elkészítése: A vajat vagy margarint a porcukorral és kakaóporral kikeverjük, hozzáadjuk a darált kekszet és a lekvárt, majd annyi narancslével gyúrjuk össze, hogy jól formázható masszát kapjunk. Rövid ideig pihentetjük.

A masszából tetszés szerinti nagyságú fél tojásokat formálunk, részben kókuszreszelékbe forgathatjuk, részben megszórhatjuk tortadarával, színes szórócukorral, illetve cukortojásokat nyomkodunk bele. Végül papirkosárokba helyezük.

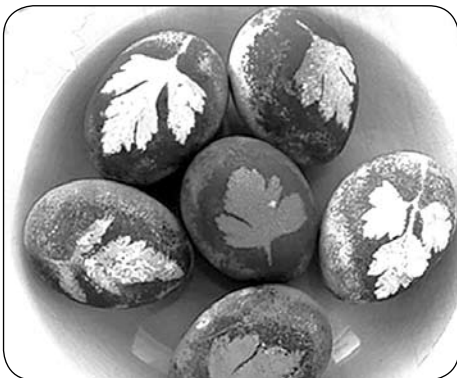

A tojásdekorálás az egyik legjobb hűvéri móka, mely nem csupán a fejlett ügyességgel rendelkezők kiváltsága. Következik néhány könnyen kivitelezhető, ugyanakkor látványos eredménnyel járó technika.

Matricák

Ragassz a tojásokra például csillag, szív vagy – ha pöttyöset szeretnél – kör alakú matricákat. Ügyelj arra, hogy a matricák minél szorosabban és pontosabban tapadjanak a tojáshéjra! Áztasd a tojásokat a tojásfestékbe! A száradást követően húzd le a matricákat.

Levelek

Ha természetes mintával díszítenéd a tojásokat, végy petrezselyemzöldet, vagy gyűjts össze néhány méretben megfelelő, formás falevelet. A leveleket rögzítsd a tojásra úgy, hogy az egészet egy rossz nejlonharisnyába teszed, és minél szorosabban összekötöd. A csomagocskát ezután helyezd a tojásfestékbe. A harisnyát és a levelet csak a festék teljes száradása után távolítsd el.

Zsírkréta

Főzd meg a tojásokat ecetes vízben, majd csak addig hagyd őket hűlni, hogy már épp kézbe tudd fogni. Zsírkrétaival rajzolj a tojáshéjra: készíthetsz valamilyen szabályos mintát, de jól fog kinézni az is, ha szabálytalanul, több különböző színnel, akár több rétegben satírozol, és a színeket az ujjaiddal „eldolgozod”. Ha elkészültél, a tojást óvatosan helyezd egy darab papírtöröltre, és várd meg, míg teljesen kihűl!

Kreatív tojásdíszítés

Befőttesgumi

A tojásokat tekerd be befőttesgumikkal. Mutatós lesz a végeredmény, ha csak néhányat teszel fel, de az is, ha szinte az egész tojást gumikba burkolod. A tojásokat ezután tedd a tojásfestékbe. Száradás után távolítsd el a gumikat.

Körömlakk

Különleges, üvegszerű tojásfestést készíthetsz körömlakk segítségével. E célnak a legolcsóbb vagy maradék körömlakkok is megfelelnek. Egy mélyebb tálat nagyjából félig tölts fel vízzel, majd a vízbe önts legalább két különféle színű körömlakkot, és egy hurkapálcika segítségével keverd el. A tojások egyik felét mártsd bele a körömlakkos vízbe, majd helyezd őket a még meg nem festett felükkel egy tojástartóba száradásig. Ahogy a festék megszáradt, mártsd meg a tojások másik felét is a körömlakkos vízben.

Fontos!

Az ilyen technikával festett tojásokat nem szabad elfogyasztani!

Öltésről öltésre

Egy tenyérnyi textil sem kell ezekhez a varrott tojásokhoz, csak festék és akril filctoll. Fesd le pasztellárnyalatokkal a tojásokat, aztán száradás után vedd kézbe a filctollakat. Utánozd velük az öltéseket, így rajzolj köröket, szíveket és csíkokat. Ezekben belül az anyagok mintáját fehér filctollal alakítsd ki. A gomblyukra egy igazi gombot is ragaszthatsz.

Szalvétával

Ha nem vagy mestere a tojásfestésnek, vagy csak valami mással kísérleteznél, próbáld ki szalvétával! Bolti ragasztó helyett sima tojásfehérjével ragasztjuk a főtt tojásra, így csak pár szalvétára lesz hozzá szükséged, és negyedóra alatt megvan. Már három darabból le tudunk fedni 12 tojást.

Készítsd elő a hozzávalókat: egy tálba válassz szét tojásfehérjét, verd fel egy kicsit, aztán vegyél elő 12 tojáshoz 3 szalvétát, plusz egy ecsetet. Vedd le a szalvéták felső rétegét, és vágd őket négy egyforma darabra a hajtás mentén. A tojás oldalát kend be az ecset segítségével tojásfehérjével, és kezd el rásimítani az egyik szalvétadarabot. Felülről is kend le tojásfehérjével a közepétől haladva, és borítsd be az egész tojást. A hátulján vágd le a felesleges papírt. Hagyd a tojásokat megszáradni egy papírtörölközőn, és ha azt szeretnéd, hogy kicsit fényesebbek legyenek, akkor a végén bedörzsölheted őket olajjal, egy másik papírtörölközővel.

Ha sikerül fehér tojást találnod, dolgozhatsz úgy is, hogy nem a tojás egész felületét burkolod be, hanem csak a kis motívumokat vágod óvatosan körbe a szalvétán, és azokat a darabokat illeszted és ragasztod a tojásra. Gyönyörű lesz így is.

Mintalyukasztóval

Pofonegyszerűen készül, ezért rendkívül gyorsan haladhatsz a virágos tojásokkal, ha van megfelelő kiszűrőformád – a virágminta mellett nyuszi, tulipán, lepke formájú is létezik. Fesd élénk színűekre a tojásokat, s míg száradnak, fehér öntapadós fóliából szúrd ki a motívumokat. Ha felragasztottad, már készen is vagy.

Egyaránt híres és hírhedt, általában markáns karaktereket formáz meg. Ami viszont nem vitás, hogy a szerepeit nagy odaadással játssza, a karakterei jellemébe pedig mélyen beleássa magát. Új-zélandi születésű színész, akiről azt tartják, hogy nyughatatlan. Újonnan Noé szerepében láthatjuk, a nem kevés vitát kiváltó filmben. Képzelt interjúnk Russell Crowe-val készült.

– Mondták már rád, hogy nyughatatlan vagy. Gyerekkorodban is ilyen voltál?

– Tulajdonképpen az életem volt nyughatatlan, mert gyerekkoromban sokat költözködtünk. Új-Zélandon születtem, azután Ausztráliába mentünk, onnan vissza Új-Zélandra. Életem első tíz évét az ingázás határozta meg. Talán nem csoda, ha olykor úgy tűnik, hogy nem tudok megmaradni egy helyen.

– A szüleid vezettek be a filmezés világába?

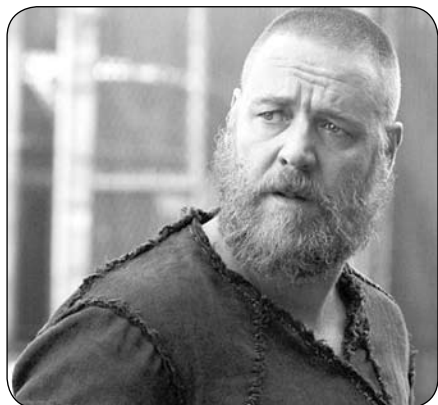
– Mondhatni, hogy igen, habár ők nem voltak híres színészek, sőt nem is színészkedtek. Háttérmunkások voltak, apám hotelmenedzserként működött, de anyámmal együtt a színészek és a filmező stáb körül forgolódtak. Ők látták el élelemmel a csapatot. Az első tapasztalataim a filmezéssel kapcsolatban a háttérből érkeztek.

– Mikor kezdett el érdekelni a színészkedés?

– Mivel ez a világ ismertté vált számomra, így elég korán kezdtem el érezni, hogy a színésszel találom meg a számításaimat. Tizennégy évesen kaptam meg első szerepemet, egy árva kisfiút játszottam egy népszerű ausztrál tévésorozatban. Ekkortájt viszont volt valami, ami a színészkedésnél is jobban érdekelt: a zene.

– Milyen zene?

– A kemény rock. Ebben a zeneműfajban tudtam elképzelni magamat. Énekesi pályá-

Noé szerepében

Képzelt interjú

Russell Crowe

A Gladiátorban

ra léptem, kislemezt adtam ki, ami nagyon jól fogott. Russ Le Roq lett a művésznemem.

– Azután másképp alakultak a dolgok. Érdekel még a zene?

– Semmi sem tántoríthat el a zenétől, a mai napig énekes, gitáros és zeneszerzője vagyok a 30 Odd Foot of Grunts együttesnek.

– Időközben szépen beindult a filmkarriered is...

– A kilencvenes évektől aktívan játszok filmekben. Ebből az időszakból főleg a *Romper Stomper*, a *Gyorsabb a halálnál* és a *A bennfentes* című filmjeimet említik. Már akkor sem panaszkodhattam, de a kétezres évek még nagyobb sikereket hoztak. Ekkor jött a *Gladiátor* és az *Egy csodálatos elme*, tíz év múlva pedig a *Robin Hood*. A tavalyi évem is jól sikerült, a *Megtört város* után *Az acélemberrel* sikerült jó eredményeket elérni. A legjobb viszont épp az idei év, mert most játsszák a mozik a Noét.

– Miért volt érdekes számodra forgatni ezt a filmet?

– Először is azért, mert bibliai téma. Emlékszem még a régi bibliai témájú filmekre, például a *Ben Hur* című monumentális alkotásra, amely lenyűgözte a világot. A Noé is nagy film szeretne lenni, csak hogy most sokkal nehezebb megfogni a közönséget. Rádásul manapság mindent aprólékosan

kiveséznek, ha egy filmről van szó. Amennyiben egy film látványos, az a baj, ha nem, akkor pedig az a baj.

– Arról is hallani, hogy a pápa figyelmét is felhívtad a filmre...

– Legalábbis megpróbáltam. Nagyon szeretném, ha kaphatnánk néhány dicsérő szót. Tényleg úgy gondolom, hogy ez a film megállja a helyét a régi nagy bibliai filmalkotások mellett. Mindent megtettem azért, hogy Noét úgy játsszam el, ahogyan kell. Közben olyan erősen vágytam a pápa figyelmére, hogy hibát is vétettem. Kihasználtam a világháló lehetőségeit, és arra kértem a rajongóimat, hogy ők is írjanak a pápának. Arra nem gondoltam, hogy a rengeteg levéllel megzavarom a pápa nyugalmát, és többet ártok, mint használok. Utólag belátom, ez önző volt a részemről.

L. M.

Énekesként

A hazakerült Seuso-kincsek titka

Bizonyára hallottatok róla, hogy március végén rendkívüli módon hazakerült Magyarországra a Seuso-kincs néven elhíresült római kori ezüst leletegyüttes. Titkos tárgyalásokat folytatott a kormány, hogy visszavásárolja a kincseket egy brit műgyűjtőtől, majd teljes meglepetést okozva, bemutatták a tényleg csodálatos ezüstartyákat.

Az is kitudódott, hogy a tárgyakat három hónapon át ingyen meg lehet nézni a magyar parlament épületében, majd utána 2018-tól az épülő múzeumi negyedben kerülnek kiállításra.

Csakhogy a felnőttek sem nagyon tudják, milyen kincsekről van szó, nem még ti, az általános iskolák padjaiban ülő tanulók.

Lássuk hát, milyen kincsekről van szó!

A Seuso-kincs egy római leletegyüttes, amely a kutatók szerint az időszámításunk szerinti 4. század második feléből származik. A 15 rendkívül művészen megmunkált, zömében aranyozott díszítésű ezüstedény együttes az egyik legjelentősebb késő-órkori műkincsnek számít. A 15 közül 7-et vásárolt meg a magyar kormány, és ennyi került most Magyarországra.

Az ezüstartyákat 1600 éveseknek vélik, és a római kor ötvösművészeti remekeinek tartják valamennyit.

A rejtélyes polgárdi ház, melynek egykori tulajdonosa megtalálta a kincseket

Az eredeti tulajdonosuk egy valószínűleg germán származású gazdag római arisztokrata, Seuso volt, aki a császártól kaphatta a tárgyakat nászajándékba. A mai Dunántúlt időszámításunk előtt 12-ben foglalták el a Római Birodalom csapatai. Az akkor még nagyobb kiterjedésű, partjain ingoványos Lacus Pelso (mai nevén Balaton) mentén élt a mai Polgárdi szőlőhegyén Seuso (Sevso). Nevét a legbecsebb mőtárgy, a kilenc kilogrammos Seuso-tál állatos jeleneteket tartalmazó medalionjának köriratában is feltüntették. Ugyanitt látható egy, a Balatonra emlékeztető formájú minta is, rajta a tó latin nevével: Pelso.

A felbecsülhetetlen értékű ókori ezüstartet valószínűleg kincsvadászok ásták ki az 1970-es években Polgárdi közelében, hogy aztán aprópénzért egyenként eladogassák. A történetét titkok övezik, és ha a régészeti rejtélyt sikerül is megfejteni, a kincs történetében örökre maradnak fehér foltok.

Mindenesetre 1975-ben vagy 1976-ban egy Sümegh József nevű férfiről azt beszélték Polgárdiban, hogy hatalmas színezüst kancsókat, tálakat talált. Sümegh holttestét 1980-ban a család pincéjében találták meg felakasztva, közel a Nemzetiben őrzött állvány lelőhelyéhez. A nyomozás szerint öngyilkos lett, de ezt a falubeliek kételkedve fogadták.

A kincset utolsó ismert tulajdonosai többször is megpróbálták értékesíteni, de a bizonytalan jogi helyzet miatt ez nem volt lehetséges.

Tudod-e?

A mai Vajdaság területén különösen Mitrován (Sremska Mitrovica) maradtak nagy számban jelentős római kori leletek. A város a római korban érte el virágkorát, amikor Sirmium néven az i. e. 1. században fejlett városként jegyezték. A város később az egész pannon térség kereskedelmi központjává vált. Itt, vagy a környéken született Traianus, Aurelianus és Maximilianus császár. Fejlődésének csúcspontján volt császári palotája, amfiteátruma, pénzverdéje, színháza, számos temploma, fürdője, palotája és pompás villája. A császári palota, a lóversenypálya, a kikövezett utcák, a vízvezeték- és csatornahálózat, fűtésrendszere azt bizonyítja, hogy az egykori lakók bizony nem szenvedtek hiányt semmiben. Ezután jöttek a hunok, a keleti gótok, gepidák, az avarok, akikkel együtt érkeztek a szlávok, majd a honfoglaló magyarok...

A Seuso-kincsek közül a legbecsebb mőtárgy, a kilenc kilogrammos tál

Seusónak volt egy palotája a Balaton környékén – feltehetően ugyanaz az épület, amelynek a romjait Szabadbattyán határában 1993-ban megtalálták és feltárták, és ahol a régészek egy, a Seuso-kincshez illeszkedő állványt találtak.

A kincs eredetéről ennek ellenére nem lehet biztosat tudni, Magyarország mellett Libanon és Horvátország is magának követelte. A magyar álláspont szerint a kincset Magyarország területén találták meg az 1970-es években, és az a magyar állam tulajdonát képezi, jótalanul szállították külföldre.

Római kori pannóniai városok

Városfal, kövezett utcák, vízvezeték és csatornahálózat, közigazgatási és vallási intézmények székházai, közfürdők, vásárcsarnok, iskola és az amfiteátrum a városi életmód nélkülözhetetlen elemei voltak. Minden város títusterv szerint épült: azonos elv szerint tűzték ki utcahálózatát, építették ki központjában a fórumot, fürdőt és vásárcsarnokot. A lakóházak berendezése is a római igényeket tükrözte: folyóvíz, vízellátásos WC, üvegezett ablakok, központi fűtés. Ezért érezte otthon magát Pannónia városaiban a hivatalos küldetésben járó állami tisztviselő, kereskedő.

A birodalom Pannónia provinciájában 25 város épült, közülük a legnevesebbek: Savaria–Szombathely, Óbuda–Aquincum, Tác–Gorsium, Brigetio–Szöny, Alba Regia–Székesfehérvár, Sopianae–Pécs, Scarbantia–Sopron, Arrabona–Győr.

Búza-tér a mai Mitrovicán római kori leletekkel

HOROG

POSZTERÜNKHÖZ

Visszatérnek-e a mocsári halfajok?

Ha egy élőlényt ki akarnánk pusztítani, akkor életterét kellene megszüntetnünk. A mocsári halfajokat senki se akarta kipusztítani, csupán a mocsarakat csapolták le. Ezáltal egyre inkább fogyatkoztak azok a vizek, amelyek a compónak, a széles kárásznak, a rétcsíknak, a lápi pócnak... adtak otthont. A fennmaradt állományok szigetszerűkké zsugorodtak, és ha keletkeztek is olyan vizek, ahol a szóban forgó halak új életteret nyerhettek volna, nem tudtak azokba eljutni. Amikor az ember erre ráébredt, már (majdnem) késő volt. De csak majdnem!

A kutatók lépéseket tettek annak érdekében, hogy feltérképezzék a szóban forgó halak még fellelhető állományait. Azokból bizonyos számú példányt kifognak, elvégzik szaporításukat, az ivadékokat pedig azokba a vizekbe helyezik, ahol jó életfeltételek várnak rájuk, de természetes úton terjedve nem juthatnak oda. Ezekben az új vizekben pedig nemcsak megélni, hanem szaporodni is képesek. Alaposan leegyszerűsítettük a történetet, de gyakorlatilag erről van szó.

Marad azoknak a halaknak a megismerése, amelyek már nagyapáink idejében is fogyatkozóban voltak, apáink pedig már csak magnak hagytak belőlük. Persze nem a nagyszülőkön meg a szülőkön múltott. De nem árt tudni, hogy akik most ügyködnek a mocsári fajok megmentésén, jóval fiatalabbak szüleiteknél, és nem sokkal idősebbek náluk. A halfajok leírását Harka Ákos-Sallai Zoltán Magyarország halfaunája című könyve alapján kivonatolva közöljük, a többi – mondjuk így – nálunk történik.

Rétcsík

Herman Ottó neves természettudósunk és polihistorunk Halászélet, pásztorkodás című könyvében sok teret szentel a csíkhálnak. Annak idején ugyanis a szóban forgó hallal egy egész szakma foglalkozott, nevezetesen a csíkászok. A káposztás csík pedig mindenki számára elérhető, olcsó népeledel volt. Hosszú évtizedeken át a csíkot csalihalnak használták, a kisebbekre süllőt, a nagyobbakra harcsát fogtak. A réti csík mára már annyira megritkult, hogy fokozottan védett, zsákmányolása tilos.

Ismertetőjegyek – Teste hosszan megnyúlt, izmos, oldalról kevésbé lapított. Feje és szeme kicsi, orra hosszú és kúpos, a végén lekerekített. Szája kicsi és alsó állású. Húsos ajkain összesen 10 bajuszszál található, melyek közül 6 a felső, 4 kisebb az alsó állkapcsán helyezkedik el. Rö-

Húsnapos rétcsíkiivadék

Demény Ferenc

vid hátúszójában 5–7, hasonló méretű farkalatti úszójában 5-6 elágazó sugár van. Hát- és farokúszójának széle szabályosan lekerekített. Apró pikkelyei alig észrevehetőek, nem számolhatók, de az oldalvonala teljes. Háta sötétbarna, oldalán hosszanti csíkok futnak végig, melyek közül a középső barna, a fölötte és alatta lévő pedig okkersárga. Csíkjaink közül a legnagyobb 30 centinél hosszabb is lehet.

A rétcsík fennmaradását – akárcsak más hal esetében is – a mesterséges szaporítás szavatolhatja. Ez annyiból áll, hogy a természetes folyamatot ellenőrzött, ideális körülmények között bonyolítják le, majd az ivadékokat is ilyen körülmények között nevelik.

A rétcsíkkal ezt a műveletet néhány évvel ezelőtt Demény Ferenc fiatal magyarországi halszakértő és csapata végezte el először.

Kurta baing

A kép láttán senki se kiabáljon küsz! De snecit, kauglert, böklét... se mondjon, mert a képen látható hal arra csak hasonlít, de nem az. A képen a kurta baing látható. A szokatlan név eredetével majd máskor foglalkozunk.

Ismertetőjegyek – Teste erősen megnyúlt, de vasos, oldalról kevésbé lapított, hát- és hasvonala csak enyhén ívelt. Orra rövid és tompa, a szeme nagy. Felső állású szája meglehetősen nagy, de mivel szájhátéka meredeken felfelé irányul, szájszöglete nem éri el a szem vonalát. Alsó állkapcsa kampószerűen felhajlik, szinte álarcként takarja a fej elejét. Hátúszójában 7–8, anális úszójában 11–13 elágazó sugár van. Pikkelyei aprók, könnyen lehullanak, számuk a testoldal hosszában 40–50. Oldalvonala rövid, csupán az első 7–12 pikkelyen látható. Apró hal, fejlett példányainak hossza is csak 6–8, maximum 10 cm.

A szóban forgó hallal kapcsolatban igen érdekesnek számít a történet, mely szerint a síkvidéki álló- és lassú folyású vizekben – tehát tájainkon – rendszeresnek kellene lennie. Ennek ellenére sokáig ismeretlen volt, senki sem találkozott vele. Bizonyító példányai Vajdaság területén néhány évvel ezelőtt kerültek elő, Sipos Sándor és csapata a Zenta melletti Pánában talált rá. Azóta megtalálták máshol is.

Compó

Nagyon sok népies elnevezésre hallgat ez az őshonos halunk, amely egyetlen másik felénk előforduló fajjal sem téveszthető össze.

Ismertetőjegyek. – Teste zömök, mérsékelten magas, oldalról enyhén lapított. Feje aránylag nagy, orra hosszú, a szeme kicsi. Csúcsba nyí-

A compó és a széles kárász lehalászása egy kísérleti halastavon

ló száját húsos ajkak keretezik, melyeknek szögletében egy-egy apró, a fiataloknál alig észrevehető bajusz található. Úszói lekerekítettek, a farokúszó széle enyhén homorú, a többi domborúan ívelt. Hátúszójában 8–9, farkalatti úszójában 6–8 elágazó sugár van. Pikkelyei nagyon aprók, erősen tapadnak, számuk az oldalvonalon 85–115. A hal testét vastag nyálkaréteg fedi, színe az aranyárgától a majdnem feketéig változó. Fejlett példányainak hossza 20–30, ritkán 40 cm.

A compó tartós tilalommal védett halfaj, ami azt jelenti, hogy azonnal vissza kell engedni, mégpedig a zsákmányolás helyén. Ennek ellenére ide kíváncsok azoknak a javakorabeli horgászoknak a tapasztalata, akiknek a vizek még adtak annyi compót, hogy a konyhára is jutott belőle. Ezek elmondása szerint a compó húsa párját ritkítóan ízletes. Az ízlések és a pofonok között persze vannak különbségek, de compóügynem tapasztalhatóak.

Ennek a halnak a mesterséges szaporítását a kutatók megoldották, magyarországi szakemberek közreműködésével az Újvidéki Egyetemen is elvégezték. A kísérleti tavakban végzett próbálkozások újszínű eredményesek voltak. Hogy a compóval való újrahalásítás mikor ölt nagyobb méreteket, az már pénz kérdés.

Széles kárász

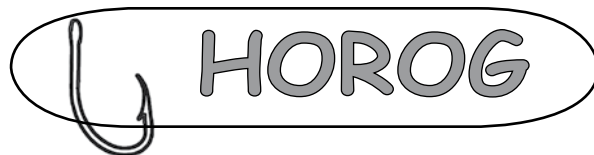

Ismertetőjegyek. – Igen magas hátú, oldalról erősen lapított hal. Homloka meredeken emelkedik, orra tompa, szája kicsi és csúcsba nyíló. Szeme nagy, de átmérője kisebb az orr hosszánál. Hátúszója körülbelül a hasúszóval egy vonalban kezdődik, a széle domborúan lekerekített, elágazó sugarainak száma 14–21. Az úszó elején lévő csonttüske hátsó oldala sűrűn fogazott, a fogak száma 25–30. Farkalatti úszójában 5–8 osztott sugár van, és elején a csonttüske ugyancsak finoman fogazott. Pikkelyei nagyok, számuk az oldalvonalon 32–35. Az egészen fiatal példányok faroknyelén – közvetlenül a farokúszó előtt – egy körbefutó fekete gyűrű látható, amelyből később csak egy folt marad, majd az idősebbeknél ez is eltűnik. Alapszíne aranyárga. Közepes méretű faj, hossza 15–25 cm, ritkán 30 centi fölött.

Hasonló faj. – Legjobban az ezüstkárász hasonlít hozzá – barnás vizekben még a színe is –, de hátúszójának széle egyenes vagy kissé homorú, és az úszó elején lévő csonttüsken csak 10–15 nagyobb fog van.

A hasonló faj említése azért fontos, mert széles kárászzal egyre nehezebb találkozunk, ugyanakkor ezüstkárászból van sok, amelyre a megtévesztésig hasonlít. Alapvető különbség: a széles kárász őshonos halunk, míg az ezüstkárász tájidegen, átgondolatlan telepítés következtében került vizeinkbe, és iszonyatosan elszaporodott. Éppen a széles kárászt, a compót és más pontyféléket kiszorította.

De a halszakértők nem hagyták ennyiben, a szélés kárász is belekerült a mocsári fajok megmentését célzó programba. Mesterséges szaporítását elvégezték, és kialakították azt a törzsszállományt, amely lehetővé teszi továbbszaporítását és újraterelítését.

Szivárványos ökle

Ismertetőjegyek. – Magas testű, oldalról erősen lapított hal, amelynek mind a háta, mind a hasa erősen ívelt. Orra rövid és tompa, szája kicsi és csúcsba nyíló. A szeme meglehetősen nagy, átmérője körülbelül megegyezik az orr hosszával. Hátúszója valamivel a hasúszók alapja mögött kezdődik, benne az elágazó sugarak száma 8–11. Farkalatti úszóját 8–10 osztott sugár támasztja. A kopolyúréstől a farokúszó tövéig egyenesen végighaladva 34–40 pikkely számolható, de az oldalvonal csak az első néhány pikkelyen követhető, aztán megszűnik. Az ivadék és a felnőtt példányok faroknyelén egyaránt egy fémes csillogású kékeszöld sáv látható, ami igen jó megkülönböztető bélyeg. Kis termetű faj, hossza 6–8 cm.

Szaporodás. – Kétévesen már ivarérett, szaporodása április végétől július elejéig tart. Az ikraszemek száma nőstényenként mindössze 40–80, alakjuk tojásdad, átmérőjük 2–3 mm. A nőstény az ikrát – az ivás idejére kifejlődő néhány cm hosszú tojócsöve segítségével – nagyobb kagylók belsejébe rakja, ahol a vízárammal bejutó spermiumok termékenyítik meg. A védett helyen fejlődő utódok csak akkor hagyják el a kagylót, amikor már önálló táplálkozásra képesek.

A szivárványos öklét, amikor még minden állóvizünkben tömeges volt, csalihalnak gyűjtötték a horgászok. Kár érte, annak megteszi más.

Lápi póc

Ismertetőjegyek. – Teste mérsékelten nyújtott, kissé zömök, oldalról lapított. Feje közepes méretű, orra rövid, hossza körülbelül megegyezik a szem átmérőjével. Szája félig felső állású, benne apró fogacskákból álló kefefogazat található. A szájháscsík enyhén fölfelé irányul, a felső állkapocs vége a szem alá ér. Hátúszója a test hátulsó részén helyezkedik el, meglehetősen hosszú, elágazó sugarainak száma 12–13, és az úszósugarak hossza hátrafelé haladva nem csökken. Anális úszója rövid, 5–6 osztott sugár számolható benne. Halaink többségétől eltérően, a farokúszója szabályosan lekerekített. Pikkelyei aránylag nagyok, és nemcsak a testet, hanem a fej hátsó részét is befedik. Átluggatott pikkelyekből álló oldalvonala nincs, de helyén egy világosabb csík húzódik, amelynek mentén 30–35 pikkely számlálható. Alapszíne barna, de a fején és a testén szabálytalanul elszórt feketés foltok láthatók. Apró termetű hal, 10 centinél nagyobbra nemigen nő.

A lápi póc igen ritka, sokáig úgy tudtuk, hogy csak a Zsavicában él, az utóbbi években azonban megtalálták, Dél-Bánátban és Északnyugat-Bácskában is. Ellenőrzött körülmények között történő szaporítását Sipos Sándor és csapata sikeresen elvégezte, a közeljövőben megismétlik.

Buzás Mihály

Mozi és színház

Valóságos kis házimozit csinálhatunk esténként egy lámpa és a két kezünk segítségével. Egy világos színű, sima faltól két-három lépésre helyezünk el egy lámpát. A két kezünket úgy tartjuk a lámpa

és a fal közé, hogy kezünk árnyéka élesen, világosan látszódjék a falon. Más lesz az eredmény, ha valakinek kövér vagy sovány keze van, és más, ha rövidke vagy hosszúak az ujjai.

Ha többen vagytok, több alakot is megjeleníthettek a falon, sőt ezek az alakok „beszélgethetnek” is egymással. Próbáljátok ki!

KUKORÉKOLÓ
KAKAS

ZERGE

KUTYA

LIBA

FARKAS

FARKAS

PÓK

EVET

ZERGE

HATTYÚ

KAKAS

KECSKE

Nehogy azt higgyétek, hogy azóta várják az emberek a húsvétot, a tavaszt, amióta fölvtették a kereszténységet! Mikor még pogányok voltak, akkor is örömmel várták a hosszú, kemény tél után a rügyfakadást. Nagy magyar költőnk, Radnóti Miklós a Pogány köszöntő című versét éppen nyolcvan évvel ezelőtt írta:

*...Megmosakodtunk! tornyok között,
fákon pihenő szélben és most
megőszült fák közt csókokkal tarkán
pogány szemekkel kitavaszkodtunk!*

*A testünket nézd! együtt fakad a
rüggyel drága hús és napbadobált
csókjaink után boldog torokkal
így, istentelenül fölsikoltunk!*

Radnóti a tavaszt, a megújulást várta, mi mindkettőt: a jó időt is, a húsvétot is, és a vízbehányó hétfőt. A víz tisztító, gyógyító és termékenységvarázsló erejébe vetett hit az alapja a vízzel kapcsolatos cselekményeknek. A lányok húsvéthétfői meglocsolása is tulajdonképpen egészség- és szépségvarázslás. A fiatalság valamikor a legnagyobb örömmel várta a húsvéthétfőt. Az egész falu kedves szórakozása volt a locsolkodás. Hogy ez hogyan történt régen, arra a húsvéthétfő régi neve is emlékeztet: a kalendáriumokba vízbevető vagy vízbehányó hétfő néven jegyezték be. Ha nem is dobálták a lányokat a vízbe, de a kúthoz hurcolták, és jól nyakon öntötték őket egy egész vödör vízzel. A lányok sikoltoztak, tetették, hogy félnek, de ki maradni a locsolásból nagy szégyent jelentett volna. Tehát ötven-hatvan évvel ezelőtt vödörrel, hideg vízzel öntözték meg a lányokat. Félték

Vízbehányó hétfő

is a hideg víztől, de szomorú lett volna az, akit senki sem öntöz meg. Az volt a népszerű lány, akit sokan meglocsoltak.

Arról, hogy manapság hogyan is történik a locsolkodás, szívesen mesélnék az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulói: a hetedikes **Terék Noémi**, **Sulc Boglárka**, a hatodikos **Vajda Adrianna**, **Pejić Martin**, **Budai Viktor**, **Karacsonyi Attila**, és az ötödikes **Szabó Károly**.

Boglárka is hasonló élmények reményében látogat el a mamájához húsvéthétfőn.

– Elmegyek húsvéthétfőn a mamámhoz – mondja Boglárka –, mert az apukám barátai máskor egész vödör vízzel locsolkodtak. Félek a hideg víztől, s így elmenekülök előlük. Az osztály fiúi tudják, hogy hol vagyok, s oda is eljönnek meglocsolni engem.

Noémi szeretettel várja a locsolkodókat, akik még locsolóverset is szoktak mondani.

– Jó, hogy eljönnek a fiúk locsolkodni – meséli Noémi –, s ilyenkor elmaradhatatlan a locsolóvers. A vége mindig az: Szabad-e locsolni? Persze beengedem a locsolkodókat, és piros tojással kínálok meg őket. Apukám még pénzt is ad nekik. A rokonokat, a szimpátiámat kaláccsal is meg vendégelem. Én sem szeretném, ha nem locsolnának meg.

Martin szeret locsolkodni, és a pénzt sem veti meg, amit ilyenkor szokott kapni.

– Szeretek locsolkodni – magyarázza Martin –, s a piros tojás mellé még pénzt is kapok a lányoktól. A mamám 500, néha 1000 dinárt is ad. Volt, hogy összegyűlt 6000 dinár. Nem költöm el hiábavalóságokra, inkább összegyűjtöm. Bringát akarok venni.

Viktor és Attila is örül, hogy mehet locsolkodni, ők is meglocsolják a lányokat, a mamákat...

– Attilával együtt megyek a lányokhoz – jelenti ki Viktor. – Jó buli lesz. Úgy terveztem, hogy nem kölnivel, hanem egy vödör vízzel locsolom meg őket. Majd megmerítem a két-folyós kútnál. Kíváncsi vagyok, hogyan reagálnak. Nem tudom, milyen tojást kapok majd, lehet, hogy a piros most elmarad, ugyanis a piros tojás a szimpátiát jelképezi.

– Kitaláltam – folytatja Attila –, hogy ha odaérünk, kérek egy pohár vizet, s azzal locsolom meg a lányt. Meglepi lesz, az biztos!

Adrianna is meglepődött, mikor a szomszédok egy vödörrel állítottak be.

– A környékbeli fiúk, a szomszédok eljöttek meglocsolni – emlékezik vissza Adri –, de mikor megláttam a vödört, kicsit megijedtem. Ahogy elmondták a locsolóverset, megkérdezték, szabad-e locsolni? – Szabad – mondtam félve. Ekkor láttam, hogy üres a vödör... Kölnivízzel locsoltak meg, én pedig megvendégeltem őket szörppel, kaláccsal.

Karcsit még nem engedik locsolkodni, de már nem hisz a nyuszimesében.

– A szüleim féltének, ezért nem engedik, hogy ocsolkodni menjek. Pedig szeretnék. Én már nem hiszem, hogy a nyuszi hozza az ajándékot, mert kilestem a szüleimet, mikor a fészekbe rakták bele a csokinyuszit, a Kindertojást... De így is szeretem a húsvétot, szeretem a főtt sonkát, tojást, amit ilyenkor fogyasztunk... – fejezi be beszélgetésüket Karcsi.

Koncz Erzsébet

RÜGYFAKADÁS

Álmos Martina rímei

*Itt a tavasz,
mindenféle virágok nyílnak,
örülök nekik, ha engem hívnak.
Én velük álmodom,
ha elhervadnak, bánkódom.
Locsolni fogom őket,
hogyan fel nőjenek.
Ez az én tervem,
ha bántják őket, nincs kegyelem.*

Molnár Rita, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Ellátogattam álmaim színházába (Képzelt történet)

Pesten élek a családommal, szegény körülmények között. Mindig az volt a vágyam, hogy színész legyek. Úgy érzem, bármire képes lennék az álmom megvalósítása érdekében. Egyszer ugyanis látni szeretném a Szivárvány Színházat.

Már a neve is csábító. Szerintem a benne lévő világ egyenesen csodás lehet. Egyelőre azzal is beérem, hogy bejussak, és egy darabot végignézhessek. De, ha már álmodunk, álmodjunk nagyot! Ott játszani, az volna csak a dicsőség! Tisztában vagyok az anyagi helyzetünkkel, de soha nem adom fel. Legbelül érzem, hogy egy napon látni fogom a díszes falakat, a bársonyszékeket, a hatalmas színpadot, a rajta sündörgő színészeket. Köztük magamat, ahogyan épp egy főszerepet játszom, a szüleim pedig az első sorban tapsolnak nekem. A fények engem követnének, a nézők engem ünnepele nének. De jó is lenne! Talán egy nap, ha kisegítek egy járőrelőt, majd azzal hálálja meg, hogy elvisz engem oda, ahová mindig is vágytam. Akkor bejutnék, szétnézhetnék, látnék egy igazi előadást, és a végén a színpadra is felhívnanak, és sírnék örömmében. A szívem biztosan majd kiesne a helyéről, és végre engem is észrevenne valaki.

Az álomok néha valósággá válnak. Bizom benne, hogy léteznek még csodák!

Kovács Dominika, 6. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Első nap a Hargitán

Ősz derekán járhatott az idő, amikor édesapám felvitt a Hargitára.

Felpakoltuk mindazt, amire szükségem lehetett: kecskét, tyúkokat, a macskát, eledelt, és így felmálháza nekiindultunk gyalogszerrel. Egy napi járás után nagy nehezen felértünk a hegy tetejére. Ott egy csöppnyi fakunyhó fogadott bennünket. Én, őszintén szólva, féltem a viskótól, ezért a macskát küldtem előre, hogy derítse fel a terepet. Mikor édesapámmal bementünk a kalyibába, egy kutya heverészett odabent. A kutyus becses neve Bolha lett. Miután szétpakoltunk apámmal, főztünk egy kiadós puliszkát. Utána egy kicsit beszélgettünk, egy kicsit iszogattunk. A borral a bátorságot is megpróbáltam magamba önteni, mert igencsak féltem... Végül az ital a fejünkbe szállt, a bátorság meg csak az inamba. Így részegen ugyan, de jobb kedvűen bevackoltuk magunkat az ágyba.

Elgondolkodtam azon, hogy milyen kalandok, szerencsétlenségek fognak történni velem az elkövetkező négy-öt hónapban. De a fáradság legyőzött elmélkedésemben, és egy jót aludtam.

Tripolszki Péter, 7. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

A fogtündér

Kiskoromban szerettem volna meglátni a fogtündért.

Mikor kiesett az első fogam, a párnám alá tettem, reggelre a fogtündér pénzt hozott a helyére. Pár hét elteltével a másik fogam is mozogni kezdett. Akkor azt eszeltem ki, hogy a kis játék tündéremet odaakasztom az ágyam fölé. Este, mikor kezdtem elálmosodni, úgy tettem, mintha aludnék, de sehogy sem jött álom a szememre. Végül egy kicsit megszunnyadtam, mikor meghallottam, hogy valaki körülöttem tevékenykedik. Felébredtem, és láttam, hogy ott repül a tündér, de sajnos nem a fogtündér volt. Okosabb volt nálam, megmozgatta a kis tündéremet, és én valójában azt láttam.

Szívesen találkozna vele egyszer, de már azt sem hiszem, hogy létezik.

Patócs Fanni, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Szent Erzsébet legendája az életemben

Egyik reggel felkeltem, és anyukám azt mondta:

- A tatád beteg, menj, látogasd meg!
- Jó – feleltem.

Mentem, megdéltem az utcán, egyszer csak odaértem a tatámhoz. Bementem a nagykapun, megálltam az ajtóban, és azt gondoltam, hogy nem fog szeretettel várni. Bementem a házba, de senki sem volt odabent. Lementem a szőlőskertbe, és a szőlő átváltozott rózsává, a tatám pedig éppen akkor jött be a hátsó kapun. Azt mondta:

- Szia, fiam. Hogy vagy?
- Szia, tata! Én jól vagyok, te hogy vagy? Anya azt mondta, beteg vagy.
- Beteg voltam, de most jobban vagyok, mert téged látlak.

Szedett egy kis szőlőt, hogy vigyem haza a többieknek, és azt mondta: – Üdvözöld a többieket otthon, és meg ne edd az egész szőlőt útközben!

Hazafelé azt gondoltam, hogy megeszek egy fürt szőlőt, de a többiit hazaviszem. Amikor hazaértem, odaadtam a szőlőt, és anyukám azt kérdezte:

- Mi van a kezdedben?
- Rózsa – feleltem.

Anyukám kivette a kezemből a rózsát.

– Szőlő volt a kezemben, csak átváltozott rózsává, mert ez egy csoda – mondtam anyukámnak.

Lázár Igor, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Sárga

*Sárgán süt a hold a fák közül a világra,
Sajtforma, kövér teste tükre a Tiszában,
Rezgő, kicsit homályos, s bogarakkal lepett,
Ki itt van majdnem alattunk, de fejünk felett.*

*Tiszta az ég, a csillagok is sárgák,
Ragyogva hullnak le néha-néha árván,
De ünnepelnek mégis, mert ajándékot kaptak:
Egy sajtzagú óriásnak éjjel hódolhatnak.*

*Boldog a világ, a csillagok ragyognak,
Nem is szeretnének most már ennél jobbat,
Tökéletes minden, tükörben látják magukat,
Duna, Tisza, Márvány-tenger felszínén mosdanak.*

*Szállnak a denevérek, baglyok és szúnyogok.
Egyetlen oka, hogy én még nem szunnyadok:
Túl gyönyörű az élet, hogy lehunyam szemem,
Nem akarom, hogy egy pillanatra ne láthassam terem!*

Virág Anna, 8. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada

Álhírek (Örkény István nyomán)

Az amerikai elnök kozmetikai szereket árul

Az amerikai elnököt rajtakapták, amint a piacon kozmetikai szereket árul. Minden pénteken kimegy a piacra, beöltözik kofának, és a családjával samponokat, balzsamokat és egyéb tisztálkodási szereket árul. Hogy ne vegyék észre, napszemüveggel és sapkával álcázza magát.

A macskákat meg lehet szólaltatni

Portugáliában egy hét éves kislány a macskájával játszott, és közben az anyukájával beszélgetett. Az anyukája egy kis szelet répát adott a cicának, és közben a lányának a nevét mondogatta. Egyszer csak meghallotta, hogy a cicája is dorombolva a kislány nevét, „nyarvogta”. Hallottak már hasonlót máshol is. Rájöttek, hogy a béta-karotin a macskának nem a bőrét táplálja, hanem a hangszálait.

Romić Márta, 8. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Igaza van **Kubina Mollinak**: „Jó gyerekek lenni.” Különösen ilyenkor, húsvét táján, mert bár lassan mesébe külditek a nyuszikát, azért még mindig jó érzéssel idézitek fel a fészekkészítés örömét, amikor gyermeki naivsággal hittétek, hogy a nyuszi hozza az ajándékot. Most már abba a korba kerültetek, amikor a húsvéthoz kötődő más szokások az öröm forrásai számotokra: a tojásfestés, locsolkodás...

És jó gyerekek lenni, mert a szülői szeretet és az otthon oltalma alatt **Bosznai Edinával** élvezhetitek a „Színes világ”-ot, **Belovai Emesével** és **Kőműves Kristóffal** együtt örülhettek a tavasznak. Kalandozhattok az álmok világában, mint **Fiser Valentin**, vagy ébren álmodozhattok, mint **Kovács Dominika**, aki egyszer biztosan híres színésznő lesz. Irodalmi hősök szerepében is nagyszerűen helytálltok, és **Duráti Ritától** azt is megtudhatjátok, hogyan válhat valaki sellővé...

Mi pedig, akik olvassuk írásaitokat, ismételten elmondhatjuk, hogy jó gyerekek lenni, olyanak, aki az élményeit, gondolatait, érzelmeit a fentiekhez hasonlóan tudja prózában vagy versben kifejezni – mindannyiunk öröme.

Az április 4-ig küldött jó írásokat a következőknek köszönöm:

Bácskertes: Fiser Valentin;

Budiszava: Balla Szabolcs, Barna Sára Dávid, Tamás Gabriella;

Csantavér: Anity Klaudiva, Csikós Emese, Fehér Melitta, Hatala Tünde, Ladányi Zsombor, Mecserik Vivien, Nagy Torma Adrián, Patócs Fanni, Sinkovics Eleonóra, Sinkovics Ildikó, Vörös Friderika és Vörös Júlia;

Magyarkanizsa: Bicskei Krisztián, Dencs Ágnes, Forgács Alexandra, Kenyeres Jázmin, Pósa Martin és Sárkány Klaudiva; Rajzot küldött: Pósa Martin;

Óbecse, Zdravko Gložanski iskola: Belovai Emese, Kovács Rihárd, Papp Dániel, Radics Nikoletta és Živković Loretta;

Péterréve: Fekete Emese (3 írás);

Szabadka, Jovan Jovanić Zmaj iskola: Dékány Máté, Kávai Rita; Rajzot küldött: Csonka Anikó, Dékány Máté, Fehér Noémi, Kávai Rita, Kovács Szuzana, Sipraga Lúna és Spasić Nikola;

Újvidék, József Attila iskola: Novák Dominik Alex, Pece Anderla Rita és Fodor Izabella.

A lányoknak sok locsolót, a fiúknak sok hímes tojást, és mindannyiunknak családi körben eltöltött, szép húsvéti ünnepeket kívánok. Remélem, lesznek olyan élményeitek, amelyeket érdemes írásban is megörökíteni.

Tomán Mária

A krajcárok története Móricz nyomán – a fiú szemével

Mindenki életében eljön a nap, amikor tiszta szívéből tud nevetni. Nem számít, gazdag-e vagy szegény. Így volt ez velem is!

A gépműhelyben dolgozott édesapám, és a ruhája mindig olajos, foltos volt. Szegény anyám nagyon keservesen szedte össze a pénzt a szappanra, amivel az inget kellett volna kimosnia. Hihetetlen, de a szerencsétlenségünkön is nevetni tudott. Tudott? Szerintem csak engem akart vidítani, ne érezzem egy kicsit sem, hogy a szegénység a házukra nyomta bélyegét. Betegen, fáradtan volt ereje, hogy engem boldoggá tegyen. Megnevette, én csacsi pedig, hogy vigyorogtam a viccein, ami így visszagondolva is, inkább siralmas volt, mint érdekes. Neki mégis sikerült a lehetetlen, azt a fránya hét krajcárt előkaparta. Mit a fiókból, mit az almáriumból, egyet-kettőt a zsebekből. Még az én zsebemben is keresgélt, csak hogy terelje a figyelmemet. Úgy beszélt a krajcárokhoz, mintha elven emberek lettek volna. Még verset is énekeltünk nekik. A csigabigás verset. Úgy lestem, hátha erre tényleg elő fog gurulni egy krajcár. Keserves élet volt az, mégis boldogan éltem meg. Olyan szegények voltunk ekkor, hogy egy koldus, aki napról napra kéregetésből élt, ő adta az utolsó krajcárt édesanyámnak, hogy megvehesse a szappant. Egy délutánunk ráment, hogy összeszedjük a pénzt. Nevettünk és neveltünk, mert, mikor együtt volt a pénz, csak akkor jöttünk rá, hogy fényességet nem tudtunk varázsolni, hiszen nem volt mivel, sem miből, ha pedig nem volt fény, nem láthattunk, és a lámpaolajat sem adták ingyen a boltban.

Nagyon „jót” neveltünk. A fuldoklásáig nevetett az én drága édesanyám.

Pásztor Krisztián, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

Sellő voltam

Úgy kezdődött ez, hogy amikor a vízhez értem, mindig sellővé változtam. A sellők megláttak, és rögtön tudták, hogy én vagyok, aki fel fogja őket szabadítani a gonosz átka alól. Azt mondták, én vagyok Anasztázia, a felszabadító. Sajnos épp akkor toppant be Rászputyin, a gonosz király. Azt mondta: „A királynő hívát!” Én nem mentem oda, hanem inkább Dániel királyfihoz siettem, hogy elmondjam mindezt. Ő azt hitte, azt akarom, hogy adjon egy koronát. Adott is egy kristállyal borított koronát, és így változtam a tengerek hercegnőjévé. Sőt, még igazi uszonyom is lett. Ennek a koronának varázsereje volt, csak az vehette fel, aki a sellők megmentőjének bizonyult, és a legfontosabb az volt, hogy a neve Anasztázia legyen. Az én nevem pont ez volt. Ez a korona segített legyőzni Rászputyint és Urszulát, a gonosz királyt és királynőt. Így lett Dániel király azért, mert én elfogadtam azt a szerepet, hogy királynő legyek. Gyönyörű királyi ruhánk volt, és éveken át uralkodtunk az óceánon.

Néha-néha visszajárok, és a nép boldogan vár.

Duráti Rita, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Egy kamaszlány gondolatai

Lehet, hogy nehéz elképzelni, vagy mégsem, de elgondolkodtatok-e már azon, hogy mi lenne, ha egy könyvet írnátok? Szerintem a többség válasza nem, mert úgy gondolják, hogy hülyeség, unalmas, és ami a leggyakoribb, az, hogy nem szeretnek olvasni. Ez elég nagy baj. A mai világban az emberek már nem szeretnek olvasni. Bár én fiatal lány vagyok, most mégis elmondom azt, ami a véleményem az olvasásról és írásról.

Nos, tudjátok, a lányok nagy része lányos dolgokat csinál: babázik, sminkel, rajzol, játszik a számítógépen stb. Akadnak jószívek olyanok is, akik szeretik a fiús játékokat. Én nem ilyen vagyok. Valamikor régen én is babáztam, sminkeltem, rajzoltam. Van egy bátyám, Benkő, aki kedves, vicces és profi dobos. Vele kiskoromban sokat játszottam a számítógépen, és viccelődtem. Úgyszintén a nővéremmel, Lillával. A gépen volt egy játék, azon egy karakter, amely a kedvencem volt. Harcoltam vele, jó sokat, küldetések végeztem el vele, szépitgettem, erősítettem. Sokszor csak róla ábrándoztam, rengetegszer lerajzoltam, sőt el is képzelttem, hogy én vagyok ő, vagy hogy én például valami vadász vagyok. Rengeteg elmélkedés után, úgy döntöttem, könyvet írok róla. Azt akartam, hogy legyen benne harc, bátorság, barátság, vicc, és persze szerelem is. Elképzeltem, hogy mennyi, de mennyi lány ábrándozik arról, hogy ő is harcos lehetne. Talán ez másoknak hülyeség, de csak gondoljatok bele. Néha az is megfordul a fejemben, miért is ne lennék író, mivel az még nincs a mi családunkban.

Egyelőre még nem vagyok író, csak egy tinédzser, aki már elkezdett írni egy könyvet. Egy nap bebizonyítom, hogy valójában mire képes egy kamaszlány.

Könyves Fanni, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Hogyan lettem a fekete sereg vitéze?

Kiskoromban történt velem, hogy a barátaimmal kinn az út mentém kardoztunk, mikor egy sereget pillantottam meg. Mátyás király serege volt. Egy vitéz odalépett hozzám, és megragadott, de én nem hagytam magam. Mellkason rúgtam, hogy majdnem szörnyethalt. Mátyás erre felfigyelt, és megszólított:

– Mi akarsz lenni? – kérdezte.

– A haza védelmezője! – feleletem, és lekezeltünk. Ő erre egy igazi kardot nyomott a kezembe.

– Velünk jössz! – parancsolta.

Estefelé beértünk a Budai vár falai közé. Másnap már a kiképzés vette kezdetét. Hosszú távfutások a réten, a kard csiszolása és használata, valamint a lovaglás volt tervben. Este az izgalomtól nem tudtam elaludni, ezért úgy döntöttem, hogy gyakorolni fogok. Megfogtam a buzogányt, és a szalmabábok fejét, mint a szél a rossz vaskaput, úgy kezdtem el csapkodni. Az uralkodó éppen arra járt, és észrevett. Tapcsolni kezdett. Ijedtemben a babák mögé rejtettem a buzogányt. A király ezt látván kinevezett a legkisebb katonájának, majd sok sikeres csata megvívása után a hadsereg vezetője lettem.

Bódi Konrád, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Ismerd meg jobban önmagad!

Mindannyiunknak vannak félelmei, amelyek az idő múlásával erősödnek vagy gyengülnek. Ezt a negatív érzelmet kiválthatják meghatározott dolgok, helyzetek vagy történések. A teszt segít felmérni, mennyire vagy hajlamos a félelemre.

A következőképpen pontozz:

a válaszok: 3 pont – b válaszok: 2 pont
c válaszok: 1 pont – d válaszok: 0 pont

1. Mennyire félsz a sötétben?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

2. Szorongsz, ha mások előtt kell enned?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

3. Rettegsz a villámlástól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

4. Vízolyogsz a kutyáktól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

5. Iszonyodsz a kórházaktól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

6. Borzongsz, ha zsúfolt üzletbe kell belépned?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

7. Szorongsz attól, hogy mit gondolsz rólad a környezeted?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

8. Félsz a magaslatoktól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

9. Iszonyodsz a portól, a piszoktól, a koszos dolgoktól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

10. Rettegsz a pókoktól, rovaroktól?

- a) Rettenetesen.
- b) Nagyon.
- c) Kicsit.
- d) Egyáltalán nem.

Értékelés

25 pont felett: A negatív

Ha a pontszámaid egyenesen oszlanak el a kérdések között, az az úgynevezett „diffúz félelemre” utal, míg ha a d és az a válaszok váltakoznak, akkor főleg fóbiákra vagy hajlamos, sokan ezért iszonyodnak például a tömegektől, a bezártságtól vagy a magasságtól. A diffúz félelem miatt viszont állandó a rosszra számítás, a veszélyérzet, emiatt folyamatos készenlét jellemző.

15–24 pont: Az óvatos

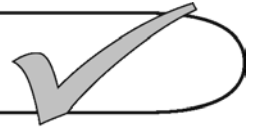
Te a világot veszélyes helynek gondolod, emiatt általában óvatos vagy, időnként szorongó és aggodalmaskodó. Érzékeny vagy, könnyen meg lehet bántani, és előfordul, hogy csak azért nem vágysz bele valamibe, amire vágysz, mert félsz a kellemetlen következményektől.

6–14 pont: A tökéletes

Te is irtózol bizonyos dolgoktól, élethelyzetektől – akár valóságos veszélyek, akár nem –, ez a félelmi szint viszonylag állandó és jól kezelhető. Ez a tartomány számít közepesnek, szokásosnak.

5 pont alatt: A bátor

Te vakmerő vagy és magabiztos, nem ismered a félelmet, bármit bevállalsz. Ez egyrészt irigylésre méltó, másrészt viszont nem árt, ha nagyobb megértést tanúsítasz az ijedősebb emberekkel szemben.

Milyennek látnak a barátaid?

Életünk legnagyobb részét emberek között töltjük. Iskolában, munkahelyen, a városban közlekedve, szomszédokkal szóba elegyedve. Van, aki elemében érzi magát ilyenkor, más inkább szeret túlesni rajta. Egyesek minden társaságban közkedveltek, feltalálják magukat, másoknak szinte kényszerű a társasági élet. Te melyik csoportba tartozol?

1. Melyik a kedvenc napszakod?

- a) A délelőtt. (2 pont)
- b) A délután és az este. (4 pont)
- c) Az éjszaka. (6 pont)

2. Hogyan sétálsz az utcán?

- a) Gyorsan, nagy lépésekkel. (6 pont)
- b) Gyorsan, kicsi, szapora léptekkel. (4 pont)
- c) Nem túl gyorsan, felemelt fejjel, hogy közben lássam a világot. (7 pont)
- d) Nem túl gyorsan, közben a lábam elé nézek. (2 pont)
- e) Lassan. (1 pont)

3. Hogyan beszélgetsz?

- a) Karjaidat magad előtt összefonva. (4 pont)
- b) Leeresztett karral. (2 pont)
- c) Egyik vagy mindkét kezed a csípődön. (5 pont)
- d) A partneredet lökdösvé, böködve. (7 pont)
- e) Füledet, hajadat pödörgetve. (6 pont)

4. Hogyan ülsz, amikor pihensz?

- a) Behajlított, szorosan összezárt térdekkkel. (4 pont)

- b) Keresztbetett lábbal. (6 pont)

- c) Magad előtt kinyújtott lábakkal. (2 pont)

- d) Magad alá húzott lábaidon térdelsz. (1 pont)

5. Hogyan reagálsz, ha valami igazán vicceset hallasz?

- a) Hatalmas, hangos nevetéssel. (6 pont)
- b) Nem túl hangos nevetéssel. (4 pont)
- c) Kuncogással. (3 pont)
- d) Halványan elmosolyodsz. (5 pont)

6. Mit teszel, amikor megérkezel egy buliba?

- a) Igyekszel minél látványosabban megérkezni, hogy mindenki észrevegyen. (6 pont)
- b) Keresel valakit, akit ismersz. (4 pont)
- c) Igyekszel feltűnés nélkül érkezni, és észrevétlenül maradni. (2 pont)

7. Éppen tanulsz, nagyon koncentrálsz valamire, amikor félbeszakítanak. Hogyan reagálsz?

- a) Semmi baj. Legalább pihensz egy kicsit. (6 pont)
- b) Felcsattansz, hogy nem hagynak békén. (2 pont)
- c) Hol az egyik, hol a másik. (4 pont)

8. Melyik a kedvenc színed?

- a) Piros vagy narancssárga. (6 pont)
- b) Fekete. (7 pont)
- c) Sárga vagy világoskék. (5 pont)
- d) Zöld. (4 pont)
- e) Sötétkék vagy lila. (3 pont)
- f) Fehér. (2 pont)
- g) Barna vagy szürke. (1 pont)

9. Hogyan fekszel este az ágyban, az elalvás előtti pillanatokban?

- a) A hátadon, kinyújtóztatva. (7 pont)
- b) A hasadon, arccal lefelé. (6 pont)
- c) Az oldaladon, lábaidat enyhén felhúzva. (4 pont)
- d) Kezed a fejed alatt. (2 pont)
- e) A takarót a fejedre húzva. (1 pont)

10. Gyakran álmodod, hogy:

- a) Leesel valahonnan. (4 pont)
- b) Veszekedsz, harcolsz. (2 pont)
- c) Valakit vagy valamit keresel. (3 pont)
- d) Repülsz vagy lebegsz. (5 pont)
- e) Nem szoktál álmodni. (6 pont)
- f) Az álmaid többnyire kellemesek. (1 pont)

60 pont felett:

A többi ember némi óvatossággal közelít hozzád. Kicsit hiúnak és énközpontúnak tűnsz mások szemében, olyannak, aki domináns szerepre törekszik. Sokan csodálnak is ezért, szeretnének hasonlítani rád, de nem mindig bíznak benned. Nem mindenki akar túl közeli viszonyba keveredni veled.

51 és 60 pont között:

Izgalmas, sokoldalú, meglehetősen impulzív ember benyomását kelted másokban. Jó vezetőnek tűnsz, mert gyorsan hozol döntéseket, ha nem is mindig a legmegfelelőbbeket. Merész vagy és kalandkereső, aki mindent szívesen kipróbálna egyszer. Azok kedvelnek,

akik szeretik az izgalmakat és a mozgalmasságot.

41 és 50 pont között:

A legtöbben friss, élénk, barátságos és szórakoztató személynek tartanak, aki ugyanakkor megbízható is, mert két lábbal a földön jár. Könnyen kerülsz a társaság középpontjába, de jó érzékkel ügyelsz arra, hogy túlságosan azért ne dominálj. Empatikus, együttérző barátnak tartanak, olyannak, aki mindig fel tudja vidítani az embert.

31 és 40 pont között:

Érzékeny, figyelmes, óvatos és praktikus ember benyomását

kelted a többiekben. Okosnak, tehetségesnek, de visszahúzódnak látnak. Úgy érzik, nem barátkozol könnyen és gyorsan, de a meglévő barátaidhoz nagyon hűséges vagy, és tőlük is ezt várod. Nem könnyen szakítasz valakivel, de, ha megbántanak, vagy a bizalmad megrendült, azt sem könnyű helyrehozni.

21 és 30 pont között:

A többi ember alapos, bár egy kissé talán túl sokat aggodalmaskodó és pepecselő személyiségnek tart. Tudják, hogy nagyon gondos és óvatos vagy, de

sok ember számára egy kicsit lassú is. Mindenki meglepődne, ha egyszer valamit indulatból vagy egy hirtelen ötlettől vezérelve tennél. Inkább olyannak ismernek, aki először minden eshetőséget végiggondol, azután inkább mégsem megy bele a dologba.

21 pont alatt:

A többi ember félénknek, tartózkodónak, és egy kissé határozatlannak talál. Olyannak, aki nem szeret döntést hozni, jólesik neki, ha gondoskodnak róla, és nem szívesen folyik bele a társasági életbe. Szorongónak látnak, aki még a legapróbb dolgokon is képes idegeskedni.

Értékelés

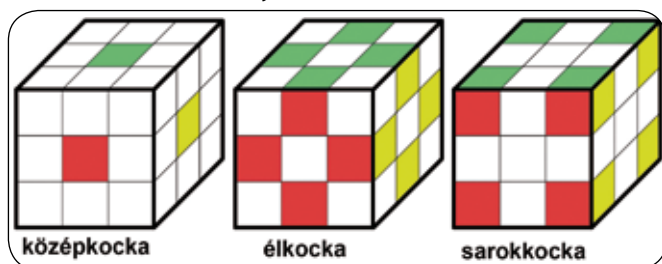
Megfejthető a bűvös kocka!

Egy kis segítség azoknak, akik kézbe veszik Rubik Ernő 39 éves találmányát, de ezzel nem elégszenek meg, hanem megpróbálják kirakni

A Rubik-kocka nem egy egyszerű játék, nem egy egyszerű szórakozás, annál több. Az egész világon ismert, forgatásából versenyeket rendeznek, világbajnokságokat szerveznek. Feltalálója, Rubik Ernő gumiszalaggal majd mágnessel is próbálkozott, de egyik sem vált be. Végül megalkotta a bűvös kocka modelljét. Az elemeket olyan alakúra alakította ki, hogy azok egymásba kapaszkodnak, az egyes lapok középső kockái egy központi rugós elem segítségével, egy-egy tengely körül elforgathatóak. A bűvös kocka (más néven Rubik-kocka) egy mechanikus, térbeli, hat különböző színből álló, készségfejlesztő logikai játék. A cél, hogy a kocka minden oldalán azonos színű elemek legyenek – ezt legtöbben tudják. Azt pedig már csak kevesen, hogy több mint 43 trillió kombinációjú keverés hozható létre. Jövőre, 2015-ben lesz 40 éve, hogy a magyarországi feltalálója bejelentette, szabadalmaztatta. Világszerte készülnek születésnapjának megünneplésére. Vidékeinken kevés olyan háztartás van, ahol legalább egy Rubik-kockát ne találunk, de ha még sincs, a kínai üzletekben beszerezhető. Más szóval: úgy gondoljuk, elérkezett az ideje, hogy megtanuljuk a kirakását. Segítséget Törőcsik László elektrotechnikus, az Újvidéki Televízió munkatársa ad, aki már 1975-ben is kézbe vette az elbűvölő kockát.

Mit kell tudni?

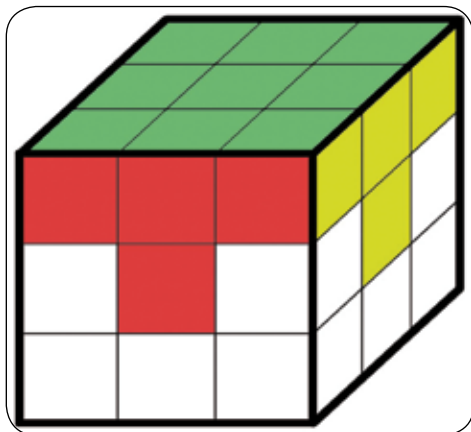
A Rubik-kocka három fajta elemből áll:

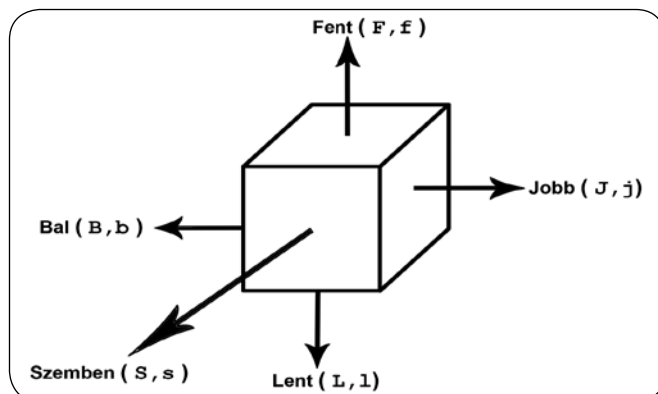
A középkockákat nem lehet elmozdítani, ezért minden oldal színét a középkocka színe határozza meg.

Először a felső réteget kell kirakni. Nemcsak a réteg teteje kell, hogy egyszínű legyen, hanem az oldalszíneknek is egyezniük kell a megfelelő középkocka színével. Elkezdjük az egyik sarokkal, és sorra helyrerakjuk a többi kockát. Néha valamelyik összerakott sort ideiglenesen felfordítani kell, hogy beillesszünk egy másik kockát, utána azt a sort visszafordítjuk a helyére.

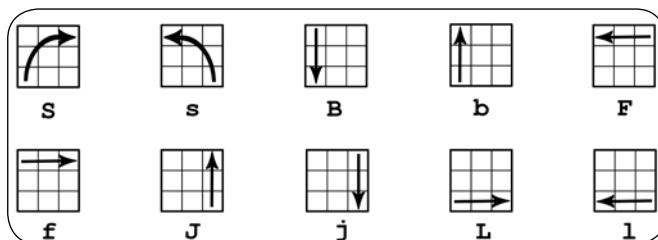
Az összerakott felső réteggel a kocka így néz ki:

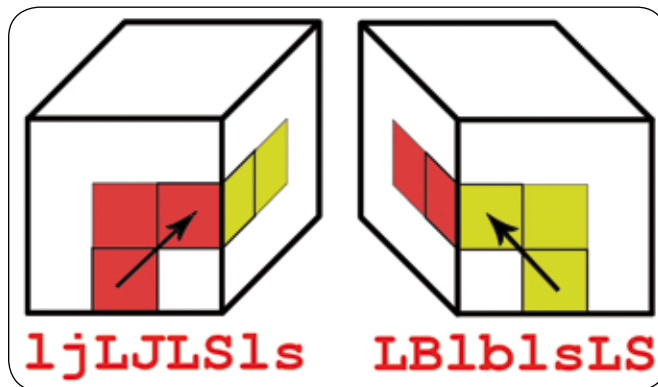
A továbbhaladáshoz néhány alapvető szabályhoz kell tartanunk magunkat. A legfontosabb, hogy a bűvös kockát, mint egészet, ne forgassuk a térben, hanem csak a rétegeit mozgassuk. Ha tehát kiválasztunk egy oldalt szembenek, az a művelet végéig felénk kell, hogy nézzen. Megjelöljük a kocka oldalait:

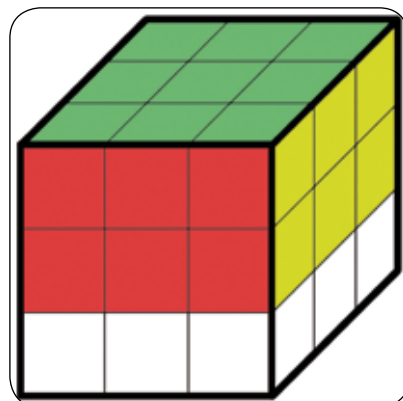
Mindegyik oldalt elforgathatjuk az óramutató járásával megegyező irányba (nagybetű), vagy ellenkezőleg (kisbetű):

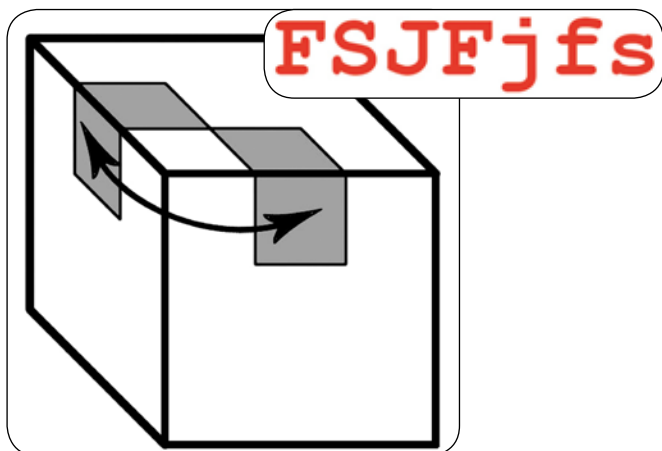
A középső réteg összerakásakor a Rubik-kockát tartsuk úgy, hogy a már kész réteg felfelé nézzen. Négy élkockát kell beilleszteni. Megkeressük a megfelelőt az alsó sorban, és azt addig forgatjuk, amíg a lap színe megegyezik a felette levő középkocka színével. A beillesztés mehet jobbra vagy balra:

Ha valamelyik élkocka a helyén van, de meg van fordítva, akkor bedobunk egy akármelyiket az alsó sorból, ezzel az lekerül az alsó sorba. Utána, megfelelő irányítással visszahelyezzük a helyére. Most már a középső réteg is rendezett:

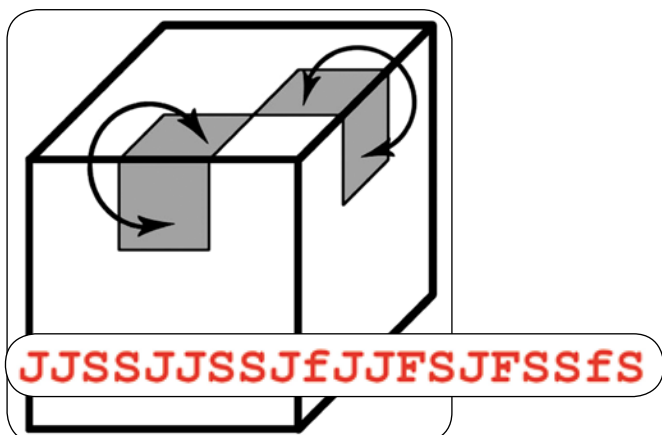

Az utolsó réteget az élkockákkal kezdjük úgy, hogy legelőször a helyére illesszük őket. A bűvöskockát úgy fordítjuk el, hogy a még tarka oldal fölfelé kerüljön. A felső réteget addig forgatjuk, hogy egy vagy több élkocka a helyére kerüljön (a színhelyesség egyelőre nem fontos). Az egész kockát úgy tartjuk magunk előtt, hogy a két élkocka, amelyeket fel kell cserélni, a térben pontosan úgy álljon, ahogy a képen, és elvégezzük a következő csavargatásokat:

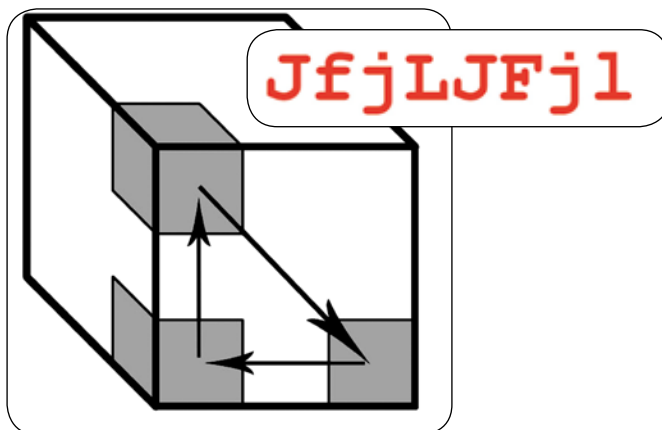

Ha több mint két élkocka nincs a helyén, akkor a műveletet többször meg kell ismételni. Vigyázzunk, hogy a két felcserélendő él mindig a képnek megfelelő helyen álljon a térben.

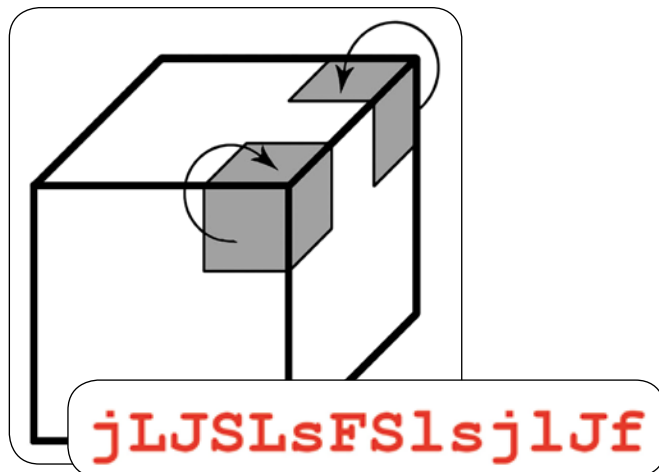
Most az élék színhelye van soron, vagyis helyben kell megfordítani őket. Találjunk két ilyen élkockát, és az egész kocka elforgatásával legyenek a képen látható helyen, majd végezzük el a következő műveletet:

Ezt a műveletsort is többször meg kell ismételni, ha három vagy mind a négy él meg kell fordítani. Ha mindent jól csináltunk, akkor az utolsó rétegen kirajzolódik az egyszínű kereszt az élékből.

A végére maradtak a sarokkockák. Először helyrerakjuk őket, nem figyelünk a színhelyességre. Keresünk egy sarkot, amelyik a helyén van, és úgy irányítjuk az egész kockát, hogy az az elülső lapon a jobb felső sarokban legyen. A következő művelet a többi sarkot az óramutató irányában rotálja:

Ha még mindig nincs a helyén minden sarok, akkor megismételjük a műveletet. (Vigyázzunk, hogy ne forgassuk el az egész kockát!)

Ha egy sarokkocka sem volt a művelet előtt a helyén, akkor az egész kockát úgy mozgatjuk el, hogy egy művelettel egy sarok a helyére kerüljön. Ezután ezt a sarokot helyezzük a jobb felső pozícióra (az egész kockát mozgatva), és egyszer vagy kétszer elvégezzük a műveletet.

Most már mindegyik sarok a helyén kellene, hogy legyen, csak el kell forgatni őket, hogy a színek egyezzenek a középkocka színével. Egyszerre két sarokt tudunk megfordítani, amelyeket a felső lap jobb szélére állítunk be.

Ez a műveletsor az elülső sarokot az óramutató irányába, a hátsót pedig ellenkezőleg fordítja el a sarkuktól nézve. E műveletsort is többször meg kell ismételni, ha három vagy mind a négy sarok el volt fordítva. Ha a két rosszul irányított sarok átlósan helyezkedik el, akkor egy művelettel egyet helyrefordítunk, a mellette levőt elrontjuk, de most a két megfordítandó sarok egymás mellett lesz.

...és a Rubik-kocka meg van fejtve!

Ha a második vagy a harmadik réteg összerakásának műveletsora után a kocka tarkább lett, akkor sajnos hiba csúszott a forgatásokba, és újra kell kezdeni az egészet, előről.

Egy jó tanács: először az első réteg megoldását gyakoroljátok be. Utána a kocka helyes tartására összpontosítsatok (az elülső oldal mindig felétek nézzen)! Az oldalak elforgatása különböző irányokba is robotmunka, de el kell végezni a biztos siker érdekében.

Ezzel a módszerrel némi (inkább sok) gyakorlás után a Rubik-kockát két-három perc alatt össze lehet rakni.

Sok sikert!

T. L.

A világhálón is megpróbálkozhatsz a megfejtéssel:
www.coolmath-games.com/0-rubikscube

Miért késett?

- Miért késtel el, Jancsika? - kérdezi a gyereket a tanító néni.
- Elaludt a kakukk az órában - mentegetőzik Jancsi.

Hónapok

- Melyik a legrövidebb hónap? - kérdezi a tanító néni.
- A május - válaszol Pistike.
- Hogyhogy?
- Mert csak öt betű!

Építkezés

- Nem lesz nagyon vékony ez a fal? - kérdezi a tulajdonos az építésvezetőt.
- Dehogy, uram! Erre még tapéta is jön!

Abszolút kitartás

- Mi az abszolút kitartás?
- ?
- Addig kacsingatni a tyúkszemre, amíg az visszakacsint!

Gólya-ügy

- Mit csinál a gólya, ha fél lábon áll?
- ?
- Gondolkozik a következő lépésen!

Téli körte

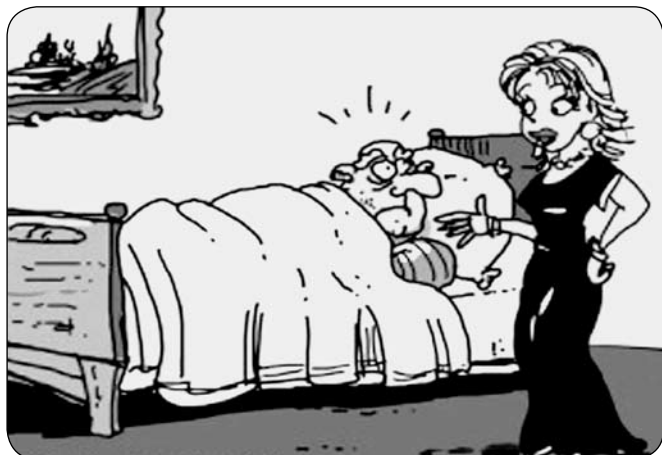
- Jean, menjen a kertbe, és szedjen nekem körtét!
- De hiszen tél van, uram?
- Nem baj. Vegyen föl télikabátot!

Disznósajt

- Jean, fejje meg a disznót!
- Minek, uram?
- Ennék egy kis disznósajtot!

Úszótanfolyam

- Hogyan tanítja a varázsló úszni a pókot?
- ?
- Hókusz, pók, ússz!

- Rosszul vagy?! Akkor nem fizetem be az e havi biztosítást

Abszolút pofátlanság

- Mi az abszolút pofátlanság?
- ?
- Megijeszteni a struccot a betonon!

Technikai zavar

- Mi az abszolút technikai zavar?
- ?
- Ha lifttel kell menni, mert nem működik a lépcső!

Kutya-ügy

- Az ideges Kovács beront az állatkereskedésbe, és rákiabál az eladóra:
- Azt mondta, hogy rendőr-kutyát ad nekem, ennek meg még szőr sincs a fején!
- Mit csodálkozik? Az a sziréna helye!

Hol lehet az asszony?

- Visszajött már a feleségem a reggeli lovaglásból? - kérdezi az újgazdag.
- Ő még nem, de a ló már rég itt van - válaszol neki a lovászmester.

Kapusok

- Tegnap láttalak - mondja egyik kapus a másiknak.
- Hol?
- A házatok kapujában.
- No és milyen voltam?

A macska feje

- Mi van a macska fején?
- ?
- Cirmos cica haj!

Denevér

- Mit csinál a denevér a mikrohullámú sütőben?
- ?
- Zenét hallgat!

- A kép pocskék, de a keret tetszik... Adok érte tízezet!

Kínai

- Hogy hívják a kínai telefonszerelőt?
- ?
- Ni Csak Ki Cseng!

Jean-vicc

- Jean, hozza a lemezvágó ollót!
- Minek, uram?
- Pléhpfát akarok vágni!

Jobb késni, mint felébredni

Dezsőke szeret sokáig ágyban lenni. Egyik reggel az órájára néz, és látja, hogy már fél nyolc van.

- Na - mondja magában -, ha tíz percen belül nem keltenek fel, el fogok késni az iskolából.

Új Bandi

Jancsika szörnyű állapotban kerül haza a játszótérről. Anyukája kétségbeesetten csapja össze a kezét:

- Te gazember, hát hogy nézel ki? Fogadni mernék, már megint verekedtetek Bandival, igaz? Most vehetek neked egy új nadrágot!

- Hát még ha Bandit látnád, mama! Az ő mamája kénytelen lesz egy új gyereket venni!

Jószívú

- Palika, mért nem adod oda a szánkódat a kistestvérednek is? - kérdi a papa.

- Már hogyan adnám oda! Felfelé mindig ő viszi!

Ha ló nincs...

Beszélő papagájt kér a vevő a madárkereskedésben. Az eladó sajnálattal közli, hogy a beszélő papagáj elfogyott, de helyette talán megteszi egy harkály.

- Harkály? Hát a harkály is tud beszélni?

- Hát beszélni éppenséggel nem tud, viszont morzejelekkel kitűnően megérteti magát.

Határeset

Az elmeorvosintézet orvosa bemegy az üres szobába, és megszólal:

– Kedves uram, most, hogy kettesben vagyunk, elárulhatja: tulajdonképpen mióta is képzeletben magát láthatatlannak?

Kutyus

A pszichiáternél új beteg jelentkezik:

– Doktor úr, állandóan kutyának érzem magam. Többnyire kínai palotapincsinek.

– Hm! hm! No, feküdjön fel a kanapéra!

– No de doktor úr, nekem nem szabad felmennem az ágyra!

Apropó!

– Holnap új életet kezdek!

– Én nem bánom, kedves barátom, de előbb add vissza nekem a két CD-t a régi életedből.

Mutatvány

Egy ember jelentkezik a jégszínházhoz.

– Mit tud csinálni?

– Megcsinálom a nyolcast.

– Ez minden? Ez a legegyszerűbb figura.

– Igen, de én egészen különleges módon csinálom a nyolcast.

– Ugyan hogyan?

– A jobb lábammal egy hatost rajzolok, a ballal pedig egy kettest!

Ejnye, ejnye!

A gyorsvonat fülkéjébe belép a kalauz, és kéri a jegyeket. Megvizsgálja egy idős hölgy feléje nyújtott jegyét, és így szól:

– Asszonyom, ez a jegy Rómába szól, a vonat azonban Bolognába tart.

Mire a hölgy felkiált:

– Ejnye, ejnye, kalauz! És mondja, gyakran előfordul, hogy a mozdonyvezető így elvételi az irányt?

Utolsó pillanatban

Orvos a beteghez:

– Remélem, tudja, hogy az utolsó pillanatban jött el hozzám?

– Olyan súlyos a helyzet, doktor úr?

– Nem, dehogyan. Még egy nap – és magától is meggyógyult volna!

Találós kérdés

– Mi a különbség az okos és a buta gyerek között?

– ?

– Az okos tudja, mi a különbség, a buta pedig megkérdezi!

Helyes poén

Az ismert zongoristához a koncert megkezdése előtt odalép egy zenerajongó, aki nem kapott jegyet.

– Annyira szeretem hallgatni az ön játékát, művész úr – mondja –, nem tudna bevinni a koncertre?

– Mindössze egy hely áll nekem is rendelkezésemre, uram – feleli a zongorista –, azt nagyon szívesen átengedem önnek.

– Nagyon szépen köszönöm!

És hol van az a hely?

– A zongoránál!

Vadnyugat

A bank pénztárosának eltört a töltőtolla a szivarzsebében, és az ingén piros folt keletkezett. A felesége elviszi a ruhadarabot a tisztítóba. A segéd sokáig nézegeti a foltot, végül így szól:

– Gratulálok, asszonyom, nem rossz lövés!

Falusi párbeszéd

– Komám, nem kell egy fél disznó?

– Nem.

– Miért nem?

– Mert feldőlne az ólban!

Hálapénz

Az orvosi vizsgálat után a skót egy kétpennys érmét ad az orvosnak. A doktor, aki sértve érzi magát az alacsony összeg miatt, megkérdezi:

– Ezt nekem vagy a nővérnek szánta?

Erre a skót:

– Mind a kettőjüknek!

A tenor és a szenvedély

A karmester az operai próbán rászól a tenorra:

– Kérem, egy kicsit több szenvedéllyel énekeljen! Ön még sohasem szeretett igazán?

– Dehogyanisnem, csak közben nem énekeltem!

Hideg

– Mikor van abszolút hideg?

– ?

– Amikor a sertésbőr táská is libabőrös lesz.

Nagyképűség

– Mi az abszolút nagyképűség?

– ?

– Ha a giliszta bejelenti, hogy horgászni megy.

Zenei analfabéta

– Ki az abszolút zenei analfabéta?

– ?

– Aki azt hiszi, hogy Verdi mindent truba-dúrban komponált.

Nem baj

– Ebből az anyagból kérem az öltönyt – mondja Kovács úr a szabónak. – Azt azonban előre kell bocsátanom, hogy csak három hónap múlva tudok fizetni.

– Nem baj, akkor is jó lesz.

– És mikor lesz kész a ruha?

– Három hónap múlva!

– Kis lokál vagyunk, ezért nem futja menő táncosnőkre!

– Mit ki nem találnak egyesek, hogy soron kívül jussonak be az orvoshoz

TARKA OLDAL

1	2		3	4	5	6		7	8	
9			10					11		
		12					13		14	
15	16					17		18		
19								20		
21			22		23		24			
		25		26			27		28	
29	30		31				32			

Keresztrejtvény

Az apa nézegeti a gyerek ellenőrzőjét. Számtan: egyes, durr egy pofon. Történelem: egyes, durr egy pofon. Ének: ötös, durr egy pofon.

- De apa, az ének ötös, miért kaptam a pofont?

- ...

A válasz a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. 995 római számmal, 10. Nehéz fém, 11. Fülesbagoly, 12. Benedek ..., 14. Közlekedési sáv, 15. Lagzi, 19. Retekdarab! 20. Majdnem poén, 21. Kemény fém (ék. h.), 23. Ábel testvére, 25. Keret, 27. Régi betűi, 29. Doktor, 31. Elindul, 32. Ütőhangszer is lehet.

Függőleges sorok: 2. De, 3. Szerb népi tánc (ék. h.), 4. Magához térő, 5. Áll alatti szalonna, 6. „M”, 7. Gyutacs része, 8. Lehúz a közepén, 9. A válasz befejező része, 12. Ebben az időben, 13. Zombor, 16. Levegő görögül, 17. Vég nélküli lián, 18. Ázsiai nemzet, 22. Kukoricaliszból készült sütemény, 23. Adnak-e neki, 24. Fordítva egri, 26. Csődör, 28. Osztrák folyó, 30. Remegni kezd.

Betűrejtvények

1	<table border="1"> <tr><td>EEE</td></tr> <tr><td>É S</td></tr> </table>	EEE	É S	2	<table border="1"> <tr><td>M</td></tr> <tr><td>GET</td></tr> </table>	M	GET	3	<table border="1"> <tr><td>EG D</td></tr> <tr><td>B</td></tr> </table>	EG D	B	4	<table border="1"> <tr><td>3,14</td></tr> <tr><td>T A</td></tr> </table>	3,14	T A
EEE															
É S															
M															
GET															
EG D															
B															
3,14															
T A															

Skandináv rejtvény (13–14.)

Rejtvényünkben egy világhírű lengyel zeneszerző nevét, eredeti írásmódban, valamint néhány ismertebb szerzeményének címét rejtettük el.

	ADRIAI ÜDÜLŐ FRANCIAORSZÁG	ODADOD PÁROSAI FORDÍTVA A FIÚ PÁRJA	ÁRNYÉKOL SZÉLHÁRFA	AZ OKOZATOK ELŐIDÉZŐI ITTRIUM	ÉHSÉG KOBALT	KEZDŐPONT	A VIZES FALON VAN		
	EURÓPAI FÁVORÁS LIBAHANG	ICUKA KIS GAZDASÁG	A HÁRSNYÁN IS VAN 4	NEM SZÜLETT GÖL KERTI NÖVÉNY	KÍNAI NÉV BÓDULAT	TORMA SZERBÜL ÉPÍTŐJÁTÉK		50	
	PORTUGÁLIA VIZZEL TISZTÍT	NAGYHATALOM	ABODY BÉLA LEHULLOTT LOMB	KIJÓN A FIZETÉSBŐL KÉN					OKOS
	FRANCIMUM TÖR	IGAZ 500							
	NEM FESZES ROMÁNIA	DÉL AJTAY ANTAL	5 T. U.	SUGÁR NŐTI KÁROLY	MOLIBDÉN	HANGTALAN ZITA LÉTEZIK			
	PARANCSOLÓJA (ÉK. F.) ÉSZAK	HARCKOCSI A 3. ISMERETLEN		ZÉRO FOSZFOR	ÉSZAK EZ	URÁN ATÚ EGYIK VÉGE			

Keresztszavak

			K	M	B			
			O	E	A			
			R	G	J			
M	A	N			N	É	N	I
É	R	C		Z		B	O	R
B	O	T	O			O	D	Ó
			L	A	S			
			Y	SZ	Á			
			A	T	G			

Próbáld a betűket kipótolni úgy, hogy értelmes szavak keletkezzenek, vízszintesen és függőlegesen is.

Mozaikrejtvény

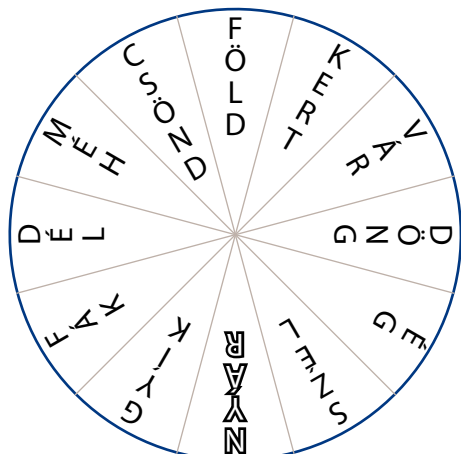
EN	BA	SZ	ER	NT
----	----	----	----	----

AP	DR	AG	ON	ND
----	----	----	----	----

LE	A	GE	AL
----	---	----	----

A fenti mozaikdarabkákat helyezd el az ábrába úgy, hogy balról jobbra folyamatosan olvasva egy mártírhalált halt magyar író, irodalmár neve és egyik művének címe alakuljon ki.

Vers, talány

Rakd a körcikkek szavait helyes sorrendbe. Szabó Lőrinc Nyár című verséből idéztünk. Hogy szól az idézet?

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kakukktojás

Az öt szó közül egyik kakukktojás. Melyik az?

GÖMB, KOCKA, HÁROMSZÖG,
HENGER, KÚP

Számjáték

1, 2, 3, 4.

	1		
			3
		3	2

A számok mindegyike csak egyszer fordulhat elő minden sorban és oszlopban, valamint a négyzetben.

A 12. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Nincsen olyan rossz, amiben valami jó ne lenne.

Betűrejtvény

1. párduc, 2. írásban és szóban, 3. félcipő, 4. halánték

Szóbetoldó

adó

Szókihúzó

ciklámen

Lógrásban

Kosztolányi Dezső: Aranysárkány

Keressd a madarat

1. gerle, 2. veréb, 3. kakukk,
4. fecske, 5. cinke

Játék a betűkkel

1. vízszintesen:

lóg, Éva, póz; függőlegesen: lép, óvó, gaz

2. vízszintesen: hit, úri, sóz;
függőlegesen: hús, író, sóz

3. vízszintesen: hab, ára, zab;
függőlegesen: ház, ara, bab

A 11. skandináv rejtvény megfejtése:

ÁPRILIS BOLONDJA, BOLONDOZÁS

Könyvjutalmat kap

Fodor Máté, Kispiac

HOROSZKÓP

Kos

Ez a hónap önbizalommal és energiával tölt fel. Végre ki mersz állni magadért, akármilyen nagyknak tűnő ellenféllel is kelljen szembenézned. A szerelemben úgy érzed, kihasználnak. Gondold végig, így van-e, ne csak a hirtelen haragodra hallgass, mert elveszítheted a párod.

Bika

Valaki valami nagyon fontosat szeretne közölni veled. Csak épp nem találja a módját. Legyél extra figyelmes, nehogy lecsússz az üzenetről. Kivételesen élvezetesebb lesznek az iskolai teendőid, leginkább az osztálytársaidnak köszönhetően. Figyelj oda a megfelelő kommunikációra, hálás leszel magadnak később!

Ikrek

Vigyázz, ha hatalmas titkot őrizgetsz, a napokban nagy az esélye, hogy kitudódjon a dolog. Inkább előzd meg a balhét, és vallj színt, mielőtt beindulna a pletykagépezet. Megeshet, hogy tisztáznod kellene egy-két dolgot egy bizonyos osztálytársaddal. A következő időszak pont megfelelő lesz, hogy megbeszéljétek mindent.

Rák

Húzd egy kicsit rövidebbre a nadrágszíjat. Ha minden pénzed elvered már a hónap elején, később olyan adósságokba keveredhetsz, amelyeket elég nehéz lesz visszaadnod. A kelleténél izgatottabb vagy valami miatt, ami hosszú távon balul sülni fog. Próbáld meg lenyugodni, és higgadt fejjel gondolkodni!

Oroszlán

Tanuld meg értékelni az élet apró örömeit, és ne csak a nagy dolgok miatt ujjongj. Hiszen, ahogy a mondás is tartja: aki a kicsit nem becsüli, az a nagyot nem érdemli. Különös figyelem összpontosul egy tanárral vagy szülővel való kapcsolatodra. Ha megütöd a megfelelő hangnemet, sok segítséget kaphatsz tőle.

Szűz

Merd magadhoz közel engedni az embereket, hidd el, hogy nem mindenki a veszteted akarja. Hatalmasat dob a hangulatodon, ha emberek vesznek körül. Bár a következő időszaknak pont nem erről kellene szólnia, te hajlamos vagy túlvállalni magad. Figyelj oda, hogy csak annyi feladatot vállalj, amennyit elbírsz!

Mérleg

Fejezd be a halogatást, és láss végre hozzá a feladataidhoz. Ha csak görgeted magad előtt a tennivalókat, egy idő után maguk alá temetnek téged. Jobban jársz, ha nem sieted el a dolgokat, és a komoly döntésekkel vársz egy kicsit. Előfordulhat, hogy még nem vagy tisztában egy-két lényeges infóval.

Skorpió

Kicsit elveszettnek érzed magad, mind a suliban, mind a magánéletedben. Add ki magadból az érzéseidet, hogy könnyebben megoldhasd a problémádat. Most megmutathatod, hogy nem vagy olyan félős, mint amilyennek néha látszol. Készülj fel a dicséretre, amit a teljesítményedért kapsz!

Nyilas

Ideje, hogy adakozz egy kicsit. Nem feltétlenül pénzzel. Egy kis segítséggel vagy egy kedves szóval is megteheted ezt. Központi szerepet kapsz a társaságban, ugyanis meglepően jó ötleteid vannak, ráadásul nem félsz felvállalni őket. De ne lepődj meg, ha susmusolnak majd a hátad mögött emiatt.

Bak

Ha a kákán is a csomót keresed, ne lepődj meg, ha a környezetednek teljesen eleje lesz belőled. Te sem vagy tökéletes, úgyhogy ezt mástól sem várhatod el. Képtelen vagy dönteni, melyiket válaszd a felkínálkozó lehetőségek közül, mert minden megoldás tetszik. A megérzéseid sosem hagynak cserben, hallgass rájuk!

Vízöntő

Jobban teszed, ha lehiggadsz, és nem rohansz fejjel a falnak! Használd az eszedet, mérlegelj alaposan, mielőtt felelőtlen döntést hoznál. Olyan pontosan és hatékonyan végzed a munkád, mint egy gép. Ne lepődj meg, ha páran a segítségedet kérik. Inkább legyél jószívú!

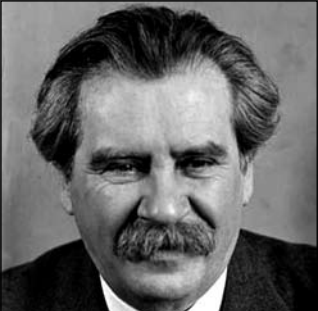
Halak

A panaszkodással az égvilágon semmire sem mérsz, csak arra jó, hogy felidegesítsd magad. Nézd az élet derús oldalát, és ne pörögj állandóan a negatív élményeken. Minél több időt töltesz az emberek társaságában, annál több energiát és inspirációt kapsz. A kötelező feladatok mellett figyelj oda a kapcsolódásra is!

Óriásrejtvény

Rejtvényünkben két magyar író nevét és műveiknek címét találd.

	GRAVIROZTA	ILYEN BÜTOR IS VAN (ÉK.H.)	FÉRFI-NÉV	CÁRI RENDELET	ILYEN UNOKA IS VAN	ÉRETTE TESZ	
	„ESZ”	ORÓKOS VÁNDOR	ÉREZ BETŪI	EME	IRIGY BETŪI	O. E.	
	FRANCIA FOLYÓ			HARAG VEGE NEMET FOLYÓ		NEM MÖGÉ	
	FELIDÉZI A MŰLTAT ROSSZ SZERBŪL					MESSZIRE	
						NŐI NÉV	
BELGIUM	CSENDES	VÁZ BETŪI	ZAMBIA	50	KEMÉNYÍTI A FONALAT		
LÖBETEG-SÉG			NÉVELŐ	NEPI HOSSZ-MÉRTÉK	OXIGÉN		
		ADY MŰZSÁJA		GÁRDONYI-MŰ		KÉN	SVÉD-ORSZÁG
		KIENGEDEM		NEM HÁTRA		EGY	BÁCSKAI HELYSÉG
OTT LAKIK			MAJDNEM VERA				
LILA BETŪI			BIZONYGAT	GÁRDONYI GÉZA		2/4	ÉGŐ (ÉK.H.) ALLATOT HAJT
						KÖZLEKEDÉ-SI SÁV	ELŐRENYOM
						NEM ARRÁ	LUXEMBURG
					SZ		
KISFIŰ	2/1	TETEJÉRE	5	SUGÁR	BÉKE SZERBŪL	RÉVÉSZ BÉLA	DÓGEVŐ
		BŐR	KRIMI ELEJE		ÁZSIAT ORSZÁG	CSÜNG	AFRIKAI MADAR (ÉK.F.)
				ELLOP			OMSZK FOLYÓJA
				RÉGI			
ANTIK	MAROK-SZEDŐ	HASZNÁLTA		RENEGÁT			...-RE
				F. C.			EURÓPAI FŐVÁROS
RÁDIUSZ	FELFORDU-LÁS		IPARI LÉTE-SÍTMÉNY	A VÍZ 100 FOKON TESZI HALFAJTA		KELETI TÁBLAJÁTÉK	REOMIR
ÍRÓFOLYA-DEK	ÚJVIDÉK						SZÉRIA
			MAGYAR HELYSÉGBŐL VALÓ				SAS BETŪI SZAPPAN-MÁRKA (ÉK.F.)
LOP			NYAK PÁROSAI	ZENTA KEZDETE		... SE OTT	
KERGET				CSEH AUTÓ		RABOL BETŪI ZERGE EGYNEMŪI	
	ENYÉM ANGOLUL MEXIKÓBAN ÉLŐ INDIÁN		SÁL BETŪI		BÁNATOS		
			NŐI NÉV		HADSZINTÉR		
SZERB ELŐJÁRÓ		KÚRA EGYNEMŪI					NULLA
							... AMI
A FA ELLEN-SÉGE			500	SZÉN	KEZDŐPONT		KÉT NÉVELŐ
JÉGHEGY-NEK MENT			TANÍTOTT				EEEE
				D. O. T.		VALAHA SZERBŪL	
				ÁZSIAI ORSZÁG			
A HEGEDŰ EGYIK HŪRJA	LATIN KÖTŐSZÓ			NEMET FILOZÓFUS KERT BETŪI		OKTATÓ	
						FÉRFINEV	
MAKK KÁROLY	VATIKÁN		EZ SZERBŪL		FÉL ÖT	IGERAG	
	NEM MÖGÉ		...TAK		1000	A KÖZEPÉN BÍRÁL	
ZÉRO	REMETE BETŪI					Í. G.	NORD
	INDULAT-SZÓ					99	
KIS KORNÉLIA					CERUZA		
					JAPÁN		
							

Miénk a város

Felhívás játéokra!

A magyarországi Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkársága új játékot indít külföldi magyar felsősök számára a www.mienkavaros.hu honlapon. A játékba külföldi magyar csapatok jelentkezhetnek, mentortanáruk segítségével. A játék során hat héten keresztül olyan feladatokat oldhatnak meg, amelyek együtt fényt derítenek a csapat településének irodal-

mi, történelmi, földrajzi, gazdasági különlegességeire, de megismerhetjük azt is, hogy mitől különleges az a hely, ahol a csapattagok élnek. Fény derül a csapatok titkos helyeire, azokra a kincsekre és rejtélyekre, amelyeket csak azok ismerhetnek, akik a településüket szeretik, ismerik. Játékunk célja, hogy a végére minél több Kárpát-medencei csodát közösen is felfedezhessünk úgy, hogy minden csapat egy szubjektív túraútvonalat dolgoz ki.

Hat nyertes csapatot választunk. A nyertesek nyereménye az lesz, hogy bejárhatják az egy másik nyertes által kidolgozott és bemutatott túraútvonal helyszíneit.

Játszva ismételtünk

A legutóbbi természetórán játszva ismételtük át a magyar történelemből tanultakat. Csapatokban dolgoztunk. Minden csapat a magyar történelemből választott magának nevet. A kérdések egy, két vagy három pontot érek. Ha a csapat nem tudta a választ, a következő kapott esélyt arra, hogy válaszoljon. Szent István és a Királyság csapat ért el egyenlő pontszámot, ők kisötöst kaptak. Szeretném, ha máskor is így ismételnénk. – **Ká-vai Rita, Nikolics Blanka, Sipraga Lúna és Savović Mila**

Feldolgoztuk René Guillot: Fehér Sörény című kisregényét. Három hetet kaptunk a könyv olvasására. Az iskolában három kérdést kaptunk a művel kapcsolatban. Szerintem annak könnyű volt válaszolni, aki elolvasta. – **Dékány Máté, Misolci Helga és Spasić Nikola**

Magyarból a leírást tanultuk. A kedvenc állatunkat kellett bemutatnunk. Csak ötöst lehet kapni a dolgozatra. – **Fehér Noémi és Zemkó Attila**

J. J. Zmaj iskola, 4. osztály, Szabadka

Őszre iskolába indulok.
Már majd vajdok.

Kiszámítható tudás,
támogatás,
életpályamodell.
A magyar nyelvű oktatás
távlatokat nyit!

Irassa gyermekét
magyar osztályba!

Magyar Nemzeti Tanács
24000 Szabadka, Ago Mamužić U. 11/II. Tel: 024/524-534
e-mail: office@mni.org.rs www.mni.org.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

WiFi
5G
ADSL
Web

TIPNET
SZABADKA
KARADJORDIJE UTA 2
024-555-765
WWW.TIPNET.RS

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ szerk@jopajtas.info